

UNIVERSITETET I BERGEN

Det juridiske fakultet – Studieutvalget

Innkalling til møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Mandag 26. oktober 2020 kl. 09:15.

Zoom: [Join Zoom Meeting.](#)

Meeting URL: <https://uib.zoom.us/j/69489175251?pwd=bjI4YiszcyS0eml4UEhSTW1DU0VqZz09>

Meeting ID: 694 8917 5251

Password: 8DWh^bY^

Innkalles:

Magne Strandberg (leder) (a)

Synne Sæther Mæhle (nestleder) (a)

Jan-Ove Færstad (a)

Ingrid Margrethe Halvorsen Barlund (b)

Kjersti Bakke Sørensen (c)

Jan Martin Wåge (d)

Katrine Bjørndalen (d)

Sekretær: Johanne Spjelkavik.

Kontakt: studieutvalget.jurfa@uib.no

ePhorte 2020/1

Neste møte: Tirsdag 1. desember 2020, kl. 09:15 i 546 eller Zoom.

Sak 93/20	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Dagsorden:
Sak 94/20	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 1. september 2020. Godkjent på sirkulasjon 7. september. OBS – eksternt lenke – må lastes ned separat.
2	Fullmaktsvedtak: <ol style="list-style-type: none"> Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 3.4 nr. 1 bokstav c. Redaksjonell endring. JUS291-2-A EU and EEA State Aid Law. Redaksjonell endring av læringsutbyttebeskrivelsen. Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 5-4 nr. 1 bokstav b. Tilføyelse om engelsk emne. <p><i>Fullmaktsvedtakene fås ved henvendelse til studieutvalget.jurfa@uib.no</i></p>
3	Oversikt over meldt – møtt – stryk pr. 19/20. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP].
4	Spesialemerreport pr. V20. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
Sak 95/20	Saker til drøftelse/høring/uttalelse
1	UTGÅR.
SU uttaler	
2	Overgang til ny studieordning. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
SU uttaler	
	Studieutvalget slutter seg til de ordningene for overgang mellom studieordningene som er beskrevet i notatet. Studieutvalget slutter seg til den framdriftsplanen som er beskrevet, og legger særlig vekt på nødvendigheten av å forankre ordningen blant studentene.
Vedtaksaker	
Sak 96/20	Instruks om oppgavegjeving og sensur, endring i pkt. 6 Kontrollkomisjon Oppmannens rolle og handlingsrom i kontrollkomisjoner. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]

Vedtaksforslag	Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at styret vedtar endringer som foreslått i Instruks om oppgavegjeving og sensur.
Sak 97/20	Terminering av fire spesiallemner Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
Vedtaksforslag	Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at Spesialemnene JUS272-2-A American Law og JUS283-2-A Arbitration Theory and Practice termineres med virkning fra og med V21. Spesialemnene JUS280-2-B Alternative Dispute Settlements og JUS281-2-A Comparative Constitutional Law termineres med virkning fra og med H21.
Sak 98/20	JUS342 Rettergang . Opprette nytt emne.
Vedtaksforslag	Emnebeskrivelsen for JUS342 Rettergang vedtas som foreslått.
Sak 99/20	JUS343 Allmenn formuerett . Opprette nytt emne.
Vedtaksforslag	Emnebeskrivelsen for JUS243 Allmenn formuerett vedtas som foreslått.
Sak 100/20	JUS341 Strafferett . Opprette nytt emne.
Vedtaksforslag	Emnebeskrivelsen for JUS341 Strafferett vedtas som foreslått.
Sak 101/20	Gjennomføring av begrunnelse etter eksamen. Endring i instruks for oppgavegjeving og sensur. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP] og studiedekanen.
Vedtaksforslag	Et nytt punkt e settes inn i punkt 5 i Instruks om oppgavegjeving og sensur: e) Innholdet i grunngjevinga <ul style="list-style-type: none"> a. Eksamen i emne med samtidig skriftleg grunngjeving : Grunngjevinga tek sikte på å bidra til studentane si læring og bør derfor gå inn på dei viktigaste sterke og svake sidene ved oppgavesvaret. Nærare retningslinjer for dette kan tas inn i kvar sensorrettlegg. b. Eksamen i andre emne: Grunngjevinga skal syne kvifor studenten fekk den karakteren hen fekk, og ikkje ein betre eller svakare. Viss grunngjevinga er munnleg, skal den ikkje ta lenger tid enn at alle studentar som ber om grunngjeving kan få det i sensor si trefftid. Det er derfor anbefalt at grunngjevinga til kvar student tar omtrent 5 minuttar.
Sak 102/20	Protokoll- og sensurfrister studieåret 2021/22. Notat fra studieadministrasjonen [KJESO]
Vedtaksforslag	Protokoll- og sensurfrister for studieåret 2020/21 vedtas som foreslått.
Sak 103/20	Endring av studieplan for å uttrykke forventning om utveksling. Notat fra studieadministrasjonen [INTØ]
Vedtaksforslag	Endringer i Studieplan for femårig masterprogram i rettsvitenskap vedtas som foreslått. Endringene trer i kraft straks.
Sak 104/20	Endring av Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 2-1. Notat fra studieadministrasjonen [INTØ]
Vedtaksforslag	Endringene i § 2-1 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet vedtas som foreslått og trer i kraft umiddelbart.
Sak 105/20	JUS273-2-A Legal Philosophy. Emnebeskrivelse og litteratur. Forslag fra emneansvarlig Synne Sæther Mæhle.
Vedtaksforslag	Emnebeskrivelse og litteraturliste for spsialemmet JUS273-2-A Legal Philosophy endres som foreslått med virkning fra V21.
Sak 106/20	JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter. Ordgrense og hjelpemidler til eksamen. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
Vedtaksforslag	For JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter gjelder følgende for vurderingsformer og hjelpemidler til eksamen fra og med studieåret 2020/21: Vurderingsformer Obligatoriske undervisningsaktiviteter er vilkår for å gå opp til eksamen, og inngår følgelig i sertifiseringsgrunnlaget. Etter kurset avlegges 6 timers digital skoleeksamen med absolutt ordgrense på 4 000 ord. En lavere, anbefalt ordgrense vil bli gjort kjent i tilknytning til hver eksamen. Informasjon om digital eksamen finner du her: http://www.uib.no/utdanning/86719/digital-eksamen# . Eksamensspråk Oppgaven: Norsk

Besvarelsen: Norsk/skandinavisk/engelsk

Hjelpemiddel til eksamen

Digitale hjelpemidler:

Informasjon om tillatte digitale hjelpemidler finnes under § 3-5 a) i fakultetets [utfyllende regler](#).

I tillegg er følgende tillatt på denne eksamen:

- Forskrifter
- Rettspraksis [Det gjenstår å avklare hvilken rettspraksis vi kan få gjort tilgjengelig digitalt. Den konkrete utformingen av vedtaket overlates til studiedekanens fullmakt.]

Sak 107/20	JUS287-2-A EU and EEA Commercial Law. Emneansvar. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP].
Vedtaksforslag	Emneansvaret for JUS287-2-A EU and EEA Commercial Law deles mellom professor Christian Franklin og professor Halvard Haukeland Fredriksen. Der ikke annet er avtalt, er fordelingen 50/50.
Sak 108/20	JUS264-2-A God forvaltningsskikk. Læringsutbytte og litteratur. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP]
Vedtaksforslag	Læringsutbyttebeskrivelsen og litteraturlisten for JUS264-2-A God forvaltningsskikk endres som foreslått med virkning fra V21.
Sak 109/20	JUS271-1-C International and Comparative Energy Law. Litteratur og obligatorisk aktivitet. Notat fra studieadministrasjonen [JOSP].
Vedtaksforslag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Litteraturlisten for JUS271-2-C International and Comparative Energy law endres som foreslått. 2. Obligatorisk undervisningsaktivitet for JUS271-2-C International and Comparative Energy law endres som foreslått.

Eventuelt

Magne Strandberg
Leder

Johanne Spjelkavik
Sekretær

Sak 94/20 – 3**Oversikt over meldt – møtt – strykt – avbrutt og gjentak pr. V20.**

Her presenteres en oversikt over aktuelle tall for alle eksamener i obligatoriske emner for studieåret 2019/20 og et antall tidligere år.

Se også SU

- 52/15 – 3 den 25. august 2015
- 59/16 – 3 den 22. august 2016
- 84/17 – 1 den 29. november 2017
- 59/18 – 3 den 19. september 2018
- 96/19 – 1 den 21. november 2019

Den første oversikten under her viser antall meldt og møtt til hvert emne de fem siste årene, og antall strykt, avbrutt eksamen, to forsøk samt tre og flere forsøk.

Nederst er en samlet oversikt over alle emnene de ti siste årene.

Opprinnelig var hensikten med denne oversikten å undersøke om gjentakskvoten som ble innført i 2013 har gitt en endring i studentadferden, for eksempel i form av flere avbrutte eksamener. Vi så en mindre tendens i den retningen til å begynne med. Nå er den endringen så langt tilbake i tid at vi ikke lenger ser tallene fra før gjentakskvoten i oversikten. SU har imidlertid uttalt at de anser selve oversikten som nyttig – og som et ledd i evaluering og kvalitetssikring – og har bedt om at rapporteringen fortsetter.

For å få med kontinuasjonseksamen, blir rapporten ikke ferdigstilt før sent på høsten. (Klageresultatene fra konten er likevel ikke med; de kan eventuelt endre marginalt på antallet strykt.)

Vi ser at antallet **meldt til eksamen** fortsetter å stige. I 19/20 var det 7075 meldte, en økning på 3,06 % fra i fjor. I 19/20 var det 6535 som møtte til eksamen, en økning på 6,68 %.

Antallet strykt har økt betraktelig. Hoveddelen av forklaringen finner vi i svært høye stryktall for JUS243 Alminnelig formuerett. Hvis vi skalerer ned stryktallet der til noe mer normalt, har vi fortsatt litt høyere stryktprosent enn før, men innenfor det vi må se som naturlige variasjoner, i alle fall til det eventuelt avtegnes et mønster.

Antallet studenter som **avbryter eksamen** er svært lavt, bare ca halvparten av tilsvarende tall året før. En del av forklaringen er trolig at vi hadde mange hjemmeeksamener i vår. Vi ser at emner med hjemmeeksamen (JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner og JUS134 Rettshistorie og komparativ rett) har lave tall for avbrutt eksamen. Det henger sammen med formelle forhold: Avbrutt eksamen registreres når studenten melder til eksamensvakten at hun/han vil avbryte eksamen. Det skjer rimeligvis sjeldnere på hjemmeeksamen. Vi ser det i stedet i antallet strykt, i form av at studentene ikke leverer besvarelse, eller ikke en fullført besvarelse.

Vi har en nedgang i antallet som gjentar eksamen – både de som tar den for andre gang og de som har flere tellende forsøk bak seg. Det kan være at vårens vurderingsuttrykk (B/lb i stedet for A – F) har medført at mange som ellers ville gjentatt for en bedre karakter, nå ikke har gjort det. Det er verd å merke seg at tallene for gjentak ikke gjelder bare gjentak av *bestått* eksamen, men gjentak der det fins et

tellende resultat¹ fra før. Antallet som har to eksamensforsøk utgjorde 9,6 % av alle som møtte til eksamen (mot 20,3 % året før). I tillegg kommer 2,6 % som har tre eller flere forsøk.

Emner som har mange studenter til kontinuasjonseksamen, vil typisk også ha mange med to forsøk: De aller fleste som tar kontinuasjonseksamen, vil være registrert med to eller flere eksamensforsøk. Det er bare «Gyldig fravær» (ytterst få forekomster) og «Legeattest» som gir tilgang til konte uten at det er et tellende forsøk til ordinær eksamen.

Tidligere har denne rapporten ikke gått inn på hvilke fraværskoder (i.e. fraværskoder) som ligger bak kontinuasjonseksamen. Fra i fjor har vi sett på det for alle emner *med mer enn 30 meldt til kontinuasjonseksamen*. Her er det som nevnt verd å merke seg at ikke alle med fravær ved ordinær eksamen, vil ha tilgang til kontinuasjonseksamen – det er et vilkår at man ikke har bestått emnet tidligere. Det vil si at studenter som var meldt til *gjentak av bestått* eksamen i ordinær eksamen, og har for eksempel «Ikke møtt» på den, ikke vil få tilgang til kontinuasjonseksamen.

Emne	Antall	Grunner (fra ordinær eksamen)				
		A	G	I	L	S
JUS124 Tingsrett	47	11		27	2	10
JUS131 Kontraktsrett II	49	17		31	6	6
JUS132 Pengekravsrett	47	10		38	5	5
JUS135 Rettsstat og menneskerett	40	2		37	7	7
JUS241 Strafferett	50	11		46	11	7
JUS242 Rettergang	124	20		102	22	13
JUS243 Alminnelig formuerett	96	3	1	20	2	104
	453	74	1	301	55	152
Tallene er fra FS568.001, emnene slått opp enkeltvis, manuell optelling.						
Oversikten omfatter alle obligatoriske emner som hadde mer enn 30 studenter meldt til utsatt prøve i august 2020.						
Alle vurderingsresultatstatuser						
				Tellende	Gir adgang til konte*	
	A	Trekk under eksamen (Avbrutt ek		J	J	
	B	Bestått		J	N	
	G	Gyldig fravær		N	J	
	I	Ikke møtt		J	J	
	L	Legeattest		N	J	
	M	Manglende obligatorisk krav		N	N	
	S	Ikke bestått		J	J	
	T	Trekk før eksamen		N	N	
	U	Annullert		J	X**	
	X	Utgår		N	N	
	Ø	Manglede øvinger		N	N	
	Å	Utsatt ett år		N	N	
* Det er ytterligere vilkår for å avlegge kontinuasjonseksamen, men disse er inngangsvilkårene.						
De interessante tallene her er de kodene som gir adgang til konte det er dem vi finner igjen i oversikten over.						
** Avhenger av hva som er grunnen til annulleringen, når den inntraff (før eller etter konten), og hva som var status før annulleringen.						
Forekomstene av A er forsvinnende få (de aller fleste emnene har ingen), så vi har ikke regnet dem med her.						

Vi ser at «Ikke møtt» er den overlegent største gruppen. For studenter som ikke allerede har bestått emnet, vil dette gi tilgang til kontinuasjonseksamen, men det «koster» altså ett (av tre) eksamensforsøk. Vi kan ikke vite hva som ligger bak at studentene ikke møter til eksamen. I alle fall i noen tilfeller kan det være snakk om en målrettet tilpasning der man tar sikte på heller å ta kontinuasjonseksamen enn ordinær eksamen.

- Det kan henge sammen med at man ønsker lenger lesetid.

¹ Tellende resultater er Trekk under eksamen, Bestått eksamen, Ikke møtt, Ikke bestått, Annullert (for eksempel som følge av en fuskesak).

- Det kan også henge sammen med at man vil bruke tiden for ordinær eksamen til å gjenta en bestått eksamen fra et tidligere år (den kan man ikke utsette til kontinuasjonseksamen og et senere år vil emnesperren ha slått inn og forhindrer slikt gjentak).

I noen andre tilfeller av «Ikke møtt» kan vi ha å gjøre med studenter som *har meldt seg til gjentak av bestått eksamen og velger å ikke ta det likevel*. Det er neppe mange som gjør dette, ettersom en slik «no-show» vil trekke på gjentakskvoten, og kvoten anses som verdifull av mange studenter. Det aller fleste vil derfor – formodentlig – velge å trekke en slik vurderingsmelding dersom de bestemmer seg for å ikke å ta eksamen likevel.

Vi har ikke gått inn på en nærmere analyse av de enkelte forekomstene med sikte på å avdekke slike mulige sammenhenger (dvs. mellom gjentak av bestått eksamen i emne X mot kontinuasjonseksamen i emne Y); vi har tilgang til datagrunnlaget for det, men det vil være en relativt tidkrevende analyse som i all hovedsak må gjøres manuelt. Vi kan i alle fall ikke utelukke at hensynet til gjentak av bestått eksamen er en av faktorene som begrunner det relativt høye antallet studenter til kontinuasjonseksamen.

Emner som hadde eksamen etter 12. mars 2020 (da korona-tiltakene ble satt i verk) må sees som unntak i denne sammenhengen. De fikk hjemmeeksamen med B/lb som vurderingsuttrykk². Det kan virke i flere retninger med hensyn til om studentene velger å avlegge eksamen, å gjenta eksamen og/eller satse på konte. Da de tidligste eksamenene i denne kategorien ble avholdt, var det ikke avklart hvilket format konten skulle være i – man kan tenke seg at noen studenter har satset på at konten skulle være «normal» og ville heller ha den. Samtidig er det antakelig en del studenter som av ulike grunner foretrekker vurderingsuttrykket B/lb framfor bokstaver. Vi har ikke grunnlag for å trekke noen konklusjoner av det materialet vi har; det måtte eventuelt bygges ut – fortrinnsvis også med studentundersøkelser.

Samlet oversikt over tallene for flere studieår (den nederste tabellen) gjelder de 10 siste årene. Hensikten med det er å kunne se på «big data» for eventuelt å avdekke forhold som ikke blir synlig i mindre enheter.

Nærmere om gjentak av bestått eksamen

Under ser vi en rapport som viser bevegelsene i karakterer ved *gjentak av bestått eksamen*³. Her er tatt med bare de obligatoriske emnene 1. 4. studieår.

Av hensyn til periodiseringen i tabellen, viser vi her tall for H19 og V 20 i separate tabeller (Tableau periodiserer ikke i studieår, bare i kalenderår).

Venstre kolonne viser karakteren før gjentak, raden øverst viser karakteren etter gjentak. («Første forsøk» er ikke nødvendigvis det første, men det er det som var tellende før dette gjentaket i 2019/20. Det er likevel antakelig nokså sjelden at en bestått eksamen blir gjentatt mer enn en gang.)

Absolutte tall – H19:

Resultat på gjentakseksamener

FØRSTE FORS...	RESULTAT GJENTAK						Grand To..
	A	B	C	D	E	F	
B	1		1				2
C	14	47	40	11	1		113
D	2	11	43	17	6		79
E		3	6	17	2	1	29
Grand Total	17	61	90	45	9	1	223

² Det gjelder JUS112 Arve- og familierett, JUS113 Kontraksrett I, JUS114 Juridisk metode, JUS123 Forvaltningsrett II, JUS133 Rettskilde og metodelære, JUS134 Rettshistorie og komparativ rett og JUS243 Alminnelig formuerett.

³ Tableau: https://rapport-dv.uhad.no/#/site/UiB/views/Resultatavfrivilliggjentak_0/Resultatpgjentak-tallene?.iid=1

Absolutte tall – V20

Resultat på gjentak - tallene	Resultat på gjentak - andeler
-------------------------------	-------------------------------

Resultat på gjentakseksamener

FØRSTE FORS..	RESULTAT GJENTAK						Grand To..
	A	B	C	D	E	F	
B	2						2
C	4	12	8	4	1		29
D	4	13	21	6	4		48
E		5	6	4	4	1	20
Grand Total	10	30	35	14	9	1	99

Vi ser at det fortsatt er fra C og D til B og C bevegelsene stort sett skjer. Myten om at «man må gjenta for å få A», kan fortsatt avkreftes: I 19/20 var totalt 27 A'er resultat av gjentak (18/19 var 71 A'er resultat av gjentak, men husk endret vurderingsuttrykk V20).

Perioden H15-V20 (fem studieår): Oversikt over antall stryk og avbrutt eksamen

Kilde: FS580.001 Vurd.enhet. Konte er ikke med

Denne oversikten er nyskrevet (nye tall) 26. august 2020. Store avvik fra tidligere tall, særlig for to og flere forsøk. Kan ha å gjøre med periodisering av konten.

Emne	Meldt					Møtt					Stryk					Avbrutt					To forsøk					Tre+ forsøk				
	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20	15/16	16/17	17/18	18/19	19/20
EXFAC J	330	330	349	372	352	317	327	349	367	345	3	12	1	3	4	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	
JUS111	366	378	400	401	386	344	354	388	384	375	2	8	2	4	3	1	2	2	1	0	21	29	33	23	23	1	1	3	1	3
JUS112	390	390	409	429	417	352	359	369	394	405	11	24	5	5	2	41	6	11	4	0	106	67	48	47	46	6	17	3	10	9
JUS113	406	407	413	446	393	370	360	382	409	383	11	8	2	9	5	23	10	8	18	0	102	80	50	68	31	11	10	5	6	5
JUS114	357	353	352	385	371	337	337	334	363	361	4	1	1	4	3	4	0	2	2	0	32	17	3	11	14	3	0	1	3	7
JUS121	348	347	358	362	393	301	336	335	349	379	0	1	3	4	6	0	0	0	0	0	65	56	57	50	29	15	8	7	8	5
JUS122	359	406	356	384	398	341	370	332	369	377	5	1	6	2	3	9	10	5	3	1	113	103	72	71	24	12	11	7	4	4
JUS123	366	376	373	386	421	312	317	333	338	406	1	5	6	1	4	12	11	12	2	0	108	94	95	89	36	18	32	32	26	14
JUS124	382	371	384	376	416	346	344	359	343	379	4	10	8	1	10	25	29	21	12	11	113	104	110	90	38	23	21	19	13	7
JUS131	392	343	386	375	405	354	287	336	325	359	2	7	10	3	6	13	13	20	10	17	68	40	50	49	64	25	9	18	20	3
JUS132	379	350	394	391	397	334	300	342	337	346	3	4	7	0	5	5	12	19	3	10	123	50	131	115	45	26	27	43	38	9
JUS133	328	316	360	339	360	294	271	326	302	352	4	2	0	0	0	9	5	4	3	0	57	48	52	45	17	14	21	23	13	5
JUS134	292	294	330	323	357	263	255	288	293	349	2	1	1	0	5	1	0	0	1	0	20	20	13	18	18	7	7	5	2	1
JUS135	326	344	363	357	409	288	292	320	307	352	1	6	3	5	7	21	21	25	12	2	62	78	26	24	39	6	12	12	9	12
JUS241	448	469	468	504	515	396	410	402	425	448	1	10	3	11	7	9	12	12	33	11	132	159	140	142	74	42	47	47	34	18
JUS242	515	504	519	528	529	414	387	400	406	395	13	12	13	9	13	21	19	33	33	20	126	132	89	72	72	55	41	31	28	37
JUS243	509	486	510	507	556	427	405	419	415	524	14	26	26	20	104	18	26	15	9	3	149	129	84	78	60	40	27	29	28	42
	6493	6464	6724	6865	7075	5790	5711	6014	6126	6535	81	138	97	81	187	212	176	189	146	75	1398	1206	1053	993	630	305	291	285	243	181

Samlet oversikt 10 studieår: H10 - V20:

(Kilde: FS580.001 "Periode vurdering", "Ingen gruppering".) Konte er med, men ikke klageresultat fra konte.

Emne	Meldt	Møtt	Stryk	Avbrutt	2 forsøk	3+ forsøk	Legeerkæring
EXFAC J	3426	3330	66	0	70	8	7
JUS111	4231	3895	38	12	692	29	32
JUS112	4465	3987	122	161	884	142	33
JUS113	4492	4027	59	158	992	83	43
JUS114	3922	3618	40	38	488	49	29
JUS121	4084	3658	48	159	1187	292	41
JUS122	4151	3763	37	66	1374	176	25
JUS123	4427	3872	49	112	1560	437	43
JUS124	4446	3957	58	221	1774	315	55
JUS131	4626	3941	50	188	1204	216	87
JUS132	4545	3820	62	127	1781	616	56
JUS133	3939	3376	14	55	1021	282	42
JUS134	3725	3233	18	2	526	105	19
JUS135	4278	3626	36	171	888	197	66
JUS241	3631	3107	48	84	1163	369	73
JUS242	6082	4654	204	230	1646	532	214
JUS243	5867	4798	448	168	1496	476	160
	74337	64662					

Sak 94/20-4**Spesialemerreport pr. V20**

Det vises til

- studieutvalgets sak 51/15-6 den 25. august 2015 og fakultetsstyresak 73/15 den 8. september 2015
- studieutvalgets sak 67/16-1 den 19. september og fakultetsstyresak 78/16 den 1. november 2016
- studieutvalgets sak 53/17-3 den 12. september 2017 og fakultetsstyresak 76/17-h den 31. oktober 2017.
- studieutvalgets sak 57/18-2 den 19. september 2018 og fakultetsstyresak 59/18 den 30. oktober 2018.
- studieutvalgets sak 61/19-1 den 10. september 2019 og fakultetsstyresak 74/19 bokstav o) den 5. november 2019.

Både SU og fakultetsstyret har ytret ønske om at en oppdatering av produksjonsdata og eventuelt andre nøkkeltall og/eller sentrale opplysninger for spesialemer siste studieår presenteres hver høst. Notatet her tar sikte på en slik begrenset oppdatering pr V20. Formålet er å forsyne organene med et kunnskapsgrunnlag for eventuelle beslutninger eller andre disposisjoner med hensyn til spesialemerne.

Aktuelt fra siste år:

Høsten 2019 etablerte vi spesialemeret JUS276-2-C Human Rights and Welfare Policies⁴. Dette er ikke en reell nyetablering; emnet er på 10 studiepoeng og erstatter midlertidig spesialemeret JUS276-2-A Human Rights Law: Special Focus on Economic, Social and Cultural Rights⁵ på 20 studiepoeng som er satt på pause av hensyn til undervisningspersonell.

Våren 2020 etablerte vi spesialemeret JUS271-2-C International and Comparative Energy and Climate Law på 20 studiepoeng⁶. Dette er heller ikke et reelt nytt emne, men det erstatter JUS271-2-A Energy Law og JUS271-2-B Comparative Energy law - Renewable energy and energy market, hver på 10 studiepoeng. De to ble terminert fra samme tidspunkt⁷.

Det er fattet dekanvedtak om to nye emner fra og med V21: JUS293-2-A Law of the Seas and its uses og JUS294-2-A Privacy and Data Protection; se orienteringssak i fakultetsstyremøtet 15. september 2020, og fullmakt i fakultetsstyresak 50/20 den 16. juni 2020.

Det er på det rene at fire spesialemer driftet av professor Larry Bakken tilbys for siste gang henholdsvis V20 (to emner) og H20 (to emner). Dette gjelder våremnerne JUS272-2-A American Law og JUS283-2-A Arbitration Theory and Practice samt høstemnerne JUS280-2-B Alternative Dispute Settlements og JUS281-2-A Comparative Constitutional Law. Dette er emner som har hatt god

⁴ Fakultetsstyresak 58/19 den 4. juni 2019

⁵ Fakultetsstyresak 59/19 den 4. juni 2019

⁶ Fakultetsstyresak 39/19 den 30. april 2019

⁷ Fakultetsstyresak 40/19 og 41/19 den 30. april 2019.

oppslutning blant studentene. De to nye emnene fra V21 tar sikte på å avbøte den mangelen som oppstår når Bakkens emner termineres.

I fakultetsstyremøtet den 4. februar 2020 fikk vi et vedtak i sak 8/20 som setter i system den litt uorganiserte praksisen vi har hatt med emner «på is»:

S 8/20 Inaktive emner «på is»
Saksforelegg fulgte vedlagt

Vedtak:

1. *Et emne kan holdes inaktivt inntil ett år uten saksbehandling og vedtak, bare med en melding fra emneansvarlig til studieadministrasjonen.*
2. *Dersom emnet ikke tilbys året etter et inaktivt år, skal administrasjonen fremme sak for studietvalget og deretter eventuelt for fakultetsstyret om å terminere emnet.*
3. *I saksforberedelsen skal emneansvarlig høres om de hensynene som begrunner inaktiviteten og om utsikter til gjenopptakelse av aktivitet.*
4. *Studietvalget kan forlenge inaktiv periode inntil ett år der sterke hensyn taler for det og det er sannsynliggjort at emnet deretter aktiveres.*
5. *Fakultetsstyret kan bestemme at den inaktive perioden skal forlenges. Det gjelder både der studietvalget har avslått det, og der studietvalget allerede har innvilget et ekstra år.*
6. *Det bør være tidsavgrensning i et slikt fakultetsstyrevedtak.*

Som følge av dette ble fire emner vedtatt terminert i styremøtet den 16. juni:

S 49/20 Terminering av spesialeemner

Saksforelegg var lagt ved.

Vedtak:

- *Spesialeemnet JUS263-2-A Børs- og verdipapirrett vedtas terminert med virkning fra høsten 2014.*
- *Spesialeemnet JUS273-2-C Law and Justice termineres med øyeblikkelig virkning.*
- *Spesialeemnet JUS274-2-B Comparative Company Law and Economics termineres med virkning fra V2010*
- *Spesialeemnet JUS279-2-C Transnational Commercial Law termineres med virkning fra V09.*

Som vi ser av vedtaket gjelder dette emner som alle hadde vært inaktive en tid.

Det eneste emnet som nå reelt ligger «på is» er JUS259-2-A Internasjonal privatrett. Emneansvarlig er orientert om at ettårsfristen som ble vedtatt i februar, begynte å løpe fra H20.

I spesialeemner rapporten fra i fjor ser vi at en prosess ble startet for å gjøre om på hovedregelen om at spesialeemnene har eksamen hvert semester. En sak ble fremmet for fakultetsstyret den 5. november 2019. Forslaget møtte betydelig motstand i styret, og den ble vedtatt utsatt til neste møte «slik at informasjon som ble etterspurt i møtet kan legges fram for styret» (sak 78/19).

Studiedekanen og studieadministrasjonen kom fram til at det neppe vil være formålstjenlig å fremme et nytt forslag gitt de føringene og merknadene som kom fram i styremøtet. Det viktigste hensynet bak den vurderingen er at hele femte år skal underlegges en omfattende revisjon i nær framtid (det arbeidet er begynt), og en krevende revisjon av strukturen nå, vil neppe være tjenlig.

Utvexling og obligatorisk engelsk emne

Siden både inn- og utveksling ble amputert våren 2020, kan vi ikke anta at tallene for dette er sammenlignbare med tidligere år. Ordningen med obligatorisk engelsk spesialelmne har nå virket så vidt lenge at det neppe lenger er interessant å dokumentere hvordan det virker på søkingen til spesialemnene – det gjelder både de engelske og de emnene som inngår i pakker som gir fritak fra kravet om engelsk spesialelmne i graden.

Tall fra siste år:

Studieåret 19/20 har vi hatt 45 aktive spesialemer⁸ i tillegg til to som ligger «på is»⁹, hvorav 24 engelske¹⁰. Fire emner er praksisemner¹¹.

Høsten 2019 hadde vi 1303 eksamensmeldinger til spesialemer, 1035 møtte (79 %). Av dem besto 1020 (99 %). For engelske spesialemer alene var tallene 584 meldt, 516 møtt (88 %), 511 bestått (99 %).

Våren 2020 var 860 meldt, 622 møtte (77 %) og 605 besto (97 %). For engelske emner alene var tallene 460 meldt, 359 møtt (78 %), 356 bestått (99 %).¹²

For studieåret som helhet hadde vi 2163 meldte, 1657 møtt, 1625 besto.

Tilsvarende tall for 18/19: 1917 meldte, 1443 møtte, 1409 besto. 17/18: 2097 meldte, 1686 møtte. For 16/17 var tallene 2154 meldte, 1650 møtte.

Tabeller

Vedlagt (til slutt i notatet) er tabeller som viser produksjonen fra og med H16 i detalj pr spesialemerne, sortert etter emnekode.

Her er også en tabell som viser emnene sortert etter *produserte studiepoeng/årsekvivalenter i 19/20*.

I notatet her videreføres oversikten over *bevegelsen* i studiepoengproduksjon. Rangeringen er basert på *emnenes samlede produksjon de fire siste årene*. Pilene til høyre viser bevegelsen fra forrige studieår. Grønn tekst er engelske emner.

⁸ FS220-001 H18-V19. Filter for spesialemer: (emnekode like'JUS25%') OR (emnekode like'JUS26%') OR (emnekode like'JUS27%') OR (emnekode like'JUS28%') OR (emnekode like'JUS29%') OR (emnekode like'JUS32%') OR (emnekode like'JUS33%')

⁹ «På is» innebærer at emnene ikke er terminert, men for tiden tilbys det verken undervisning eller eksamen i emnet. Dette gjelder JUS259-2-A Internasjonal privatrett og JUS276-2-A Human Rights Law på 20 studiepoeng.

¹⁰ FS220.002 H18-V19. Filter for engelske emner: (emnekode like'JUS250-2-C%') OR (emnekode like'JUS258-2-B%') OR (emnekode like'JUS27%') OR (emnekode like'JUS28%') OR (emnekode like'JUS29%') OR (emnekode like'JUS334%')

¹¹ JUS325 Rettshjelp, JUS329 Skriveveiledning og gruppeledelse, JUS330 Forhåndsgodkjent prosedyrekonkurranse, JUS334 Chinese Law Clinical Programme.

¹² Tallene for V20 har ikke med alle sensurklagene og heller ikke eventuelle kontinuasjonseksamener. Det antas å representere bare helt marginale/ubetydelige bevegelser i forhold til det som rapporteres her.

Rangering av emnene ut fra produserte studiepoeng de siste fire år:

Plass	Under- visnings- semester	Emnekode	Emnekortnavn	Sp	Endr	Plassering i fjor
1	H	JUS254-2-A	Politirett	20	↔	1
2	H	JUS276-2-A	Human Rights Law	20	↔	2
3	H	JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	10	↔	3
4	H	JUS280-2-B	Alternative Dispute Settleme	20	↑	9
5	H	JUS258-2-B	Competition Law	10	↓	4
6	V	JUS276-2-B	European Human Rights	20	↑	11
7	H	JUS278-2-A	Comp. Private Law	10	↓	5
8	H	JUS256-2-A	Skatterett I	10	↑	10
9	H	JUS255-2-A	Påtalerett	10	↓	7
10	V	JUS288-2-A	International Criminal Law	10	↓	8
11	H	JUS251-2-A	Arbeidsrett I	10	↓	6
12	V	JUS283-2-A	Arbitration	20	↔	12
13	H	JUS256-2-B	Skatterett II	10	↔	13
14	H	JUS271-2-B	Comparative Energy law - Renewable energy and energy market	10	↔	14
15		JUS325	Retts hjelp	30	↑	20
16	H	JUS289-2-A	International Civil Procedure	10	↓	15
17	H	JUS287-2-A	EU and EEA Commercial Law	10	↔	17
18*		JUS329	Skriveveiledning og gruppeledelse	15	↔	18
19	H	JUS281-2-A	Comp. Const. Law	10	↑	24
20	V	JUS290-2-A	Comparing Legal Cultures in Europe	10	↑	25
21	H	JUS261-2-A	Konfliktmekling	20	↓	16
22	V	JUS272-2-A	American Law	10	↓	19
23	H	JUS292-2-A	Introduction to Chinese Law	10	↑	31
24	V	JUS277-2-B	International Copy	10	↓	22
25	H	JUS285-2-A	EU and EEA Public Procurement Law	10	↑	26
26	V	JUS250-2-C	HR Welfare State	10	↓	23
27	H	JUS260-2-B	Opphavsrett	10	↔	27
28	H	JUS260-2-D	Markedsføringsrett	10	↔	28
29	H	JUS260-2-C	Kjennetegnrett	10	↑	33
30	V	JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	10	↔	30
31	V	JUS286-2-A	Constitution and Politics	10	↑	36
32	H	JUS251-2-B	Arbeidsrett II	10	↓	29
33	V	JUS291-2-A	EU and EEA State Aid Law	10	↑	34
34	H	JUS265-2-A	Planrett	10	↓	32
35*	V	JUS250-2-D	Velferdsrett	20	↑	41
36	V	JUS277-2-A	Intro Copy	5	↓	35
37*	H	JUS276-2-C	Human Rights and Welfare Policies		NY	-
38	H	V JUS330	Prosedyrekonk	15	↑	40
39	V	JUS264-2-A	God forvaltningsskikk		↔	39
40	H	JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	10	↓	38
41	V	JUS273-2-A	Legal Philosophy	10	↓	37
42	H	JUS253-2-A	Kommunalrett I	10	↑	43
43	H	JUS260-2-A	Design og patent	10	↓	42
44 *	V	JUS334	Chinese Law Clinical Programme	10	↔	44
45*	V	JUS271-2-C	International and comparative Energy and Climate Law	20	NY	-

Når man leser denne rangeringen er det av avgjørende betydning at man har i minne at dette gjelder produksjon over fire år – det vil si at emner som ikke har vært i virke alle fire årene ikke har representative tall. Emner opprettet senere enn studieåret 2016/17, er merket med en stjerne () i første kolonne.*

Emner som ikke har vært aktive studieåret 2019/20, er ikke med i oversikten her, selv om de fins i oversikten over produksjon de fire siste årene.

Det som er opplyst over om bevegelser i porteføljen må være med i betraktningen når man leser rangeringen.

Ellers merker vi oss at de tre emnene i toppen holder sine plasser fra år til år – de har vært stabile fra 16/17.

Hvis vi vil se på årsekvivalenter¹³ produsert siste år, er dette topp 10:

JUS254-2-A	Politirett (23,0)
JUS325	Retts hjelp (16)
JUS257-2-A	Grunnl. Selskapsrett (15,7)
JUS258-2-B	Competition Law (14,0)
JUS256-2-A	Skatterett I (12,8)
JUS280-2-B	Alternative Dispute (12,3)
JUS276-2-A	Human Rights Law (11,7)
JUS329	Skriveveiledning og gruppeledelse (11,5)
JUS276-2-C	Human Rights and Welfare Policies (11,3)
JUS271-2-B	Comparative Energy law - Renewable energy and energy market (10,2)

Vi ser at seks av disse også er blant topp 10 på listen over produksjon de fire siste årene.

11 emner har produsert mindre enn tre årsekvivalenter siste år:

JUS277-2-A	Intro Copy
JUS271-2-C	International and comparative Energy and Climate Law
JUS291-2-A	EU and EEA State Aid Law
JUS264-2-A	God forvaltningskikk
JUS253-2-A	Kommunalrett I
JUS330	Prosedyrekonk
JUS273-2-A	Legal Philosophy
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett
JUS260-2-A	Design og patent
JUS276-2-A	Human Rights Law
JUS334	Chinse Law Clinical Programme

De to nederste har ikke hatt produksjon i år (JUS276-2-A ligger på is, JUS334 har vært pauset pga korona). Vi ser at alle disse, med unntak av JUS276-2-A befinner seg fra 30. plass og nedover på listen over produksjon de fire siste årene.

¹³ En årsekvivalent er en enhet på 60 studiepoeng.

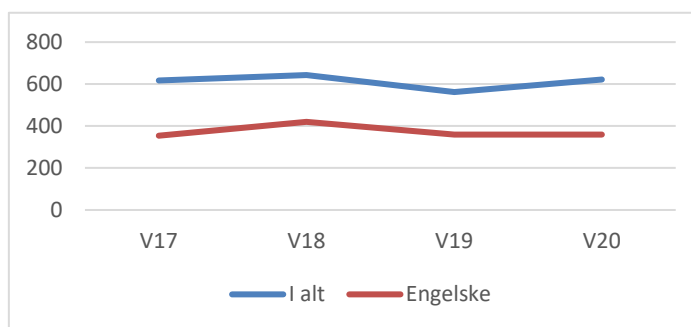
I 2018/19 (og året før) «trengte» vi de 12 beste emnene for å oppnå 50 % av spesialemnenes samlede studiepoengproduksjon over fire år. Før det har vi «klart oss» med 11. I år trenger vi de 13 beste. Det indikerer at fordelingen mellom emnene flater *litt* ut – i alle fall i det øverste sjiktet.

Vi ser også at fortsatt er høstemner (undervisning om høsten) dominerende i toppen av produksjonsrangeringen. Blant de 10 beste over fire år, er bare to våremner, som i fjor. Dette på tross av at det er færre emner å velge mellom om våren; og *betydelig* færre norske emner. Våre studenter er mer tilbøyelig til å skrive masteroppgaven om våren og vi har færre innreisende om våren. Det er likevel ikke grunnlag for å antyde noen sammenheng – enda mindre noen årsakssammenheng – og om her er noen, er det ikke gitt hvilken vei den går.

Våren 2020 var spesiell – vi fikk mindre utveksling både ut og inn. Når våre studenter ikke utveksler, skal de (med noen unntak) ta (minst) ett engelsk spesialeemne. Vi ser ingen store utslag av dette – antakelig er effekten av manglende utreise og manglende innreise omtrent balansert mot hverandre.

På grunn av den spesielle situasjonen våren 2020, setter vi inn en oversikt over **antall studenter møtt til eksamen** i spesialeemner de siste fire vårsemestrene¹⁴:

	I alt	Engelske
V17	617	354
V18	643	420
V19	562	359
V20	622	359

Det er ikke noe her som overbeviser oss om at våren 2020 har vært spesiell med hensyn til spesialeemner – verken totalt sett eller med hensyn til de engelske.

¹⁴ Kilde: FS580.001 med filter som angitt tidligere for henholdsvis spesialeemner og engelske spesialeemner.

Sortert etter emnekode

Emnekode	Emne kortnavn	Sp	V20		H19		V19		H18		V18		H17		V17		H16		Til sammen 4 år		Produkt sp	Akkumulert prosent	% av det hele	Årsekv i 19/20		
			Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått						
JUS250-2-A	Velferdsrett	10																		8	8	80	80	0,1	0,0	
JUS250-2-B	Autonomi og tvang	10											2		10	10	10	10		22	20	200	280	0,4	0,0	
JUS250-2-C	HR Welfare State	10	31	31	1	1	25	22	1	1	27	27			38	37				123	119	1190	1470	2,0	5,3	
JUS250-2-D	Velferdsrett	20	17	15					9	8	2	2	11	11						39	36	720	2190	3,0	5,0	
JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	10	2	2	17	17	1	1	19	18	5	4	4		2	0	5	5		55	47	470	2660	3,6	3,2	
JUS251-2-A	Arbeidsrett I	10	21	21	36	36	13	13	29	28	15	12	42	41	16	15	63	60		235	226	2260	4920	6,7	9,5	
JUS251-2-B	Arbeidsrett II	10	6	5	21	19	9	9	11	11	3	2	11	11	6	6	17	17		84	80	800	5720	7,8	4,0	
JUS253-2-A	Kommunalrett I	10	2	1	13	13					5	2	2	7	7	1	1	15	15		45	44	440	6160	8,4	2,3
JUS254-2-A	Politirett	20	13	12	60	57	24	22	55	51	5	5	65	65	15	15	70	69		307	296	5920	12080	16,4	23,0	
JUS255-2-A	Påtalerett	10	11	11	44	42	18	14	46	41	6	6	61	59	14	14	58	55		258	242	2420	14500	19,7	8,8	
JUS256-2-A	Skatterett I	10	17	15	63	62	8	7	41	38	8	8	42	40	16	14	68	62		263	246	2460	16960	23,0	12,8	
JUS256-2-B	Skatterett II	10	13	13	41	41	14	14	32	31	11	10	33	32	9	8	62	61		215	210	2100	19060	25,9	9,0	
JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	10	22	18	78	76	32	28	56	54	41	41	68	58	61	16	74	53		432	344	3440	22500	30,5	15,7	
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	10	4	2	7	7	10	10	3	3	9	9	5	5	13	43	7	6		58	85	850	23350	31,7	1,5	
JUS258-2-B	Competition Law	10	5	5	79	79	4	4	82	82	5	5	68	65	4	10	43	43		290	293	2930	26280	35,7	14,0	
JUS260-2-A	Design og patent	10			7	7	1	1	7	7			7	7			14	14		36	36	360	26640	36,1	1,2	
JUS260-2-B	Opphavsrett	10	4	4	23	23	1	1	22	22	4	4	29	29	6	6	22	21		111	110	1100	27740	37,6	4,5	
JUS260-2-C	Kjennetegnrett	10	5	5	17	17	2	2	17	17	6	6	23	22	2	2	15	14		87	85	850	28590	38,8	3,7	
JUS260-2-D	Markedsføringsrett	10	3	3	21	21	3	3	19	19	2	2	27	27	2	2	16	16		93	93	930	29520	40,0	4,0	
JUS261-2-A	Konfliktmekling	20			13	13	1	1	19	19			21	21			18	18		72	72	1440	30960	42,0	4,3	
JUS262-2-A	Trygderett	10											5	5	8	8	5	5		18	18	180	31140	42,2	0,0	
JUS264-2-A	God forvaltningskikk	10	14	13	1	1	8	7	2	2	17	17			12	12				54	52	520	31660	43,0	2,3	
JUS265-2-A	Planrett	10	10	10	13	13	3	3	11	11	3	3	13	13	4	4	22	21		79	78	780	32440	44,0	3,8	
JUS270-2-A	Economic Analysis	10									2	2	53	47			24	24		79	73	730	33170	45,0	0,0	
JUS271-2-A	Energy Law	10					35	35			42	39	1	1	23	23	2	1		103	99	990	34160	46,3	0,0	
JUS271-2-B	Comparative Energy law	10			61	61	1	1	49	49			48	48			41	41		200	200	2000	36160	49,1	10,2	
JUS271-2-C	International and comparative	20	8	8																8	8	160	36320	49,3	2,7	
JUS272-2-A	American Law	10	30	30			37	37	1	1	31	31			36	36				135	135	1350	37670	51,1	5,0	
JUS273-2-A	Legal Philosophy	10	12	12							18	18			16	16				46	46	460	38130	51,7	2,0	
JUS273-2-C	Law and Justice	10									17	17			17	17				34	34	340	38470	52,2	0,0	
JUS276-2-A	Human Rights Law	20							62	62			81	81			69	69		212	212	4240	42710	57,9	0,0	
JUS276-2-B	European Human Rights	20	36	35			30	30			43	42			34	34				143	141	2820	45530	61,8	11,7	
JUS276-2-C	Human Rights and Welfare	10			69	68														69	68	680	46210	62,7	11,3	
JUS277-2-A	Intro Copy	5	35	35			39	39			35	35			33	31				142	140	700	46910	63,6	2,9	
JUS277-2-B	International Copy	10	30	30			26	26			44	44			22	21				122	121	1210	48120	65,3	5,0	
JUS278-2-A	Comp. Private Law	10	2	2	54	53			76	75	1	1	78	78	2	2	55	55		268	266	2660	50780	68,9	9,2	
JUS280-2-B	Alternative Dispute	20	1	1	36	36	1	1	47	47			35	35			27	27		147	147	2940	53720	72,9	12,3	
JUS281-2-A	Comp. Const. Law	10	1	1	42	42			43	43			31	31			41	41		158	158	1580	55300	75,0	7,2	
JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.	10													39	38				39	38	380	55680	75,5	0,0	
JUS283-2-A	Arbitration	20	27	26			22	22			39	39			20	20				108	107	2140	57820	78,4	8,7	
JUS285-2-A	EU and EEA Public Procurement	10			29	29			30	30			32	32			29	29		120	120	1200	59020	80,1	4,8	
JUS286-2-A	Constitution and Politics	10	34	34			20	20			14	14			15	14	0	0		83	82	820	59840	81,2	5,7	
JUS287-2-A	EU and EEA Commercial Law	10			50	50			34	34			46	46			42	42		172	172	1720	61560	83,5	8,3	
JUS288-2-A	International Criminal Law	10	39	39	0	0	45	45	2	2	25	20	51	50	2	2	79	72		243	230	2300	63860	86,6	6,5	
JUS289-2-A	International Civil Procedure	10			47	44			51	51	1	1	61	60			24	24		184	180	1800	65660	89,1	7,3	
JUS290-2-A	Common and Civilian Influence	10	48	47			46	46			42	42			20	20				156	155	1550	67210	91,2	7,8	
JUS291-2-A	EU and EEA State Aid Law	10	15	15			19	19			21	21			24	24				79	79	790	68000	92,3	2,5	
JUS292-2-A	Introduction to Chinese Law	10	1	1	47	47	2	2	38	38	1	1	19	19			21	21		129	129	1290	69290	94,0	8,0	
JUS325	Retts hjelp	30	13	13	19	19	12	12			9	9	1	1	11	11				65	65	1950	71240	96,6	16,0	
JUS329	Skriveveiledning og gruppearbeid	15	46	46							33	33			29	29				108	108	1620	72860	98,8	11,5	
JUS330	Prosedyrekonk	15	2	2	7	7	10	10			15	15	3	3	1	1				38	38	570	73430	99,6	2,3	
JUS334	Chinse Law Clinical Program	10					7	7			12	12			9	9				28	28	280	73710	100,0	0,0	
Til sammen pr semester																			6402	6219	73710	306,8				

Grønn tekst: Engelsk emne

Grå tekst: Emnet er terminert (både norske og engelske)

Celle uten registrering: Eksamen har ikke vært tilbudt, eller det har vært ingen oppmeldte. 0: Ingen møtte til/besto eksamen, men der var oppmeldte

Kilde: FSS81.002 Studiepoengstatistikk pr emne - nivåfordelt. 184-16-* Alle kandidater Gjentak ikke med

På disse 16 semestrene har spesialemnene produsert

Forventet produksjon ut fra opptakstall alene, skulle være

Pr våren 2016 har vi altså et lite overskudd i produksjonen sammenlignet med 100 % normert produksjon.

I realiteten kunne vi vente langt mindre, ettersom mange reiser ut, og noen faller fra. Alminnelig gjennomsnittsproduksjon er også mindre enn 100 % (60 studiepoeng/år).

(Studieåret 14/15 gjennomsnittsproduksjonen ved fakultetet 52,36 studiepoeng, dvs 87,26 % av full produksjon. [FSS81.003 - Sted - uten gjentak.]

Dette innebærer at vårt tilbud av spesialer til "andre" - særlig til innreisende utenlandske studenter - ikke er uten betydning for produksjonen i

Sortert etter produksjon i 2019/20 - årsekvivalenter

Emnekode	Emne kortnavn	Sp	V20		H19		V19		H18		V18		H17		V17		H16		Til sammen 4 år		Produkt sp	Akkprod	% av det hele	Årsekv i 19/20
			Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått	Møtt	Stått				
JUS254-2-A	Politirett	20	13	12	60	57	24	22	55	51	5	5	65	65	15	15	70	69	307	296	5920	5920	8,0	23,0
JUS325	Retts hjelp	30	13	13	19	19	12	12			9	9	1	1	11	11			65	65	1950	7870	10,7	16,0
JUS257-2-A	Grunnl. selskapsrett	10	22	18	78	76	32	28	56	54	41	41	68	58	61	16	74	53	432	344	3440	11310	15,3	15,7
JUS258-2-B	Competition Law	10	5	5	79	79	4	4	82	82	5	5	68	65	4	10	43	43	290	293	2930	14240	19,3	14,0
JUS256-2-A	Skatterett I	10	17	15	63	62	8	7	41	38	8	8	42	40	16	14	68	62	263	246	2460	16700	22,7	12,8
JUS280-2-B	Alternative Dispute	20	1	1	36	36	1	1	47	47			35	35			27	27	147	147	2940	19640	26,6	12,3
JUS276-2-B	European Human Rights	20	36	35			30	30			43	42			34	34			143	141	2820	22460	30,5	11,7
JUS329	Skriveveiledning og gruppe	15	46	46							33	33			29	29			108	108	1620	24080	32,7	11,5
JUS276-2-C	Human Rights and Welfare	10			69	68													69	68	680	24760	33,6	11,3
JUS271-2-B	Comparative Energy law	10			61	61	1	1	49	49			48	48			41	41	200	200	2000	26760	36,3	10,2
JUS251-2-A	Arbeidsrett I	10	21	21	36	36	13	13	29	28	15	12	42	41	16	15	63	60	235	226	2260	29020	39,4	9,5
JUS278-2-A	Comp. Private Law	10	2	2	54	53			76	75	1	1	78	78	2	2	55	55	268	266	2660	31680	43,0	9,2
JUS256-2-B	Skatterett II	10	13	13	41	41	14	14	32	31	11	10	33	32	9	8	62	61	215	210	2100	33780	45,8	9,0
JUS255-2-A	Påtalerett	10	11	11	44	42	18	14	46	41	6	6	61	59	14	14	58	55	258	242	2420	36200	49,1	8,8
JUS283-2-A	Arbitration	20	27	26			22	22			39	39			20	20			108	107	2140	38340	52,0	8,7
JUS287-2-A	EU and EEA Commercial L	10			50	50			34	34			46	46			42	42	172	172	1720	40060	54,3	8,3
JUS292-2-A	Introduction to Chinese La	10	1	1	47	47	2	2	38	38	1	1	19	19			21	21	129	129	1290	41350	56,1	8,0
JUS290-2-A	Common and Civilian Infl	10	48	47			46	46			42	42			20	20			156	155	1550	42900	58,2	7,8
JUS289-2-A	International Civil Procedu	10			47	44			51	51	1	1	61	60			24	24	184	180	1800	44700	60,6	7,3
JUS281-2-A	Comp. Const. Law	10	1	1	42	42			43	43			31	31			41	41	158	158	1580	46280	62,8	7,2
JUS288-2-A	International Criminal Law	10	39	39	0	0	45	45	2	2	25	20	51	50	2	2	79	72	243	230	2300	48580	65,9	6,5
JUS286-2-A	Constitution and Politics	10	34	34			20	20			14	14			15	14	0	0	83	82	820	49400	67,0	5,7
JUS250-2-C	HR Welfare State	10	31	31	1	1	25	22	1	1	27	27			38	37			123	119	1190	50590	68,6	5,3
JUS250-2-D	Velferdsrett	20	17	15			9	8	2	2	11	11							39	36	720	51310	69,6	5,0
JUS272-2-A	American Law	10	30	30			37	37	1	1	31	31			36	36			135	135	1350	52660	71,4	5,0
JUS277-2-B	International Copy	10	30	30			26	26			44	44			22	21			122	121	1210	53870	73,1	5,0
JUS285-2-A	EU and EEA Public Procur	10			29	29			30	30			32	32			29	29	120	120	1200	55070	74,7	4,8
JUS260-2-B	Opphavsrett	10	4	4	23	23	1	1	22	22	4	4	29	29	6	6	22	21	111	110	1100	56170	76,2	4,5
JUS261-2-A	Konfliktmekling	20			13	13	1	1	19	19			21	21			18	18	72	72	1440	57610	78,2	4,3
JUS251-2-B	Arbeidsrett II	10	6	5	21	19	9	9	11	11	3	2	11	11	6	6	17	17	84	80	800	58410	79,2	4,0
JUS260-2-D	Markedsføringsrett	10	3	3	21	21	3	3	19	19	2	2	27	27	2	2	16	16	93	93	930	59340	80,5	4,0
JUS265-2-A	Planrett	10	10	10	13	13	3	3	11	11	3	3	13	13	4	4	22	21	79	78	780	60120	81,6	3,8
JUS260-2-C	Kjennetegnrett	10	5	5	17	17	2	2	17	17	6	6	23	22	2	2	15	14	87	85	850	60970	82,7	3,7
JUS251-1-A	Arbeidslivets rett	10	2	2	17	17	1	1	19	18	5	4	4		2	0	5	5	55	47	470	61440	83,4	3,2
JUS277-2-A	Intro Copy	5	35	35			39	39			35	35			33	31			142	140	700	62140	84,3	2,9
JUS271-2-C	International and compar	20	8	8															8	8	160	62300	84,5	2,7
JUS291-2-A	EU and EEA State Aid Law	10	15	15			19	19			21	21			24	24			79	79	790	63090	85,6	2,5
JUS253-2-A	Kommunalrett I	10	2	1	13	13			5	5	2	2	7	7	1	1	15	15	45	44	440	63530	86,2	2,3
JUS264-2-A	God forvaltningsskikk	10	14	13	1	1	8	7	2	2	17	17			12	12			54	52	520	64050	86,9	2,3
JUS330	Prosedyrekonk	15	2	2	7	7	10	10			15	15	3	3	1	1			38	38	570	64620	87,7	2,3
JUS273-2-A	Legal Philosophy	10	12	12							18	18			16	16			46	46	460	65080	88,3	2,0
JUS257-2-B	Aksjeselskapsrett	10	4	2	7	7	10	10	3	3	9	9	5	5	13	43	7	6	58	85	850	65930	89,4	1,5
JUS260-2-A	Design og patent	10			7	7	1	1	7	7			7	7			14	14	36	36	360	66290	89,9	1,2
JUS250-2-A	Velferdsrett	10													7	7	1	1	8	8	80	66370	90,0	0,0
JUS250-2-B	Autonomi og tvang	10										2		10	10	10	10	22	20	200	66570	90,3	0,0	
JUS262-2-A	Trygderett	10										5	5	8	8	5	5	18	18	180	66750	90,6	0,0	
JUS270-2-A	Economic Analysis	10								2	2	53	47			24	24	79	73	730	67480	91,5	0,0	
JUS271-2-A	Energy Law	10					35	35			42	39	1	1	23	23	2	1	103	99	990	68470	92,9	0,0
JUS273-2-C	Law and Justice	10								17	17			17	17			34	34	340	68810	93,4	0,0	
JUS276-2-A	Human Rights Law	20						62	62			81	81			69	69	212	212	4240	73050	99,1	0,0	
JUS282-2-A	Interna. Bus. Contr.	10												39	38			39	38	380	73430	99,6	0,0	
JUS334	Chinse Law Clinical Progn	10					7	7			12	12			9	9			28	28	280	73710	100,0	0,0
Til sammen pr semester																			6402	6219	73710			306,8

Grønn tekst: Engelsk emne

Grå tekst: Emnet er terminert (både norske og engelske)

Celle uten registrering: Eksamen har ikke vært tilbudt, eller det har vært ingen oppmeldte. 0: Ingen møtte til/besto eksamen, men der var oppmeldte

Kilde: FS581.002 Studiepoengstatistikk pr emne - nivåfordelt. 184-16-* Alle kandidater Gjentak ikke med

På disse 16 semestrene har spesialemnene produsert

Forventet produksjon ut fra opptakstall alene, skulle være

Pr våren 2016 har vi altså et lite overskudd i produksjonen sammenlignet med 100 % normert produksjon.

I realiteten kunne vi vente langt mindre, ettersom mange reiser ut, og noen faller fra. Alminnelig gjennomsnittsproduksjon er også mindre enn 100 % (60 studiepoeng/år).

(Studieåret 14/15 gjennomsnittsproduksjonen ved fakultetet 52,36 studiepoeng, dvs 87,26 % av full produksjon. [FS581.003 - Sted - uten gjentak.]

Dette innebærer at vårt tilbud av spesialemner til "andre" - særlig til innreisende utenlandske studenter - ikke er uten betydning for produksjonen i spesialemnene.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 95/20 – 2**Overgang til ny studieordning - uttalesak**

Notatet her har to målsetninger: Den sentrale er å skissere en modell for de tiltakene som er nødvendig å planlegge i overgangen mellom eksisterende og ny studiemodell. Disse tiltakene er beskrevet i detalj i notatet under her.

I tillegg er det ønskelig at SU tar stilling til en framdriftsplan:

- a) I møtet her tar SU stilling til det materielle innholdet i planen; er dette gjennomførbart, ser man andre måter å gjøre det på, ønsker man å legge andre prinsipper til grunn, og så videre.
- b) Når SU har sluttet seg til planen, sendes den på høring til studentene. Høringsfristen settes til (ca.) 10. november
- c) SU behandler overgangsordningen som vedtakssak den 1. desember.
- d) Fakultetsstyret vedtar overgangsordningen den 15. desember.

SU uttaler:

Studieutvalget slutter seg til de ordningene for overgang mellom studieordningene som er beskrevet i notatet.

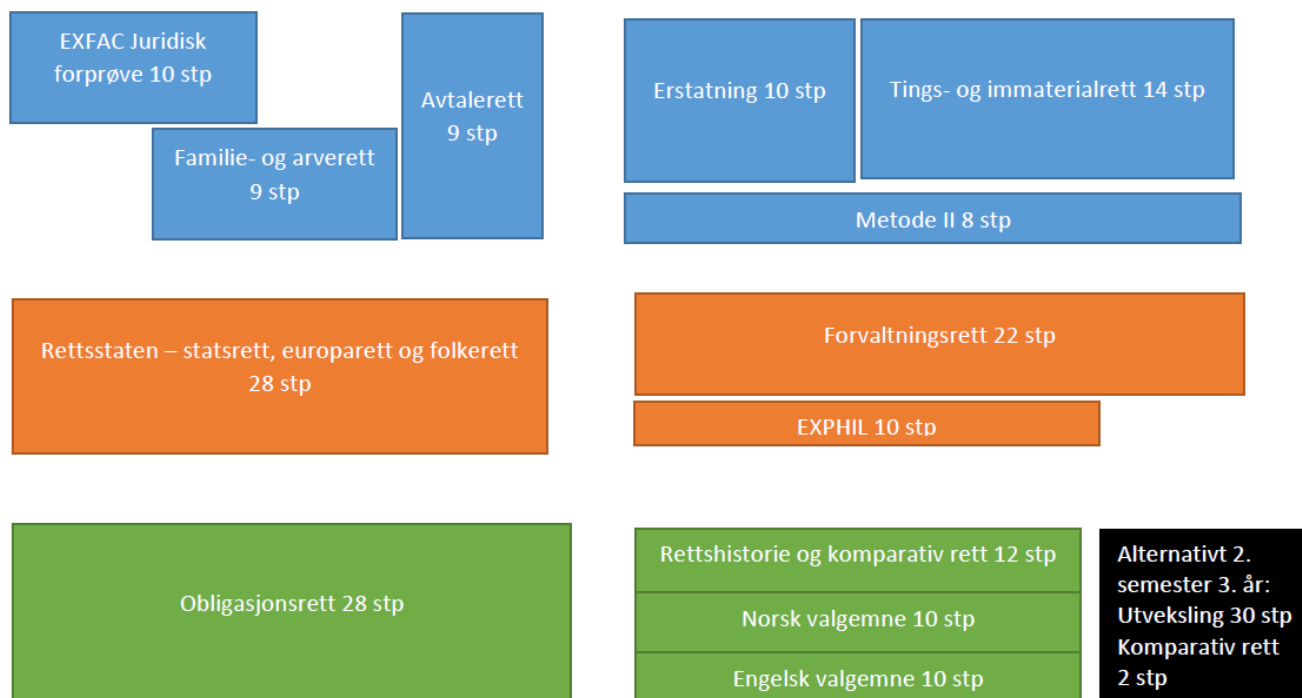
Studieutvalget slutter seg til den framdriftsplanen som er beskrevet, og legger særlig vekt på nødvendigheten av å forankre ordningen blant studentene.

Overgang til ny studieordning

[På grunn av samredigering med innkallingen her, vil sidetallene i innholdsfortegnelsen ikke være riktige. Lenkene fungerer imidlertid.]

Innhold

Figur av modellen	20
1. Hovedlinjene ved terminering av gammel modell	21
Regel	21
2. Emner og studieår for overgangsperioden	21
3. Utfordringen: Irregulære utdanningsplaner i gammel ordning	22
3.1. Grunner til irregulære utdanningsplaner	22
3.1.1. Forventninger om å kunne gjenta beståtte eksamener	22
3.2. Mangler bare eksamen	23
Regel	23
3.3. Mangler også kursgodkjenning	23
Regel	24
3.3.1. De enkleste tilfellene – gammelt emne erstattes med nytt	24
Regel	24
3.3.2. Tilfeller som krever tilpasning	25
3.3.3. Konkret for alle emnene	25
3.4. Særlig om forsinkete studieår	26
4. Fordeling av undervisningsbehov	26
5. Gjentak av bestått eksamen	28
Regel	29
6. Behov for små spesialemer	29
6.1. Annen tilpasning med hensyn til studiepoeng	29
7. Godskrivning	30
7.1. Hva vi godskriver	30
7.2. Hva småsøknene våre må gjøre med sine BA-programmer	30

Figur av modellen¹⁵

¹⁵ Fakultetsstyrets vedtak i sak 26/19 den 30. april 2019.

1. Hovedlinjene ved terminering av gammel modell

Hovedmodellen vil være at de som har begynt i någjeldende ordning senest H20, fullfører i den.

Unntak: Studenter som har begynt på første år, og som har mer enn 20 studiepoeng forsinkelse, settes ned et år og *begynner på nytt i ny studieordning*. Det de har bestått i gammel modell, godskrives i ny modell, se beskrivelse i ramme under her.

Studenter som har kommet lenger i studiet – eventuelt har mindre enn 20 studiepoeng heng på første år – fortsetter i gammel ordning. Det de har eller får av forsinkelser i studiet, skal hentes inn på måter som beskrevet i det følgende.

Fra H21 begynner nye studenter i ny ordning, og fullfører i den.

Regel

Studenter som har begynt på studiet senest H20, og har bestått minst 40 studiepoeng av første studieår inkludert eventuelt godskriving, fortsetter i gammel ordning.

Studenter som har bestått mindre enn 40 studiepoeng av første studieår, begynner på nytt i ny ordning med godskriving av det som er bestått:

EXPHIL godskrives som EXPHIL

EXFAC Juridisk forprøve godskrives som JUS100 EXFAC Innføring i juridisk metode

JUS111 Forvaltningsrett I godskrives som del av JUS222 Forvaltningsrett på andre år, *undervisning og eksamen i JUS222 Forvaltningsrett tilpasses.*

JUS112 Arve- og familierett godskrives som JUS211 Familie- og arverett

JUS113 Kontraktsrett I godskrives som JUS212 Avtalerett

JUS114 Juridisk metode godskrives som JUS215 Juridisk metode

2. Emner og studieår for overgangsperioden

Med «År» menes studieår.

År 0: Siste år med bare gammel modell. (Studieåret 2020/2021.)

År 1: Ny modell på første år, gammel modell på 2., 3., 4. og 5. år (+ eksamen i alle emner på første år i gammel modell og eventuelt tilpasset undervisning, jf. «Regel» under avsnitt 1).

År 2: Ny modell på første og andre år, gammel modell på 3., 4. og 5. år. (+ eksamen i emner på andre år i gammel modell og tilpasset undervisning for eksamen i gammel modell. Ekstremtilfeller med behov for emner på første år i gammel modell.)

År 3: Ny modell på første, andre og tredje år, gammel modell på 4. og 5. år (+ eksamen og eventuelt tilpasset undervisning i emner på tredje år i gammel modell. Ekstremtilfeller med behov for emner på første og andre år i gammel modell.)

År 4: Ny modell på første, andre, tredje og fjerde år, gammel modell på 5. år. (+ emner på tidligere studieår – etter søknad og vurdering)

År 5: Ny modell på alle studieår. (+ eksamener i gamle emner etter søknad og vurdering).

År	1. studieår	2. studieår	3. studieår	4. studieår	5. studieår
----	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

0 – 2020/2021	G	G	G	G	G
1 – 2021/2022	N+	G	G	G	G
2 – 2022/2023	N(+)	N+	G	G	G
3 – 2023/2024	N(+)	N(+)	N+	G	G
4 – 2024/2025	N(+)	N(+)	N(+)	N	G
5 – 2025/2026	N	N(+)	N(+)	N	N
6 – 2026/2027	N	N	N(+)	N	N

Matrisen beskriver et antatt behov for kombinasjonsløsninger:

N= Ny ordning

G= Gammel ordning

N+= Ny ordning + full eksamenspakke i gammel ordning og mulige kombinasjonsløsninger for undervisning med sikte på eksamen i gamle emner.

N(+)= Ny ordning og *trolig* behov for eksamen i gammel ordning og *mulig* behov for undervisning i gammel ordning.

3. Utfordringen: Irregulære utdanningsplaner i gammel ordning

Utfordringen er å ta vare på dem som har irregulære utdanningsplaner i gammel ordning. Det gjelder en ikke ubetydelig andel av studentene.

3.1. Grunner til irregulære utdanningsplaner

Det er flere grunner til at utdanningsplanene er irregulære:

- har strøket til eksamen (herunder også avbrutt eksamen) i et emne eller flere
- hadde forfall til eksamen (gyldig eller ikke)
- ikke har fått godkjent et kurs
- kommer hit med beståtte emner som skal godskrives i studiet

Modellene for tilpasning av utdanningsplaner vil være ulike i disse fire typetilfellene. Tilpasningen kompliseres mer eller mindre når studentene mangler mer enn ett emne. Som i någjeldende studieordning vil vi ikke kunne designe utdanningsplaner som sikrer 60 studiepoeng hvert år eller sikrer mot at emner i utdanningsplanen overlapper i tid. I noen tilfeller vil studenter med irregulære utdanningsplaner måtte akseptere å ta mer enn 300 studiepoeng i graden. Vi tar sikte på at spesialemner på femte år, eventuelt også valgemner på tredje år – herunder også minst ett emne på 5 studiepoeng – skal kunne virke til å minimere slike overskridelser. Det er ikke under noen omstendighet aktuelt å godkjenne grad med mindre enn 300 studiepoeng.

3.1.1. Forventninger om å kunne gjenta beståtte eksamener

I tillegg kommer studentenes **forventninger om å kunne gjenta bestått eksamen**, noe vi kommer tilbake til i avsnitt 4. Emnesperren¹⁶ vil bidra nokså effektivt til å redusere behovet for å tilby gjentakseksamen, og vi legger her til grunn at emnesperren videreføres. På den annen side må vi **se på utformingen av emnesperren** – det vil ikke være like opplagt når og hvordan vilkårene for emnesperren er oppfylt der studentene kombinerer de to studieordningene. Spørsmålet oppstår der

¹⁶ Ref. Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet § 3-4 nr. 1 bokstav c pkt. v, vi og vii: Emnesperren innebærer at man ikke kan gjenta beståtte emner etter at man har kommet mer enn ett år videre i studiet.

studenten går på gammel ordning og tar enkelte emner i ny ordning – *der flere gamle emner er kombinert til ett nytt, må vi se på hvordan emnesperren skal forstås.*

3.2. Mangler bare eksamen

For studenter som har godkjent kurs etter gammel ordning eller tilpasset undervisning i ny ordning, og følgelig bare mangler *eksamen*, vil det klart enkleste – for fakultetet og for studentene – være at **det tilbys inntil tre ekstra eksamener** (inkludert kontinuasjonseksamener) i de emnene der det etterspørres. Første året vil det ventelig gjelde de aller fleste emnene på (någjeldende) 1. – 3. studieår. Deretter avtar etterspørselen kraftig, men det vil ventelig ta ytterligere ett til to år før den er helt dekket. Vi må også påregne noen enkeltforekomster til eksamen i enkelte emner senere enn ett til to år etter at emnet ble tilbudt sist. For kontinuasjonseksamener som tilbys etter at det aktuelle emnet ikke lenger tilbys, bør vi åpne for frivillig gjentak (innenfor grensene for det) også til kontinuasjonseksamen. Formålet er å kunne terminere tilbudet av «gamle» eksamener så tidlig som mulig.

Regel

For studenter som har godkjent kurs i emnet etter gammel ordning, men mangler eksamen, skal eksamen i førsteårsemner gammel ordning tilbys slik etter ordinært år 0:

- Kontinuasjonseksamen i august mellom år 0 og år 1
- «Ordinær eksamen» i alle gamle emner år 1
- Kontinuasjonseksamen i august mellom år 1 og år 2.
- Til den siste kontinuasjonseksamen tillates også gjentak av bestått eksamen.
- Ytterligere eksamener kan bli nødvendig – formodentlig spredte forekomster over flere år.

Fra denne regelen gjelder unntak:

- Studenter som mangler eksamen i EXFAC Juridisk forprøve kan ta eksamen (kunnskapstest) i ny ordning
- Studenter som mangler eksamen i JUS113 Kontraktsrett I kan ta eksamen i JUS 212 Avtalerett og så levere en ekstra skriftlig oppgave for å kompensere for at JUS212 Avtalerett er 1 stp mindre enn JUS113

Etter hvert som andre og tredje studieår utfases, vil tilsvarende innretning måtte gjøres gjeldende der.

3.3. Mangler også kursgodkjenning

Der studenten også mangler *kursgodkjenning*, er det nødvendig å forsyne studenten med undervisning som dekker læringsmålene i det aktuelle (gamle) emnet og de faglige og pedagogiske ambisjonene fakultetet har. Det vil i alle fall være tale om ett år etter at kullet har avsluttet det aktuelle studieåret – noen ganger kan det bli tale om to eller flere år etter. Hovedregelen her vil være at vi organiserer undervisningen i «nytt» emne på en sãnn måte at ogsã studenter til «gammelt» emne kan følge (deler av) den, se notene til avsnittet «Fordeling av undervisningsbehov».

Regel

Studenter som mangler godkjenning av kurs i gammel ordning, sluses over til **undervisning i ny ordning**, innrettet mot **eksamen i gammel ordning**.

Innretningen beskrives i egen matrise.

Innretningen må påregnes å vare noen år.

3.3.1. De enkleste tilfellene – gammelt emne erstattes med nytt

I de enkleste tilfellene kan det manglende emnet i gammel ordning erstattes fullt ut av et helt emne i ny ordning – det er da ingen grunn til å etablere noe særskilt for «gamle» studenter; de kan helt enkelt ta det nye emnet og få det integrert i sin grad etter gammel ordning. Dette gjelder i alle fall

- EXFAC Juridisk forprøve (mot ny JUS100 EXFAC Juridisk metode I), begge er på 10 studiepoeng.
- JUS114 Juridisk metode (mot JUS215 Juridisk metode). Det nye emnet vil gi 2 ekstra studiepoeng, ellers kreves tilpasset eksamen.

Spørsmålet her er ikke om de nye emnene er identisk med de gamle, men om de nye bidrar (minst) like godt som de gamle til å *oppfylle programmets mål*, samlet sett. De må heller ikke påtvinge studentene flere studiepoeng enn 300 i samlet grad.

Vi kan fortsatt ha en utfordring med hensyn til studentens utdanningsplan – de nye emnene sitter ikke nødvendigvis godt plassert på studieåret med hensyn til den enkeltes utdanningsplan. Mindre skjevbelastninger må som hovedregel aksepteres – det gjelder også i nåværende ordning for studenter med irregulære utdanningsplaner. Vi må nøye overvåke hvor stor denne skjevbelastningen kan tenkes å bli i enkelttilfeller – vi kan for eksempel ikke innrette overgangen sånn at en student må *ta mer enn to emner samtidig*. Det kan heller ikke planlegges med to emner som *begge har eksamen i løpet av veldig få dager*. Vi bør heller *ikke planlegge med mer enn 50 % «overbelastning» i løpet av et semester, og ikke med mer enn 25 % overbelastning i løpet av et år*¹⁷.

Regel

Utdanningsplaner kan ikke innebære

- Mer enn to emner samtidig
- Mer enn 50 % merbelastning (45 studiepoeng) pr semester
- Mer enn 25 % merbelastning (75 studiepoeng) pr studieår

Der studenten selv ber om dispensasjon fra disse begrensingene, og det foreligger indikasjoner, for eksempel i vedkommendes studiehistorikk, på at det kan lykkes, kan det innvilges dispensasjon fra disse begrensingene. Fakultetet kan ikke selv initiere dispensasjoner.

¹⁷ Dette er ikke regulert, men framstår som et rimelig anslag.

3.3.2. Tilfeller som krever tilpasning

Der studenten mangler kursgodkjenning i gammel modell, tar vi sikte på å sluse ham/henne inn i (deler av) undervisningen i kurs på ny modell, og sette opp særskilt eksamen etter gammel modell. *Hele overgangsmodellen er basert på at dette skal la seg gjøre i alle emnene og en del år framover.* Studentens utdanningsplan forblir basert på gammel modell.

Et eksempel er der studenten mangler JUS124 Tingsrett (13 studiepoeng). Her innrettes undervisningen i ny JUS214 Tings- og immaterialrett (14 studiepoeng) på en sån måte at studenten kan delta på deler av det, og deretter avlegge eksamen i JUS124 Tingsrett.

Et annet eksempel er der studenten mangler JUS123 Forvaltningsrett II (17 studiepoeng), men har JUS111 Forvaltningsrett I (10 studiepoeng). Her innrettes undervisningen i ny JUS222 Forvaltningsrett (22 studiepoeng) på en sån måte at studenten kan delta på det, og deretter avlegge eksamen i JUS123 Forvaltningsrett II.

Hvis studenten mangler bare JUS111 Forvaltningsrett I (10 studiepoeng), kan vi innrette studentens utdanningsplan sån at hun/han heller ikke tar JUS123 Forvaltningsrett II (17 studiepoeng). I stedet tar hun/han ny JUS222 Forvaltningsrett (22 studiepoeng). Hun/han vil da mangle 5 studiepoeng – noe som aktualiserer behov for noen små spesialemner på tredje år – vi kommer tilbake til det (avsnitt 5).

I selve overgangsfasen blir det også spørsmål om hvordan vi best kan organisere oss for å tilby undervisning som er periodisert etter to ulike modeller. Her vil både hensyn til studenter og hensyn til undervisningspersonell gjøre seg gjeldende. Se nærmere i avsnitt 3.

3.3.3. Konkret for alle emnene

1. «Vanlige» emner:

Der et emne fortsetter «som før», samme plassering i studieåret og samme størrelse. Der henvises studentene til å ta det nye emnet, og får det godskrevet i gammel ordning (eventuelt direkte satt inn i graden i gammel ordning). Det knytter seg neppe utfordringer til disse.

Dette gjelder

- a. EXFAC Juridisk forprøve
- b. JUS114 Juridisk metode

2. Emner som får ny størrelse

Der et emne har fått ny størrelse, og eventuelt litt nytt innhold: Her må undervisningen *tilpasses* eksamen etter gammel modell – noe legges til eller noe trekkes fra.

Dette gjelder

- a. JUS112 Arve- og familierett. Det er 12 studiepoeng, Familie- og arverett er 9 studiepoeng.
- b. JUS113 Kontraktsrett I. Det er 10 studiepoeng, Avtalerett er 9 studiepoeng.
- c. JUS122 Erstatningsrett. Det er 13 studiepoeng, Erstatningsrett blir 10 studiepoeng.
- d. JUS124 Tingsrett. Det er 13 studiepoeng, Tings- og immaterialrett blir 14 studiepoeng.
- e. JUS134 Rettshistorie og komparativ rett. Det er 10 studiepoeng, blir 12 studiepoeng.

3. Der gamle emner er slått sammen.

Dette er den største utfordringen. Her kreves det mye av emneansvarlig for å designe undervisning til de som skal ha eksamen i bare ett av emnene etter gammel ordning, og begge de gamle emnene må ivaretas. Vi må også tenke nøye gjennom hvordan vi skal innrette reglene her: Hvis man ikke har tatt JUS111 Forvaltningsrett I, skal man heller ikke få ta JUS123

Forvaltningsrett II, men sluses til ny Forvaltningsrett? Da vil man i tilfelle mangle 5 studiepoeng. Antallet studiepoeng går ikke opp for de to andre kombinasjonene heller.

Dette gjelder

- a. JUS111 Forvaltningsrett I/JUS123 Forvaltningsrett II (10 + 17, mot nye 22)
 - b. JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner/JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter (17 + 15, mot nye 28)
 - c. JUS131 Kontraktsrett II/JUS132 Pengekravsrett (15 + 10 mot nye 28).
4. Der emnet ikke lenger fins. Dette gjelder
 - a. JUS133 Rettskilde og metodelære.
 5. Studenter som henger med mer enn ett emne (kursgodkjenning mangler) kan representere ekstra utfordringer Kollisjoner i undervisningen vil jo forekomme der man tar et «ekstra» emne, uansett hvilken studiemodell man tar det i.

3.4. Særlig om forsinkete studieår

Vi har en regulering som sier at studenter som mangler mer enn 20 studiepoeng fra tidligere studieår, kan settes ned ett kull¹⁸. Hvert år blir et antall studenter satt ned på dette grunnlaget. Det innebærer at de vil ha behov for den gamle studiemodellen ett år på etterskudd *hele resten av sitt studieløp*. Vi kan også tenke oss at en student kan ha to eller flere slike forsinkelser i studiet, sånn at behovet opprettholdes et antall år etter år 0.

Det innebærer at vi må regne med «slengere» som etterspør kursgjennomføringer og eksamener i «gamle» emner i et ikke ubetydelig antall år framover.

4. Fordeling av undervisningsbehov

Under her er en matrise som viser *hvilke emner som går samme semester* – primært med sikte på å kartlegge at vi faktisk har undervisningsressurser til det vi planlegger.

	Gammel modell	Ny modell	Merknad
Høst	EXPHIL ¹⁹		
	EXFAC Juridisk forprøve	EXFAC Juridisk forprøve	Sluses direkte over, ingen dubling.
	JUS111 Forvaltningsrett I ²⁰		

¹⁸ [Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet](#) § 2-5 nr. 1.

¹⁹ EXPHIL tilbys nå høst første år, skal til vår andre år. Det vil si at vi ikke tilbyr det om våren «år 0» (siste år før ny modell iverksettes), ikke høsten år 1, ikke våren år 1 og ikke høsten år 2. **Er det behov for et tilbud i mellom her, for eksempel høsten år 1 (2020/2021)?** Emnet er ikke vårt, men vi har ansvar for utdanningsplanene der det inngår. Et såpass stort opphold kan lede til at studenter tar EXPHIL i andre varianter, noe som isolert sett ikke er ønskelig.

²⁰ JUS111 Forvaltningsrett I (10 studiepoeng) går om høsten, JUS123 Forvaltningsrett II (17 studiepoeng) går om våren – det nye Forvaltningsrett (22 studiepoeng) går om våren. Studenter på ordinært andre år i gammel modell skal ha JUS123 om våren, men ordinær innfasing av ny Forvaltningsrett kommer ikke før året etter (2. år i ny modell).

Studenter som mangler JUS111, bør kunne fases direkte til ny Forvaltningsrett (og heller ikke ta JUS123), og vi behøver ikke undervisning i JUS111 et ekstra år.

Studenter som mangler JUS123 kan eventuelt også fases til ny Forvaltningsrett, men må ha tilpasning av undervisning og egen eksamen, siden de aller fleste av dem allerede har JUS111 og ikke skal ha

	JUS122 Erstatningsrett ²¹	Avtalerett ²³	
	JUS124 Tingsrett ²²	Rettsstaten ^{27, 28}	
	JUS131 Kontraktsrett II ²³	Familie- og arverett	
	JUS132 Pengekravsrett ²⁴	Obligasjonsrett ^{23, 24}	
		Engelske valgemenner	
Vår	JUS114 Juridisk metode	Metode II	Sluses direkte over, ingen dobling. Får 2 studiepoeng for mye, eller tilpasset eksamen.
	JUS113 Kontraktsrett I ²⁵	Tings- og immaterialrett ²²	

hele den nye emnet. Slik innfasing og tilpasning vil gjøre at vi ikke trenger å ha doble løp i forvaltningsrett.

De som ikke har godkjent kurs i JUS111 det siste året det tilbys (år 0), må vente to år før de får tatt den tilpassete varianten (som kommer for første gang om våren i år 2 av ny modell). Det trenger ikke være et problem.

²¹ JUS122 går om høsten andre år – det nye Erstatningsrett går om våren første år.

Andre studieår i gammel modell vil eksistere samtidig med første år i ny (år 1). Det betyr at vi får et år med undervisning i erstatningsrett både om høsten (2. år gammel modell) og om våren (1. år ny modell). «Etternølere» sluses til ny modell for undervisning, eventuelt med eksamen etter gammel modell. Undervisningstilbudet i ny Erstatningsrett tilpasses sånn at det gir grunnlag for eksamen i JUS122 for dem som ikke fikk kurset godkjent.

²² JUS124 Tingsrett (13) går på høsten andre år i gammel modell, Tings- og immaterialrett (14) kommer på våren første år i ny modell.

Andre studieår i gammel modell vil eksistere samtidig med første år i ny (år 1). Det betyr at vi får et år med undervisning i tingsrett både om høsten (2. år gammel modell) og om våren (1. år ny modell). «Etternølere» sluses til Tings- og immaterialrett for undervisning, med eksamen etter gammel modell (ellers får de ett studiepoeng for mye). Undervisningstilbudet i Tings- og immaterialrett tilpasses sånn at det gir grunnlag for eksamen i JUS124 for dem som ikke fikk kurset godkjent.

²³ JUS131 Kontraktsrett II (15) går om høsten på tredje år, samordnes med Obligasjonsrett i ny modell, den går også om høsten på tredje år. Det vil si at når Obligasjonsrett (28) går første gang, er ordinært tilbud om JUS131 avsluttet.

Undervisningstilbudet i Obligasjonsrett tilpasses sånn at det gir grunnlag for eksamen i JUS131 for dem som ikke fikk kurset godkjent.

«Etternølere» sluses til undervisningen i Obligasjonsrett, innrettet mot eksamen i JUS131 Kontraktsrett II.

²⁴ JUS132 Pengekravsrett (10) går om høsten på tredje år, samordnes med Obligasjonsrett i ny modell, den går også om høsten på tredje år. Det vil si at når Obligasjonsrett går første gang, er ordinært tilbud om JUS132 avsluttet. Undervisningstilbudet i Obligasjonsrett tilpasses sånn at det gir grunnlag for eksamen i JUS132 for dem som ikke fikk kurset godkjent.

«Etternølere» sluses til undervisningen i Obligasjonsrett, innrettet mot eksamen i JUS124 Tingsrett.

²⁵ JUS113 Kontraktsrett I (10) går om våren første år, Avtalerett (9) i ny modell kommer om høsten første år. Det betyr at vi får et år med undervisning i kontraktsrett både om høsten (1. år ny modell) og om våren (1. år gammel modell). Undervisningen i Avtalerett tilpasses sånn at det gir grunnlag for eksamen i JUS113 for dem som ikke har fått kurset godkjent.

JUS112 Arve- og familierett ²⁶	Erstatning ²¹	
JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner ²⁷	Forvaltningsrett ²⁰	
JUS123 Forvaltningsrett II ²⁰	EXPHIL	
JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter ²⁸		
JUS133 Rettskilde- og metodelære ²⁹		
JUS134 Retts historie og komparativ rett	Retts historie og komparativ rett	Sluses direkte over, ingen dobling. Får 2 studiepoeng for mye, eller tilpasset eksamen.
	Engelske valgemner	
	Norske valgemner	

5. Gjentak av bestått eksamen.

I dag kan studentene gjenta beståtte eksamener – hovedregelen er eksamensretten i universitets- og høyskoleloven § 3-10 nr. 1. Så har vi tre begrensinger på den retten:

«Etternølere» sluses til undervisningen i Avtalerett, innrettet mot eksamen i JUS113 Kontraktsrett I.

²⁶ JUS112 Arve- og familierett (12) tilbys om våren første år. Familie og arv (9) kommer om høsten første år. Det vil si at det må undervises to påfølgende semestre, men med sommerferie mellom. Undervisningstilbudet i Familie og arv tilpasses sånn at det gir grunnlag for eksamen i JUS112 for dem som ikke fikk kurset godkjent.

«Etternølere» sluses til undervisningen i Familie- og arverett, innrettet mot eksamen i JUS113 Kontraktsrett I.

²⁷ JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner går om våren andre år, Rettsstaten (28) går om høsten andre år. Det vil si at vi må tilby NIRI-delen av Rettsstaten to påfølgende semestre, men med sommerferie mellom. Undervisningstilbudet i Rettsstaten tilpasses sånn at det gir grunnlag for eksamen i JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner for dem som ikke fikk kurset godkjent.

«Etternølere» sluses til undervisningen i «Rettsstat», innrettet mot eksamen i JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner.

²⁸ JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter (15) går om våren tredje år, Rettsstaten (28) går om høsten andre år. Det vil si at vi må tilby JUS135-delen av Rettsstaten både om høsten og om våren år 2. Undervisningstilbudet i Rettsstaten tilpasses sånn at det gir grunnlag for eksamen i JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter for dem som ikke fikk kurset godkjent.

«Etternølere» sluses til undervisningen i Rettsstat, innrettet mot eksamen i JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter.

²⁹ JUS133 tilbys om våren på tredje år, Metode II kommer om høsten femte år. Det vil si at år tre og fire i modellen her, tilbys ikke Metode III eller JUS133 i det hele tatt. Bør vi ha noe tilbud i mellom her? Undervisningstilbudet i Metode III tilpasses sånn at det gir grunnlag for eksamen i JUS133 Rettskilde og metodelære for dem som ikke fikk kurset godkjent.

«Etternølere» sluses til undervisningen i Metode II, innrettet mot eksamen i JUS133 Rettskilde og metodelære.

- Tregangersregelen: Man får tre tellende forsøk på en eksamen, uavhengig av om man står eller stryker. Her teller annullerte eksamener med, avbrutte eksamener og stryk. Men ikke gyldig forfall (legeerklæring).
- Emnesperren: Man får ikke gjenta en eksamen etter at man har avsluttet neste studieår.
- Kvotebegrensning: Man får bare gjenta bestått eksamen fire ganger i løpet av studiet. Forprøver og spesialemer teller ikke med (heller ikke gjentak før januar 2013).

Denne adgangen til gjentak av bestått eksamen oppfattes som en sentral og viktig rett for studentene. Vi bør ikke innrette overgangen sånn at den i realiteten innebærer en ytterligere begrensning av adgangen til å gjenta beståtte eksamener. Ekstra eksamener i gamle emner er en relativt liten kostnad for å legge til rette for smidig overgang. En konstruksjon i retning av at gamle beståtte eksamener eventuelt må gjentas ved å ta nye eksamener, vil skape svært mye ugreie i studentenes utdanningsplaner.

Det kan bety at eksamen i de gamle emnene bør tilbys til studenter som etter någjeldende regler ville hatt adgang til å gjenta bestått eksamen, selv om det i overgangsperioden innebærer at vi «legger til rette for gjentak av bestått eksamen» i strid med fakultetets policy.

Regel

Studenter som etter någjeldende ordning ville hatt adgang til å gjenta bestått eksamen, skal sikres tilsvarende adgang også i overgangsordningen.

6. Behov for små spesialemer.

I noen tilfeller vil vi kunne ende med utdanningsplaner som gir litt mindre enn 180 studiepoeng på 1. – 3. studieår. Av den grunn er det av interesse å kunne tilby spesialemer mindre enn 10 studiepoeng på tredje år. Det er ikke behov for «trinnløse» spesialemer, men ett eller to emner på 5 studiepoeng vil være sterkt ønskelig for å sikre at graden oppnås med minimalt antall ekstra studiepoeng. En slik ordning vil også gi fleksibilitet hvis vi ser at noen studenter ønsker å ta de nye emnene og få dem godskrevet i «gammel» grad, i stedet for å ta tilpasset versjon av nytt emne.

Dersom for eksempel ett norsk spesialemer kan tilbys i «reduisert versjon» på tredje år – i tillegg til at eventuelt det någjeldende engelske spesialemeret på 5 studiepoeng videreføres på tredje år, vil vi antakelig ha dekket behovet for slik tilpasning.

6.1. Annen tilpasning med hensyn til studiepoeng.

Vi bør vurdere å åpne for at studenter som ønsker å ta nye emner i stedet for gamle *og med det pådrar seg for mange studiepoeng*, kan få disse «godskrevet» som valgemne på tredje år; gjelder bare studenter som senest til tredje år har «gått over» til ny ordning – hvis vi åpner for det. Følgen vil være at de enten ikke tar valgemne på tredje år, eller at de tar et mindre emne.

Formålet med en slik innretning er at det vil kunne redusere behovet for kursgjennomføring etter gammel ordning (der studentene heller velger et «nytt» kurs). Vi kan likevel ikke ha en slik innretning hvis den innebærer for mange studiepoeng, det er derfor avgjørende at vi kan redusere et annet sted i programmet.

7. Godskriving

7.1. Hva vi godskriver

Vi godskriver emner og pakker av emner fra andre institusjoner – der «de faglige kravene er oppfylt», jf. universitets- og høyskoleloven § 3—5 nr. 1. Det er den enkelte emneansvarlige som avgjør om et eksternt emne oppfyller de faglige kravene. For bachelorgradene hos småsøsknene³⁰ våre og for andre «pakker» er vurderingen *litt* annerledes, men *i prinsippet* den samme. Etter hvert har vi opparbeidet en lang liste over godkjente emner fra en rekke institusjoner.

Alle forhåndsgodkjenninger må gjøres på nytt i ny ordning. De tre småsøsknene våre er orientert om at vi lager ny ordning og om det vi har vedtatt om fagsammensetning.

Også UiO og UiT er orientert om vår overgang til ny ordning; det vil berøre deres studenter som tenker seg hit, og det vil berøre deres godskriving av emner herfra.

Vi har også orientert alle øvrige aktører som avgir studenter til oss der det er eller kan være grunnlag for godskriving av emner i våre programmer. Det er neppe andre enn UiO og UiT som i praksis godskriver emner herfra. I noen tilfeller kan det gjelde småsøsknene, men neppe institusjoner utover denne kretsen.

7.2. Hva småsøsknene våre må gjøre med sine BA-programmer

Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger og Høgskolen i Innlandet er orientert om rapporten fra arbeidsgruppen om fagsammensetningen. Vi har ikke bedt dem endre sine programmer, men det er rimelig å anta at de vil følge vårt oppsett, eller i alle fall etablere noe som er godt egnet for godskriving hos oss for så vidt gjelder hel BA-grad. Kontakten vi har hatt med dem tyder på at de er i gang med dette arbeidet.

Godskriving av enkeltemner er en annen sak som fakultetet behandler særskilt, jf. avsnitt 6.1, uavhengig av forhåndsgodkjenningen av BA-grad som grunnlag for opptak til toårig master hos oss.

[Tilbake til saklisten](#)

³⁰ Universitetet i Agder, Universitetet i Stavanger og Høgskolen i Innlandet, som leverer bachelorer til vår toårige master, og som har forhåndsgodkjent sine respektive bachelorgrader for innpassing i vår mastergrad.

Sak 96/20**Instruks om oppgavegjeving og sensur, endring i pkt. 6 Kontrollkommisjon****Oppmannens rolle og handlingsrom i kontrollkommisjoner.**[Instruks om oppgavegjeving og sensur](#)

Pkt. 6 omhandler kontrollkommisjoner, men sier ikke noe om uenighet i kommisjonene.

Pkt. 4.4 bokstav g sier noe om oppmannen:

Der fleire sensorar sensurer saman, skal dei setje ein felles karakter. Blir dei ikkje samde, skal den emneansvarlige peike ut en oppmann. For masteroppgåva peikar leiaren for Studieutvalet ut ein oppmann. Oppmannen får all tilgjengeleg informasjon frå sensorane, og fastset ein karakter innanfor dei rammene dei to har sett.

Kapittel 4 omhandler «Sensur for karakterteljande prøver», og pkt. 4.4 gjelder «Gjennomføring av sensuren». Det vil si at reguleringen her uten videre kan gjøres gjeldende også for kontrollkommisjoner.

I pkt. 6 om kontrollkommisjoner, er ikke noe sagt om uenighet i kommisjonen, eller bruk av oppmann. Førstevalget er selvsagt at kommisjonen diskuterer seg fram til enighet. Den foreslåtte reguleringen her, gjelder de tilfellene dette ikke lykkes.

Siden en kontrollkommisjon omfatter tre personer, er det i prinsippet ikke behov for ytterligere en oppmann. Det er imidlertid behov for retningslinjer for hvordan uenighet i kommisjonen skal håndteres.

Emneansvarlig er leder for kommisjonen, og det er naturlig at hun/han får oppmannens rolle der kommisjonen ikke blir enig. Dette bør nedfelles i reguleringen.

Videre er det spørsmål om hva som er oppmannens rolle. Her er det nærliggende å lene seg til den reguleringen vi allerede har i pkt. 4.4 bokstav g, siste punktum: Hun/han skal fastsette en karakter innenfor de rammene som utgjøres av de to allerede satte karakterene. Dette bør gjøres eksplisitt i pkt. 6 – ikke bare som en henvisning til pkt. 4.4 «så langt det rekker», siden pkt. 4.4 er myntet på en så annerledes situasjon.

Så kan vi spørre om oppmannen bør ha ytterligere handlingsrom, for eksempel der hun/han avdekker at det foreligger slike feil ved en av sensurene (eventuelt begge) at ingen av de satte karakterene bør bli stående. Dette vil antakelig ikke inntreffe så ofte, og er tilfredsstillende tatt vare på i universitets- og høyskoleloven § 5-2 nr. 4: «Finner institusjonen eller klageinstansen at det er begått formelle feil, og det er rimelig å anta at dette kan ha hatt betydning for en eller flere kandidaters prestasjon eller bedømmelse av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller avholdes ny eksamen eller prøve.» Her er riktignok ikke feil ved sensorskjønnet omfattet, men i noen tilfeller vil en slik type feil som det kan være tale om, være forankret i feil anvendelse av sensorveiledning eller andre formelle hensyn.

Universitets- og høyskoleloven § 5-3 nr. 6 (som hjemler kontrollkommisjonene) begrenser i prinsippet ikke kommisjonens rolle. Der heter det bare at institusjonen skal «foreta ytterligere en vurdering før endelig karakter fastsettes». Det går ikke fram noe sted om kommisjonen skal se seg bundet av de ytterpunktene som allerede er satt, eller om den skal vurdere besvarelsen på helt fritt grunnlag. Det siste er ikke det mest nærliggende, ettersom forarbeidene presiserer nokså klart at

denne ytterligere vurderingen ikke er ny sensur, men en kvalitetskontroll av de to sensurene som allerede foreligger³¹. I en slik kvalitetskontroll kan man vel tenke seg at konklusjonen blir at ingen av dem holder mål. Dette kan tale for at det åpnes for at lederen i særlige tilfeller kan fravike de rammene som er satt at de to karakterene.

I tillegg har vi sett behov for at pkt. b bygges litt ut for tilfeller som omfatter masteroppgaver. Da er det ikke alltid at emneansvarlig har nødvendig faglig kompetanse til å ta stilling til sensuren. I slike tilfeller kan en ekstern leder/oppmann oppnevnes. Vi har allerede praksis for en slik løsning, og det er ønskelig at den kodifiseres her.

På denne bakgrunnen foreslås et tillegg i pkt. 6 i Instruks om oppgavegjeving og sensur, tillegg i fet skrift:

6. Kontrollkommisjon

- a) Der klagesensuren har gjeve resultat som avvik med meir enn ein karakter frå det opphavlege sensurvedtaket, skal saka handsamast av ein kontrollkommisjon før sensurvedtaket vert gjort kjend, ref. Universitets- og høyskoleloven § 5-3 nr. 6. Se og SU 65/18.
- b) Kommisjonen vert sett saman av opphavleg sensor, ein av klagesensorene og emneansvarleg. Emneansvarleg er leiar for kommisjonen.
For masteroppgåver kan emneansvarleg bestemme at ein annan fagperson vert oppnemnd som leiar.
- c) Der emneansvarleg har vore sensor for eitt eller fleire av oppgåvesvara, oppnemner studiedekanan ein annan leiar. Det same gjeld der emneansvarleg har vore ein av klagesensorene, og dei bestemmer at vedkommande skal møte i kommisjonen som klagesensor.
- d) **Der kommisjonen ikkje vert einig om endeleg karakter, fastset leiaren karakteren. Berre der det er særskild grunn til det, kan karakteren setjast utanfor dei rammene som er sett av dei to sensurane.**
- e) Sensurfristen for klagesensorene må setjast så kort at det er tid til å halde klagekommisjonar før publisering.

Det foreslås dessuten en endring av den nevnte punkt 4.4 g) om oppnevning av oppmann for masteroppgaver. Regelen går i dag ut på at det er den emneansvarlige som oppnevner oppmann, men etter punkt. 4.4 g) tredje setning er det lederen for Studieutvalget (Studiedekan) som skal oppnevne oppmann for masteroppgavene. Det er vanskelig å se en god grunn til at studiedekan skal oppnevne oppmann for masteroppgaver når det i alle andre tilfeller er den emneansvarlige som oppnevner oppmann. Det kan riktignok hevdes at den emneansvarlige for masteroppgavene ikke alltid er faglig spisskompetent om det temaet som en masteroppgave dreier seg om, men dette gjelder også for studiedekan. Og den emneansvarlige har bedre oversikt over hvem som har vært inne i en oppgave før som veileder eller sensor enn det studiedekan har.

Forslaget er at den tredje setningen her slettes.

Der fleire sensorar sensurer saman, skal dei setje ein felles karakter. Blir dei ikkje samde, skal den emneansvarlige peike ut en oppmann. ~~For masteroppgåva peikar leiaren for~~

³¹ [Prop.64L \(2017-2018\)](#) pkt. 4.5 side 36: «Dette er ikke en tredje runde med ordinær sensur, og bestemmelsen om «blind sensur» i § 5-3 fjerde ledd kommer derfor ikke til anvendelse.»

~~Studieutvalet ut ein oppmann.~~ Oppmannen får all tilgjengeleg informasjon frå sensorane, og fastset ein karakter innanfor dei rammene dei to har sett.

Forslag til vedtak:

Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at styret vedtar endringer som foreslått i Instruks om oppgåvegjeving og sensur.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 97/20***Terminering av fire spesialemer***

Professor II Larry Bakken avslutter sitt engasjement ved UiB ved utløpet av 2020.

Han er emneansvarlig for fire engelskspråklige spesialemer:

- våremnene
 - o JUS272-2-A American Law
 - o JUS283-2-A Arbitration Theory and Practice
- høstemenene
 - o JUS280-2-B Alternative Dispute Settlements
 - o JUS281-2-A Comparative Constitutional Law

De to våremnene gikk for siste gang i vår, de to høstemenene går for siste gang nå.

Det må fattes vedtak om terminering av emnene.

Forslaget går ut på at emnene beholdes ett semester etter siste undervisningssemester, for det tilfelle at noen studenter skulle ha rett til ny eksamen.

På denne bakgrunnen framsettes følgende

vedtaksforslag:

Studieutvalget innstiller overfor fakultetsstyret på at

Spesialemerne JUS272-2-A American Law og JUS283-2-A Arbitration Theory and Practice termineres med virkning fra og med V21.

Spesialemerne JUS280-2-B Alternative Dispute Settlements og JUS281-2-A Comparative Constitutional Law termineres med virkning fra og med H21.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 98/20**JUS342 Rettergang. Endring av emnebeskrivelse.**

I forbindelse med revisjon av studiemodellen, er det gjort enkelte endringer også i fjerdeårsemnene med sikte på å oppdatere med hensyn til begrepsbruk, studiekvalitet og indre sammenheng mellom emnene.

Emnekodene er basert på hovedregelen i § 3.1 nr. 4 Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen, ikke i unntaksbestemmelsen i siste punktum som vi har basert oss på nå. Første siffer beskriver «UiB-nivå», andre siffer beskriver studieåret, tredje siffer er et individuelt «løpenummer» for emnet.

JUS100	EXFAC Juridisk metode I	1. studieår
JUS211	Familie- og arverett	1. studieår
JUS212	Avtalerett	1. studieår
JUS213	Erstatningsrett	1. studieår
JUS214	Tings- og immaterialrett	1. studieår
JUS215	Juridisk metode II	1. studieår
JUS221	Rettsstaten	2. studieår
JUS222	Forvaltningsrett	2. studieår
(HF sitt emne)	EXPHIL	2. studieår
JUS231	Obligasjonsrett	3. studieår
JUS232	Retts historie og komparativ rett 12 studiepoeng	3. studieår
JUS232X	Retts historie og komparativ rett 2 studiepoeng	3. studieår
JUS23-V01 – JUS23-V02 – osv.	Norske valgemner	3. studieår
JUS23-V51 – JUS23-V52 – osv.	Engelske valgemner	3. studieår
JUS341	Strafferett	4. studieår
JUS342	Rettergang	4. studieår
JUS343	Allmenn formuerett	4. studieår

Ny emnebeskrivelse er vedlagt.

På dette grunnlaget framsettes følgende

forslag til vedtak:

Emnebeskrivelsen til JUS342 Rettergang vedtas som foreslått.

Emnenavn (bokmål)	JUS242 Rettergang
Emnenavn (nynorsk)	JUS242 Rettergang
Emnenavn (kortversjon)	Rettergang
Emnenavn (engelsk)	JUS242 Proceedings
Antall studiepoeng	20
Om studienivå, læringsmål og utbyttebeskrivelser	
Nivået gjenfinnes i emnets læringsmål, og må henge sammen med forkunnskapskravene. Et emne på masternivå kan inngå i en bachelorgrad, men ikke omvendt – emner på masternivå stiller store krav til fordypning.	
Studienivå	- MA (masternivå)
Type emne	- Obligatorisk emne på masterstudiet
Studierett	MAJUR og MAJUR-2
Forkunnskapskrav	
Det kreves at alle emnene i tidligere studieår er bestått, se «Rekkefølge for emne i studiet» i Studieplan for integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet i Bergen. Se likevel § 2-5 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen.	
Anbefalte forkunnskaper	
Kunnskaper i strafferett, sentral privatrett og alminnelig forvaltningsrett	
Emneansvarlig(e)	Ørnulf Øyen
Undervisere	I dag er det fire ulike forelesere og 6-8 ulike seminarledere.
Kommentarer/utdyping	
Frem til august 2019 var også Magne Strandberg kursansvarlig. Det er sannsynlig at han blir kursansvarlig ved siden av meg når perioden som undervisningsdekan utløper.	
Emnets mål og innhold	
Emnet skal gi studenten innsikt om	
<ul style="list-style-type: none"> - oppbyggingen av rettssystemet, herunder om forholdet mellom materiell rett, prosessuell rett og fullbyrdelse - hvordan sivile tvister og straffesaker behandles og avgjøres, med vekt på domstolsbehandling - sentrale problemstillinger i prosessretten og hvordan disse analyseres ut fra rettskildene, herunder rettskilder med et internasjonalt opphav - forholdet mellom allmenne problemstillinger og regler i prosessretten og særlige problemstillinger og regler i henholdsvis sivilprosessen og straffeprosessen 	
Emnet skal også bidra til å gi studenten innsikt om	
<ul style="list-style-type: none"> - hvilken frihet lovgiver har til å utforme prosessuelle regler i lys av Grunnloven og internasjonale rettssystemer, særlig menneskerettighetene og EØS-retten - juristers profesjonsrolle i rettspleien, herunder oversikt over hvilke rettslige og etiske regler som gjelder for advokater, dommere og påtalejurister 	
Læringsutbytte	
Dette er det viktigste punktet, da det er bestemmende for alle andre egenskaper ved emnet. Tenk nøye gjennom hvilke egenskaper studentene utvikler i emnet, utover «bare» kunnskaper. Beskriv det som kan sertifiseres, enten ved eksamen eller ved obligatoriske arbeidskrav.	
Kunnskaper	
På et overordnet plan skal studenten ha kunne redegjøre for	
<ul style="list-style-type: none"> - sentrale og aktuelle prosessuelle problemstillinger - prosessrettens plass i rettssystemet, derunder skillet mellom materielle og prosessuelle regler - samspillet mellom materielle og prosessuelle regler, herunder i hvordan prosessuelle regler kan bidra til å realisere formålet med de materielle regler eller hindre at formålet til de materielle regler realiseres - prosessrettens kilder og innholdet i og rekkevidden av de prosessuelle hovedprinsippene for så vel sivile saker som straffesaker - hvordan de norske rettergangsreglene påvirkes og suppleres av internasjonale rettssystemer og Grunnloven, særlig av menneskerettighetene 	

- retten til domstolsbehandling, herunder ved uavhengige og upartiske domstoler og dommere
- kravet om en forsvarlig saksbehandling, herunder om kontradiksjon
- prinsippene for rettens styring av sakens behandling
- regelverket om rettens forhold til partenes prosesshandlinger, herunder disposisjons-, forhandlings- og anklageprinsippet
- regelverket om bevisførsel, beviskrav og bevisbedømmelse, og om muntlig, umiddelbar og offentlig behandling.

Med utgangspunkt i tvisteloven av 2005, skal studenten kunne redegjøre for anvende reglene om allmennprosess og småkravprosess i tingretten, med særlig vekt på

- vilkår for å reise sak, slik som kravene til søksmålsgjensstand, søksmålssituasjon og tilknytning, partsevne og prosessdyktighet, forutgående forliksrådsbehandling
- reglene om saksforberedelse og hovedforhandling/avsluttende rettsmøte
- partenes rådighet over saken og de prosessuelle virkninger av at partenes rådighet eventuelt er begrenset
- reglene for valg av rettsspor (allmennprosess eller småkravprosess)
- reglene om bevisføring og de enkelte bevismidler, i første rekke knyttet til vitne- og dokumentbevis
- innhold, form og virkning av rettslige avgjørelser
- reglene om rettskraft

Studenten skal dessuten kunne redegjøre for hovedtrekkene i reglene for verneting, objektiv og subjektiv kumulasjon, reglene om prosessuell preklusjon og bevisavskjæring, fraværdom, rettsmekling, saksomkostninger og anke.

I straffeprosessen skal studenten kunne redegjøre for:

- hvilke saker som behandles etter straffeprosessloven
- reglene om partene i straffesaken og deres rettigheter og plikter, herunder oppbygging og kompetansespørsmål innen påtalemyndigheten
- reglene om pågrepelse og varetektsfengsling
- allmenne regler om tingrettens avgjørelsesgrunnlag, bevisførselen i tingretten og bevisavskjæring
- reglene om tiltalebeslutninger og om forholdet mellom tiltalebeslutning og dom
- reglene om bevisføring under hovedforhandling, i første rekke knyttet til vitne- og dokumentbevis
- behandlingen av tilståelsessaker, herunder sondringen mellom skyld- og straffespørsmålet

Studenten skal dessuten kunne redegjøre for hovedtrekkene i regelverket om etterforskning og bevissikring, bruk av tvangsmidler, påtaleavgjørelsen, forberedelse og gjennomføring av hovedforhandlinger, anke, rettslige avgjørelser, gjenåpning og skranker for gjentatt straffeforfølgning, samt om rettsstillingen til fornærmede og etterlatte.

Ferdigheter

Etter at kurset er gjennomført skal studenten kunne anvende juridisk metode til selvstendig å analysere, drøfte og ta standpunkt til prosessrettslige spørsmål.

Dette innebærer at studenten skal kunne

- identifisere, systematisere og formulere prosessrettslige problemstillinger ut fra et omfattende og komplekst faktum
- finne frem til og systematisere relevante rettskilder og foreta en selvstendig rettslig analyse av prosessuelle problemstillinger på en grundig, helhetlig, kritisk og balansert måte
- resonnerer seg frem til et faglig forsvarlig standpunkt gjennom avklaring av spenninger mellom ulike typer gyldige prosessrettslige argumenter
- drøfte prosessrettslige problemstillinger rettspolitisk på en grundig og balansert måte
- se faget Rettergang i sammenheng med fag vedkommende har hatt tidligere på studiet, ikke minst fagene Rettsstaten og Forvaltningsrett

Studenten skal også kunne formidle og evaluere prosessrettslige analyser og standpunkter gjennom

- systematisk å utarbeide selvstendige skriftlige analyser
- muntlig å fremføre prosessrettslig argumentasjon
- å kommentere og vurdere andre studenters analyser og selv motta og gjøre bruk av slike kommentarer
- å arbeide med andre i grupper for å analysere prosessrettslige problemstillinger

Generell kompetanse

Etter at kurset er gjennomført skal studenten

- metodisk kunne beherske omfattende og komplekse lover og lovbestemmelser
- metodisk kunne beherske et samspill mellom flere relevante normsystemer når et rettslig spørsmål skal

løses, særlig samspillet mellom internasjonale menneskerettigheter og nasjonal lovgivning
 - kunne presentere og argumentere for egne vurderinger og konklusjoner for større og mindre grupper av tilhørere

Beskriv sammenhengen mellom læringsutbyttet, undervisningen og prøvingen.

Læringsutbyttet skal oppgås gjennom et samspill mellom forelesninger, seminarer der praktiske oppgaver diskuteres og løses i mindre grupper, en kursoppgave, og studentens egenstudier av sentrale rettskilder og pensumlitteratur.

Forelesningene og egenstudier av pensumlitteratur skal primært bidra til en bred oversikt og innsikt. Dypere innsikt, refleksjon, evnen til å oppstille presise juridiske problemstillinger, metodiske ferdigheter mv. skal primært sikres gjennom seminarundervisningen, kursoppgaven og studentens egne studier av sentrale rettskilder og litteratur.

Eksamen, som er en skoleeksamen på 6 timer, vil ikke på en god måte kunne prøve alle sider av kravet til læringsutbytte. Men en godt gjennomtenkt oppgave vil kunne prøve studentene i de fleste sentrale temaer og ulike ferdigheter på en måte som samlet sett er god måte.

Litteratur

Hovedlitteratur for emnet er obligatorisk felt; de andre er valgfrie. Normen er 30 - 60 sider pr. studiepoeng.

SU uttalte i sak 3/16-2: «SU ber om at det vurderes å ta med i emnemalen et vilkår om at hovedlitteratur ikke kan vedtas før den foreligger tilgjengelig i salg eller på annen måte.»

Informasjon om Litteraturkiosken, kompendier m.m. finner du her:

<https://www.uib.no/student/91985/kompendiene-er-n%C3%A5-digitale>

Hovedlitteratur

Sivilprosess: Inge Lorange Backer, Norsk sivilprosess, Universitetsforlaget 2015,
 Straffeprosess: Ørnulf Øyen, Straffeprosess, 2. utgave, Fagbokforlaget 2019

Undervisningssted

- UiB

Undervisningssemester

- Undervisningen går fra november til februar. Eksamen er i slutten av februar.

Undervisningsspråk

Norsk

Undervisningsformer og -metoder

Forelesninger: ca. 24 timer i sivilprosess og ca. 20 timer i straffeprosess
 Seminarer: 14 timer i sivilprosess og 14 timer i straffeprosess, der praktiske oppgaver diskuteres og løses i grupper på inntil 40 personer
 Kursoppgave på inntil 2500 ord, som i hovedsak kommenteres av de samme personer som er sensor på eksamen

Emnet har obligatorisk oppgave

- Ja

Hvor lang er skriveperioden for den obligatoriske oppgaven?

4 arbeidsdager

Vurdering

Vurderingsformen(e) må henge sammen med undervisningen og det generelle læringsutbyttet.

Vurderingssemester

- Vår

Vurderingsform(er)

- Skoleeksamen, 6 timer

Begrunnelse for vurderingsform

En skoleeksamen er samlet sett den beste vurderingsformen ut fra de ressurser som står til rådighet.

Språk eksamensoppgave

Norsk

Språk eksamensbesvarelse

Norsk eller et annet skandinavisk språk.

Karakterskala

A-F

Hjelpemidler til eksamen	
Foreløpig ikke avklart, jf. innføring av lovdata på eksamen.	
Programansvarlig	Studieutvalget har programansvaret for fakultetets studietilbud. Studieutvalget er delegert det koordinerende og overordnede ansvaret for fakultetets studietilbud. (Reglement for Det juridiske fakultet, § 9 pkt. 1.)
Evaluering av emnet	I henhold til retningslinjer for evaluering av emner ved Det juridiske fakultet.
Emnebeskrivelsen er utarbeidet av	Ørnulf Øyen
E-post	ornulf.oyen@uib.no
E-post	ornulf.oyen@uib.no

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 99/20***JUS343 Allmenn formuerett. Endring av emnebeskrivelse.***

I forbindelse med revisjon av studiemodellen, er det gjort enkelte endringer også i fjerdeårsemnene med sikte på å oppdatere med hensyn til begrepsbruk, studiekvalitet og indre sammenheng mellom emnene.

Emnekodene er basert på hovedregelen i § 3.1 nr. 4 Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen, ikke i unntaksbestemmelsen i siste punktum som vi har basert oss på nå. Første siffer beskriver «UiB-nivå», andre siffer beskriver studieåret, tredje siffer er et individuelt «løpenummer» for emnet.

JUS100	EXFAC Juridisk metode I	1. studieår
JUS211	Familie- og arverett	1. studieår
JUS212	Avtalerett	1. studieår
JUS213	Erstatningsrett	1. studieår
JUS214	Tings- og immaterialrett	1. studieår
JUS215	Juridisk metode II	1. studieår
JUS221	Rettsstaten	2. studieår
JUS222	Forvaltningsrett	2. studieår
(HF sitt emne)	EXPHIL	2. studieår
JUS231	Obligasjonsrett	3. studieår
JUS232	Retts historie og komparativ rett 12 studiepoeng	3. studieår
JUS232X	Retts historie og komparativ rett 2 studiepoeng	3. studieår
JUS23-V01 – JUS23-V02 – osv.	Norske valgmenner	3. studieår
JUS23-V51 – JUS23-V52 – osv.	Engelske valgmenner	3. studieår
JUS341	Strafferett	4. studieår
JUS342	Rettergang	4. studieår
JUS343	Allmenn formuerett	4. studieår

Ny emnebeskrivelse er vedlagt.

På dette grunnlaget framsettes følgende

forslag til vedtak:

Emnebeskrivelsen til JUS343 Allmenn formuerett vedtas som foreslått.

Emnenavn (bokmål)	JUS343 Allmenn formuerett
Emnenavn (nynorsk)	JUS343 Allmenn formuerett
Emnenavn (kortversjon)	JUS343 Allmenn formuerett
Emnenavn (engelsk)	JUS343 Law of property, mortgages and insolvency
Antall studiepoeng	20
Om studienivå, læringsmål og utbyttebeskrivelser	
Nivået gjenfinnes i emnets læringsmål, og må henge sammen med forkunnskapskravene. Et emne på masternivå kan inngå i en bachelorgrad, men ikke omvendt – emner på masternivå stiller store krav til fordypning.	
Studienivå	- MA (masternivå)
Type emne	- Obligatorisk emne på masterstudiet
Studierett	MAJUR og MAJUR-2
Forkunnskapskrav	
Det kreves at alle emnene i tidligere studieår er bestått, se «Rekkefølge for emne i studiet» i Studieplan for integrert masterprogram i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet i Bergen. Se likevel § 2-5 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen.	
Anbefalte forkunnskaper	
Tingsrett, kontraktsrett II og pengekrav.	
Emneansvarlig(e)	Hans Fredrik Marthinussen
Undervisere	Hans Fredrik Marthinussen, Rune Sæbø
Emnets mål og innhold	
Allmenn formuerett er en samlebetegnelse på regler om rettigheter til formuesgoder (formuesrettigheter). Rettigheter i formuesgoder kan være av flere slag (eiendomsrett, bruksrett, panterett, osv.), og de kan stiftes på ulike måter (f.eks. produksjon, arv, avtale, kreditorbeslag osv.).	
Av og til kan flere rettigheter i ett og samme formuesgode ikke forenes fullt ut, og da blir det spørsmål om prioritet mellom rettighetene. Hovedregelen er at eldre rettigheter går foran yngre rettigheter. I noen tilfeller kan imidlertid en yngre rett fortrenge en eldre rett, enten fordi innehaveren av den yngre rett var i god tro (godtroerverv), eller fordi en rett ikke har vern mot kreditorbeslag (kreditorekstinksjon). Blir gjeld ikke betalt frivillig, kan gjelden drives inn ved at fordringshaveren (kreditor) får dekning i formuesgoder som tilhører skyldneren (debitor). Dekningen kan skje gjennom et samlet oppgjør (konkurs), eller ved at kreditorene søker dekning en og en. Enkeltforfølgning skjer normalt ved at det blir stiftet utlegg, som er en panterett (en særlig dekningsrett), i ett eller flere formuesgoder, og at formuesgodet deretter blir gjort om i penger.	
Panterett stiftes ellers gjerne ved avtale før gjelden skal betales som en sikkerhet for oppfyllelsen av kravet på betaling. I en konkurs kan tidligere disposisjoner fra skyldneren bli satt til side (omstøtt), enda de har ordinært vern mot kreditorbeslag.	
Læringsutbytte	
Dette er det viktigste punktet, da det er bestemmende for alle andre egenskaper ved emnet. Tenk nøye gjennom hvilke egenskaper studentene utvikler i emnet, utover «bare» kunnskaper. Beskriv det som kan sertifiseres, enten ved eksamen eller ved obligatoriske arbeidskrav.	
Kunnskaper	
Etter å ha fullført emnet skal studentene kunne redegjøre for	
- reglene om ulike slags rettigheter til formuesgoder, om grunnlaget for rettighetene og om overføring av rettighetene;	
- reglene om panterett i fast eiendom, løsøre og enkle pengekrav og reglene om forholdet mellom panterett og pantekrav;	
- de grunnleggende prinsippene om legitimasjon, publisitet og notoritet i tilknytning til kollisjon mellom rettigheter i samme formuesgode;	
- reglene om prioritet mellom rettigheter	
- reglene om godtroerverv av rettigheter i fast eiendom, løsøre, enkle pengekrav og immaterialrettigheter;	
- reglene om vern for rettigheter i formuesgoder mot kreditorbeslag i form av utlegg eller konkurs;	

- reglene om insolvens som vilkår for å åpne konkurs;
- reglene om avtalers stilling i konkurs;
- reglene om omstøtelse på objektivt og subjektivt grunnlag, med unntak for omstøtelse av motregning;
- reglene om fordelingen mellom kreditorene i konkurs;

Ferdigheter

Etter at emnet er fullført skal studentene være i stand til å

- sette de enkelte reglene inn i en større sammenheng;
- forklare hvordan reglene innbyrdes er avhengige av hverandre, og hvordan løsninger ofte må finnes gjennom en sammenstilling av regler, hvor individuelle hensyn ofte har vært ansett å ha en noe mindre plass enn på mange andre rettsområder;
- redegjøre for regelsettenes struktur og evne til å analysere denne strukturen;
- anvende denne kunnskapen til å løse konkrete rettsspørsmål, og kritisk vurdere hensiktsmessigheten av utarbeidet løsning(er).

Generell kompetanse

Etter at emnet er fullført, skal studentene være i stand til å

- behandle komplekse tvister ved å identifisere riktige juridiske problemstillinger, skille problemstillingene fra hverandre og løse dem i riktig rekkefølge;
- behandle kompliserte partsstrukturer som oppstår i privatretten, og der hensyn ofte må tas til et større antall berørte parter enn i mange av de rettslige problemstillingene som er behandlet tidligere i kurset.
- kunne skille tydelig mellom individuelle godhetsvurderinger av resultat og spørsmålet om hva som gir gode generelle regler.
- forstå og nyttiggjøre seg den særlige betydningen grunnleggende formuerettslige hensyn og prinsipper har for fastleggelse av innholdet i rettsregler.
- løse ukjente sentrale problemstillinger i privatretten uten tidligere å ha vært kjent med det aktuelle kildematerialet.

Beskriv sammenhengen mellom læringsutbyttet, undervisningen og prøvingen.

Kurset er gjennomgående lagt opp slik at undervisning og eksamen skal prøve bredt, altså ferdigheter og kompetanse, ikke kun kunnskaper. Eksamen sikter mot å teste at faget er forstått og at de nødvendige ferdigheter og kompetanse som en angitt som læringsmål er nådd. Forelesningene skal generelt gi en innføring i selve de materielle reglene og mer sentralt gi innsikt i fagets metodiske tenkemåte. Seminarene og den obligatoriske kursoppgaven skal utvikle disse ferdighetene gjennom å se i praksis hvordan de ulike rettsreglene fastlegges i ofte relativt komplekse faktiske situasjoner.

Litteratur

Hovedlitteratur for emnet er obligatorisk felt; de andre er valgfrie. Normen er 30 - 60 sider pr. studiepoeng.

SU uttalte i sak 3/16-2: «SU ber om at det vurderes å ta med i emnemalen et vilkår om at hovedlitteratur ikke kan vedtas før den foreligger tilgjengelig i salg eller på annen måte.»

Informasjon om Litteraturkiosken, kompendier m.m. finner du her:

<https://www.uib.no/student/91985/kompendiene-er-n%C3%A5-digitale>

Hovedlitteratur

Litteraturen er tilgjengelig i litteraturkiosken

Undervisningssted - UIB

Undervisningssemester - Vår

Undervisningsspråk Norsk

Undervisningsformer og -metoder

Undervisningen består av forelesninger, obligatorisk kursoppgave og seminarundervisning.

Emnet har obligatorisk oppgave - Nei

Hvor lang er skriveperioden for den obligatoriske oppgaven?

Andre obligatoriske undervisningsaktiviteter

Nei

Vurdering

Vurderingsformen(e) må henge sammen med undervisningen og det generelle læringsutbyttet.

Vurderingssemester	- Vår
Vurderingsform(er)	- muntlig eksamen - skoleeksamen, 6 timer - det skal gis separate karakterer på de to eksamener og begge karakterene skal føres på vitnemålet
Begrunnelse for vurderingsform	
<p>Vurderingsformen er valgt med tanke på å få prøvd studentene i et sentralt fag på en trygg måte, med sikkerhet for at det er studenten selv som har utformet eksamensbesvarelsen. Utover kontrollfunksjonen i en skoleeksamen, er ønsket at eksamenssituasjonen i størst mulig grad skal tilsvare en realistisk arbeidssituasjon. Det gis derfor i så stor grad som praktisk mulig tilgang til kilder under eksamen. På denne måten siktes det mot å prøve studentenes ferdigheter på den måten som er relevant for arbeidslivet de utdannes til.</p> <p>Emnet er også godt egnet for muntlig eksamen ettersom studentene kan teste i for eksempel å finne frem i en kompleks juridisk problemstilling på kort tid og i en muntlig presentasjon.</p>	
Språk eksamensoppgave	Norsk
Språk eksamensbesvarelse	Norsk eller et annet skandinavisk språk.
Karakterskala	A-F
Hjelpemidler til eksamen	
Aller rettskilder i Lovdata vil være tilgjengelige på eksamen	
Programansvarlig	-
Evaluering av emnet	I henhold til fakultetets etablerte rutiner [lenke]
Emnebeskrivelsen er utarbeidet av	Hans Fredrik Marthinussen
E-post	hans.marthinussen@uib.no

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 100/20**JUS341 Strafferett. Endring av emnebeskrivelse.**

I forbindelse med revisjon av studiemodellen, er det gjort enkelte endringer også i fjerdeårsemnene med sikte på å oppdatere med hensyn til begrepsbruk, studiekvalitet og indre sammenheng mellom emnene.

Emnekodene er basert på hovedregelen i § 3.1 nr. 4 Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen, ikke i unntaksbestemmelsen i siste punktum som vi har basert oss på nå. Første siffer beskriver «UiB-nivå», andre siffer beskriver studieåret, tredje siffer er et individuelt «løpenummer» for emnet.

JUS100	EXFAC Juridisk metode I	1. studieår
JUS211	Familie- og arverett	1. studieår
JUS212	Avtalerett	1. studieår
JUS213	Erstatningsrett	1. studieår
JUS214	Tings- og immaterialrett	1. studieår
JUS215	Juridisk metode II	1. studieår
JUS221	Rettsstaten	2. studieår
JUS222	Forvaltningsrett	2. studieår
(HF sitt emne)	EXPHIL	2. studieår
JUS231	Obligasjonsrett	3. studieår
JUS232	Retts historie og komparativ rett 12 studiepoeng	3. studieår
JUS232X	Retts historie og komparativ rett 2 studiepoeng	3. studieår
JUS23-V01 – JUS23-V02 – osv.	Norske valgemner	3. studieår
JUS23-V51 – JUS23-V52 – osv.	Engelske valgemner	3. studieår
JUS341	Strafferett	4. studieår
JUS342	Rettergang	4. studieår
JUS343	Allmenn formuerett	4. studieår

Ny emnebeskrivelse er vedlagt.

På dette grunnlaget framsettes følgende

forslag til vedtak:

Emnebeskrivelsen til JUS341 Strafferett vedtas som foreslått.

JUS241 Strafferett

Studiepoeng, omfang

20 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus)

MA

Fulltid/deltid

Fulltid

Undervisningsspråk

Hoveddelen av litteratur og undervisning vil være på norsk. Større eller mindre innslag av andre skandinaviske språk og/eller engelsk må påregnes.

Undervisningssemester

Høst

Undervisningsstad

Det juridiske fakultet, Bergen

Anbefalte forkunnskaper

Undervisere

Jørn Jacobsen, Erling Johannes Husabø, Terje Einarsen, Asbjørn Strandbakken, Jon Petter Rui og Ørnulf Øyen

Mål og innhold

Målet med kurset er å sette studentene i stand til å forstå og diskutere strafferetten som rettslig institusjon og regelverk, særlig med tanke på å kunne drøfte og ta stilling til strafferettslige spørsmål.

Emnet skal gi studenten innsikt i:

- Strafferettens formål, begrensninger og rolle i rettssystemet, inkludert fagets internasjonale dimensjoner
- Særlige metodiske trekk særlig knyttet til lovskravets posisjon i strafferetten
- De generelle vilkårene for straffansvar
- Sentrale straffebud
- Strafferettslige reaksjoner
- Aktuelle rettspolitiske problemstillinger i strafferetten

Læringsutbytte

Etter at kurset er gjennomført forventes studenten å ha følgende læringsutbytte:

Studenten skal [kunne gjøre rede for](#) ~~ha kunnskap om~~

- strafferettens begrunnelser
- hovedtrekkene ved forholdet mellom strafferetten og statsforfatningsrett og folkerett, herunder menneskerettigheter

- de alminnelige vilkårene for straffansvar, slik som
 - krav om en kriminalisert gjerning, inkludert krav til forsett eller uaktsomhet, reguleringen av medvirkning og forsøk og straffelovgivningens geografiske rekkevidde
 - rettfærdiggjøringsgrunner, særlig nødverge og nødrett,
 - unnskyldningsgrunner, særlig utilregnelighet og rettsuvidenhet
 - Andre grenser for straffansvaret, særlig prinsippene for hva som utgjør én eller flere forbrytelser
- tolkning og anvendelse av straffebud, med særlig vekt på de viktigste reglene i straffeloven om:
 - Voldsforbrytelser (§§ 271-283)
 - Seksualforbrytelser (§§ 291-308)
 - Allmenne formuesforbrytelser (§§ 321-331, 351-353, 371-374)
- hovedtrekkene i reaksjonssystemet, reglene om idømmelse av den enkelte reaksjon og valget mellom reaksjonene samt utmåling av straff

Studenten skal ha *ferdigheter* til å kunne

- finne frem til relevante rettskilder ved tolkningen av strafferegler
- analysere, drøfte og ta standpunkt til strafferettslige spørsmål
- forklare straffelovgivningens oppbygning og særtrekkene ved strafferettslig metode
- forklare strafferettens plass i rettssystemet, særlig sammenhengen mellom strafferett og straffeprosess
- forklare forskjellige teorier om strafferettens begrunnelser

Studenten skal også ha utviklet *generell kompetanse* til å

- drøfte og argumentere på en måte som fremhever og tar stilling til moralske og rettspolitiske utfordringer ved bruk av offentlig tvang og sanksjoner
- forstå ulike former for samspill mellom generelle og spesielle regler og mellom vanlig lovgivning, konstitusjonelle og menneskerettslige normer

Krav til forkunnskaper

Emner på tidligere studieår, se likevel Utfyllende regler for studier ved det juridiske fakultet § 2-5 nr. 1 andre punktum

Tilrådde forkunnskaper

Alle tidligere emner i studiet. Det er spesielt viktig at studentene har med seg de gode kunnskaper og ferdigheter i statsforfatningsrett, juridisk metode, sentral privatrett og forvaltningsrett

Studiepoengsreduksjon

Ingen overlapp med emner ved Det juridiske fakultet

Krav til studierett

MAJUR eller MAJUR-2

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesinger, seminar og selvstudium.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Det er ikke noe obligatorisk oppmøte på 4.studieår.

I løpet av kurset skal en obligatorisk oppgave besvares og leveres inn. Tidsramme og ordgrense angis i kurset. For alle skriftlige arbeid som skal regnes med i obligatoriske arbeidskrav, gjelder at hele oppgaven skal svares på, og må fylle de kvalitative og kvantitative minstekrav som er fastsett i "Krav til skriftlige arbeider på masterstudiet i rettsvitenskap."

- Besvarelsen må være godkjent før studenten kan avlegge avsluttende eksamen i emnet.
- Underkjente elementer i de obligatoriske arbeidskravene kan ikke gjentas før ved neste kurs.
- Kursgodkjenning foreldes ikke

Vurderingsformer

Obligatoriske undervisningsaktiviteter er vilkår for å gå opp til eksamen, og inngår følgelig i sertifiseringsgrunnlaget.

Etter kurset avlegges 6 timers digital skoleeksamen med absolutt ordgrense på 4 500 ord.

Informasjon om digital eksamen finner du her: <http://www.uib.no/utdanning/86719/digital-eksamen#>.

Eksamensspråk

Oppgaven: Norsk

Besvarelsen: Norsk/skandinavisk/engelsk

Hjelpemiddel til eksamen

Digitale hjelpemidler

Se [fakultetets utfyllende regler](#) § 3-5 a. Digitale utgaver av Bokmålsordboka og Nynorskordboka vil være tilgjengelige i Inspera under eksamen.

I tillegg er følgende tillatt på denne eksamenen:

- Forarbeider
- Høyesterettsavgjørelser

Analoge hjelpemidler

Analoge hjelpemidler er utfaset fra og med studieåret 2020/21, se ["SU-sak 61/20"](#).

Karakterskala

A til E for bestått og F for ikke bestått.

Vurderingssemester

Høst

Litteraturliste

Litteraturlisten vil være klar innen 1. juni for høstsemesteret og 1. desember for vårsemesteret.

Emneevaluering

I henhold til retningslinjer for evaluering av emner ved Det juridiske fakultet. [\[Her kommer det en lenke til en side som vi ikke er helt klar med enda, der evalueringsrutinene beskrives.\]](#)

Programansvarleg

Studieutvalget ved det juridiske fakultet.

Emneansvarleg

Professor Erling Johannes Husabø og professor Jørn Jacobsen

Administrativt ansvarleg

Det juridiske fakultet, studieadministrasjonen.

Kontaktinformasjon

4.studiear.jurfa@uib.no

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 101/20**Gjennomføring av begrunnelse etter eksamen****1. Bakgrunn**

Fakultetsstyret vedtok i sitt møte den 4. februar 2020, sak 5/20, å gi et to-timers tillegg i honorar for gjennomføring av begrunnelse i alle kommisjoner med bare én sensor og mer enn 25 studenter. I saksfremlegget ble det anbefalt at Studieutvalget så fort som mulig tar opp en sak om gjennomføring av studentenes rett til begrunnelse. Saken var planlagt fremmet for Studieutvalget våren 2020, men ble utsatt som følge av utbruddet av Covid-19 viruset. Utbruddet gjorde at studiedekan og studieadministrasjon måtte nedprioritere saken for å holde den daglige driften i gang, og etter at det ble vedtatt hjemmeeksamen med bestått/ikke-bestått for eksamen etter utbruddet ble de problemene som denne saken adresserer ikke like prekære som i en normalsituasjon. Når vi nå er tilbake til normal gjennomføring av skoleeksamener og med full karaktersetting, er det grunn til å ta opp denne saken igjen.

Det kunne for så vidt være grunn til å vurdere både hvilken form begrunnelsen skal ha, hvilket omfang den skal ha og hva som er ønskelig temaer for begrunnelsen. Kjernen i denne saken er imidlertid bare å følge opp sensorhonorarsaken fra februar 2020, og da spesielt å håndtere situasjoner der én sensor skal gi begrunnelse til alle studenter som ber om det i en kommisjon med mer enn 25 studenter. For å kunne regulere dette er det likevel nødvendig å gå inn på minstekravene til en begrunnelse og hva formålene er med å gi begrunnelse for et karaktervedtak.

Studentene har en lovfestet rett til å få en begrunnelse for sensurvedtaket, og det er en selvsagt forutsetning at vår ordning for å gi begrunnelse skal tilfredsstillere lovens krav. Det første spørsmålet er dermed hvilke krav som kan stilles til sensorene med hensyn til form og innhold på begrunnelsene de gir for sensurvedtak.

2. Lovens krav til begrunnelse for sensurvedtak

Studentens rett til begrunnelse er i dag forankret i universitets- og høyskoleloven § 5-3 nr. 1: «Kandidaten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner.»³² Bestemmelsen gir videre anvisning på frister for studenten til å be om begrunnelse og for sensorene til å gi begrunnelse. Bestemmelsen sier ingenting om innholdet i begrunnelsen. Like til sommeren 2018 var det sensorene selv som bestemte om begrunnelsen skulle gis skriftlig eller muntlig, fra sommeren 2018 er det institusjonene som bestemmer dette. UiB har delegert dette til fakultetene, jf. § 7.5 nr. 3 i Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved Universitetet i Bergen (UiB-forskriften): «Fakultetet avgjør om begrunnelser skal gis skriftlig eller muntlig.» Med dette er spørsmålet om *formen* på begrunnelsen i hovedsak besvart. Det er også på det rene at studentens rettskrav bare gjelder en *etterfølgende* begrunnelse, gitt etter *anmodning*. Dette er likevel ikke til hinder for å gi en *samtidig* begrunnelse, *uten* anmodning.

Heller ikke UiB-forskriften sier noe om *innholdet* i begrunnelsen.

³² I forslaget til ny universitets- og høyskolelov (NOU 2020:3) er samme formulering videreført i § 8-9 (1), men med den marginale forskjellen at «sin prestasjon» har erstattet «sine prestasjoner».

Bestemmelsen i någjeldende universitets- og høyskolelov er en videreføring av § 52 i 1995-loven. Første og andre ledd der, lød slik:

§ 52. Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting

1. Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om slik begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse framsettes innen én uke fra kandidaten fikk kjennskap til karakteren, dog aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.
2. Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at kandidaten har bedt om dette. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg

Den er i sin tur en videreføring av § 57 i 1989-loven. § 57 lød slik:

§ 57. Redegjørelse om vurdering.

Når karakteren for eksamensarbeid m.m. er fastsatt, skal studenten etter anmodning få en redegjørelse for karakterfastsettingen for sine egne prestasjoner.

Redegjørelsen gis, vanligvis innen to uker, muntlig eller skriftlig.

Retningslinjer som er gitt for vurdering og karakterfastsetting, skal være tilgjengelige for studentene etter at karakteren er fastsatt

I Ot.prp.nr.62 (1988-1989) har departementet ikke knyttet noen merknader til bestemmelsen.

I eksamensloven av 1970 var det ingen bestemmelse om begrunnelse for sensurvedtaket. Heller ikke i de enkeltvise universitetslovene som gjaldt før den felles universitetsloven kom i 1989³³ [bare Oslo og Bergen er undersøkt her]. Vi må legge til grunn at forholdet har vært regulert av forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak. I Ot.prp.nr.38 (1964-1965) kan vi lese (side 83):

«Størst problemer vil vel eksamensavgjørelsene skape. Det er som før nevnt noe tvilsomt om disse kan ansees som «individuelle vedtak» i utkastets forstand. Besvarer en dette spørsmål bekræftende, blir konsekvensen at en misfornøyd kandidat kan kreve en formell begrunnelse for hvorfor han har strøket eller hvorfor han har fått den karakter han har. Dette vil neppe være noen heldig ordning. Utkastets § 26 siste ledd gir imidlertid Kongen fullmakt til for

³³ Jfr. tidligere lover

- 28 juli 1824 indeholdende Fundats for det Kongelige Norske Frederiks Universitet i Christiania
- 9 juli 1948 nr. 2 om Universitetet i Bergen (Universitas Bergensis)
- 9 desember 1955 nr. 3 om Universitetet i Oslo (Universitas Osloensis)
- 29 juni 1962 nr. 1 om Norges landbrukshøgskole
- 15 mai 1963 nr. 1 om Norges handelshøgskole
- 19 juni 1970 nr. 58 om eksamener og grader ved universiteter og høyskoler
- 2 april 1976 nr. 16 om Norges veterinærhøgskole
- 3 juni 1983 nr. 48 om Universitetet i Trondheim
- 10 mai 1985 nr. 26 til vern om vitenskapelige stillingstitlar

særskilte saksområder å bestemme at begrunnelse kan unnlates når arbeidsmengden eller andre særlige forhold er til hinder. Et slikt unntak bør antagelig foreslås for eksamensavgjørelsers vedkommende.»

Dette siteres fra Johs. Andenæs og Torstein Eckhoff i deres uttalelse til Det juridiske fakultet.

At kravet om begrunnelse for sensurvedtak i dag er nedfelt i universitets- og høyskoleloven, er delvis begrunnet i at ordningen avviker fra kravet til *samtidig* begrunnelse i forvaltningsloven § 24 første ledd. Denne ordningen må sees som en imøtekommelse av Eckhoffs og Andenæs' bekymring.

Hensynet bak krav om begrunnelse for forvaltningsvedtak, er gjengitt slik i proposisjonen fra 64/65 (side 77):

Etter komiteens oppfatning vil et alminnelig prinsipp om plikt til å grunngi individuelle forvaltningsvedtak være av vesentlig betydning for å sikre en lovmessig og rettferdig forvaltning. Dette gjør seg gjeldende på mange måter, og komiteen peker på at grunngiing særlig vil:

1. oppfordre til større grundighet og nøyaktighet ved sakens behandling og avgjørelse hos forvaltningsmyndighetene,
2. kunne tjene til å overbevise parten om at avgjørelsen er riktig og rettferdig,
3. være til hjelp for vedkommende part når han skal overveie å klage over avgjørelsen eller få den prøvd ved domstolene.

Vi kan antakelig se disse tre hensynene som bærende også for retten til begrunnelse for sensurklager.

Det vil særlig være pkt. 2 og 3 som blir styrende for innholdet i klagen: Klagen må være utformet slik at den gjør vedtaket *forståelig* for parten, og at det framstår som *riktig*. Akkurat for sensurvedtak vil antakelig de to hensynene smelte sammen til ett: Sammenhengen og bakgrunnen for sensuren er ikke ukjent for kandidatene; det er argumentasjonen for at vedtaket er *riktig* som er sentral.

På denne bakgrunnen kan vi sammenfatte:

1. Det fins ikke sentral eller lokal regulering som stiller minstekrav til innholdet i sensurbegrunnelsen.
2. Begrunnelsen må være utformet slik at den forklarer studenten hvorfor hun/han ikke i stedet fikk en annen karakter. Denne forklaringen må støtte seg til både læringsutbyttebeskrivelsen, sensorveiledningen og de kvalitative karakterbeskrivelsene (for bokstavkarakterene).

3. Fakultetets regler om begrunnelse

På fakultetet er de overordnede trekkene i gjennomføring av begrunnelse regulert i Instruks om oppgavegjeving og sensur kapittel 5 *Grunngjeving for sensurvedtak*. Etter en revisjon vedtatt av SU i 24/20, lyder kapittel 5 nå slik:

a) Studenten har krav på grunngjeving der han eller ho har bede om det innan ei veke etter at sensuren fell. I nokre emne har fakultetet bestemt at det skal vere samtidig, skriftleg grunngjeving. Der skal grunngjevinga skrivast inn i eksamensverktøyet og vere ferdigstilt samstundes med at sensuren vert ferdigstilt.

b) Ordinær sensur med ein sensor

Sensor grunngjev sensurvedtaket etter førespurnad frå studenten det gjeld eller samstundes med sensuren i eksamensverktøyet. Fakultetet avgjer om grunngjevinga skal vera skriftleg eller munnleg. Der grunngjevinga er munnleg, set sensoren opp ringetid eller annan kontaktinformasjon som høver med studentane sine rettar og med storleiken på kommisjonen.

c) Sensur med to sensorar

Ved klagesensur eller annan sensur med to sensorar, avtaler dei to sensorane kven som gjev grunngjevinga. Det gjeld både munnleg og skriftleg grunngjeving.

d) Sensur med kontrollkommisjon

Der sensurvedtaket er fastsett etter handsaming i klagekommisjon, gjev kommisjonsleiaren grunngjevinga, der ikkje anna er avtalt i kommisjonen.

4. Innholdet i begrunnelsen

De lovfastsatte kravene til innholdet i begrunnelsen er som sagt bare at kandidaten skal få en begrunnelse for sensurvedtaket, det vil si at kandidaten skal få grunnene til at hun/han fikk den karakteren som ble gitt. Heller ikke fakultetets instruks regulerer innholdet i begrunnelsen. Vår instruks viser likevel at det er etablert to ordninger for begrunnelse ved fakultetet: Hovedregelen er at begrunnelse bare gis når studentene etterspør det og at sensorene selv velger om begrunnelsen gis skriftlig eller muntlig. Unntaksvis er det etablert en ordning hvor sensorene skal gi samtidig skriftlig begrunnelse, noe som gjelder for de tre emnene JUS111 Forvaltningsrett I, JUS113 Kontraktsrett I og JUS114 Juridisk metode. I de tre emnene skal begrunnelsen gis samtidig med at studentene får sensuren og uten at studentene trenger å be om det.

Sensorenes begrunnelse må henge sammen med hensikten med vurderingen/prøvingen. Det skilles gjerne mellom to hovedformål med en vurdering; formativ vurdering og summativ vurdering.³⁴ Formålet med en formativ vurdering er å bidra til studentenes læring, mens formålet med en summativ vurdering primært er å måle studentenes læring på vurderingstidspunktet. Dersom hensikten med vurderingen er å gi studentene læring, bør begrunnelsen ta sikte på at studentene skal få med seg nye kunnskaper og ferdigheter som de tar med seg videre på studiet og i livet ellers. Dersom hensikten med vurderingen er summativ bør man kunne klare seg med en begrunnelse hvor målet er å begrunne selve sensurvedtaket.

Den spesielle ordningen med samtidig skriftlig begrunnelse henger sammen med at vurderingen der har et formativt formål. I de emnene der det er innført en slik begrunnelsesform gis det bare bestått/ikke-bestått, og formålet med prøvingen er vel så mye at studentene skal lære som at de skal testes. Fakultetet skal riktignok teste at studentene oppfyller minstekravene til å bestå emnet, men utover det er formålet med eksamen her å gi studentene en tilbakemelding som de kan lære av. Perspektivet er da først og fremst fremoverskuende i den forstand at begrunnelsens viktigste funksjon er å gi studenten innspill til videre læring i tiden etter eksamen. Det er derfor grunn til å kreve at den skriftlige begrunnelsen nevner de viktigste styrker og svakheter ved besvarelsen med

³⁴ Nærmere om dette Arild Raaheim, *Eksamensrevolusjonen*, Oslo 2016 s. 21–29.

sikte på at studentene skal kunne lære av det. I og med at alle studenter her skal ha en skriftlig begrunnelse, oppstår ikke de praktiske problemene som våre sensorer påpekte i brev til fakultetet høsten 2019.

For de fleste andre emner har vurderingen primært et summativt formål. Det at det avholdes en eksamen kan riktignok gi studentene gode incentiver til å opparbeide seg de kunnskaper og ferdigheter som det er grunn til å forvente på eksamen, men det primære formålet med selve eksamenen er likevel å gradere studentenes kunnskaper og ferdigheter. Det er da viktig at begrunnelsen som gis til studentene rettferdiggjør den graderingen som sensorene har gjort av studentens prestasjon, det vil si at studenten får en adekvat begrunnelse for hvorfor den bestemte karakteren ble gitt. Så kunne det være ønskelig å få tilbakemeldinger fra sensorene som også gir studentene tips til forbedringer for fremtiden, men problemet her er ressursituasjonen og enesensorordningen. Med dagens sensurordning må hver sensor gi begrunnelse til hele kommisjonen, og en vanlig kommisjon består av 35-40 studenter som alle har krav på å få begrunnelse dersom de ber om det. Fakultetet yter som sagt bare to timer ekstra for gjennomføring av begrunnelse til hver sensor, noe som igjen betyr at den tilmålte tiden må fordeles på en rettferdig måte mellom de studentene som ønsker å ha begrunnelse. Fakultetet har også fått tilbakemelding fra sensorene om at det er vanskelig å gjennomføre de muntlige begrunnelsene innenfor den oppsatte trefftiden, og på samme måte har det tidligere kommet innspill fra JSU om at det kan være vanskelig å komme gjennom i sensors telefonkø. En del av problemet her er trolig at det tar uforholdsmessig lang tid å gjennomføre begrunnelsen til de studentene som kommer gjennom til sensor først, noe som går på bekostning av studenter som ikke kommer frem. Dette er selvsagt en uheldig forskjellsbehandling, og det er derfor ønskelig å regulere dette slik at alle studenter som ber om det får en begrunnelse og uten at det går utover andre studenters rettigheter. Det kan da være grunn til å falle tilbake på at begrunnelsen i disse tilfellene bare skal gi en begrunnelse for hvorfor kandidaten har fått den karakteren hen har fått.

Basert på disse forskjellene mellom samtidig skriftlig begrunnelse og normalordningen for begrunnelse av sensurvedtak, ønsker vi å fremme et forslag til revisjon av sensurinstruksen.

Forslag til vedtak:

Punkt 5 i Instruks om oppgavegjeving og sensur endres slik:

5. Grunngeving for sensurvedtak

- a) Studenten har krav på grunngeving der han eller ho har bede om det innan ei veke etter at sensuren fell. I nokre emne har fakultetet bestemt at det skal vere samtidig, skriftleg grunngeving. Der skal grunngevinga skrivast inn i eksamensverktøyet og vere ferdigstilt samstundes med at sensuren vert ferdigstilt.
- b) Ordinær sensur med ein sensor
Sensor grunngejev sensurvedtaket etter førespurnad frå studenten det gjeld eller samstundes med sensuren i eksamensverktøyet. Fakultetet avgjer om grunngevinga skal vera skriftleg eller munnleg. Der grunngevinga er munnleg, set sensoren opp ringetid eller annan kontaktinformasjon som høver med studentane sine rettar og med storleiken på kommisjonen.
- c) Sensur med to sensorar

Ved klagesensur eller annan sensur med to sensorar, avtaler dei to sensorane kven som gjev grunngjevinga. Det gjeld både munnleg og skriftleg grunngjeving.

d) Sensur med kontrollkommissjon

Der sensurvedtaket er fastsett etter handsaming i klagekommissjon, gjev kommisjonsleiaren grunngjevinga, der ikkje anna er avtalt i kommisjonen.

e) Innhaldet i grunngjevinga

- a. Eksamen i emne med samtidig skriftleg grunngjeving : Grunngjevinga tek sikte på å bidra til studentane si læring og bør derfor gå inn på dei viktigaste sterke og svake sidene ved oppgåvesvaret. Nærare retningsliner for dette kan tas inn i kvar sensorrettlegg.
- b. Eksamen i andre emne: Grunngjevinga skal syne kvifor studenten fekk den karakteren hen fekk, og ikkje ein betre eller svakare. Viss grunngjevinga er munnleg, skal den ikkje ta lenger tid enn at alle studentar som ber om grunngjeving kan få det i sensor si trefftid. Det er derfor anbefalt at grunngjevinga til kvar student tar omtrent 5 minuttar.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 102/20

Sak 102/20

Protokoll- og sensurfrister ved Det juridiske fakultet

Studieåret 2020/2021

SU bes om å vedta protokoll- og sensurfrister for Det juridiske fakultet. «Protokollfrist» refererer til sensors frist for å ferdigstille sensuren, mens «sensurfrist» er den datoen sensuren gjøres kjent for kandidatene som har avlagt den aktuelle eksamen.

Å fastsette en entydig og riktig sensur- og protokollfrist for hver enkelt eksamen bør ikke være overlatt til verken studieadministrasjonen (som har liten eller ingen innflytelse over prosessen) eller den enkelte emneansvarlige, som i varierende grad vil, kan eller bør påta seg ansvar for å etterleve sentrale formelle reguleringer. Det mest nærliggende organet er SU – eventuelt i egenskap av programstyre, jf. § 9 pkt. 1 i Reglement for Det juridiske fakultet, der SU tildeles ansvar for kvalitetssikring av fakultetets studieprogrammer.

Ordinære emner

Sensur for alle ordinære emner som inngår i masterstudiet skal falle senest fem uker etter eksamens- eller innleveringsdato, jf. FOR-2018-11-29-2298 *Forskrift om frister for sensur av eksamen ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen*. For å demme opp for uforutsette forsinkelser³⁵ samt gi rom for det administrative arbeidet i forkant av sensurpubliseringen settes standard protokollfrist til to virkedager før sensurfristen. Dette betyr at enkelte emner har protokollfrist fire dager før sensurfrist.

Masteroppgaveemner

For masteroppgaveemnene settes ikke fast sensurdato, da det opereres med flere ulike leveringsdatoer. I tillegg har vi et velfungerende og godt utprøvd system der den formelle fristen er på åtte uker, men der man aldri benytter mer enn fem uker. Vi har til nå ikke hatt forsinkelser på masteroppgaveemnene.

Spesialeemner

Når det gjelder spesialeemnene er det ikke mulig å fastsette sensurdatoer i eksamensplanen, da vi ikke kan legge eksamensdatoer for disse emnene. Dette bunner i SA sitt system for eksamensplanlegging, der man ikke får sette datoer for sine eksamener – kun *ønskede eksamensuker*. Våre ordinære emner er unntatt dette med grunnlag i fakultetets stramme undervisningsopplegg.

Klagesensur

Klagesensur vil ikke omfattes av dette – vi kommer eventuelt tilbake med en sak om «standardisering» av klagesensurfrister.

³⁵ Sykdom i sensorkorpset e.l.

Forslag til protokoll- og sensurfrister, studieåret 2020/2021

Obligatoriske emner

Emne	Navn	Eksamensform	Dato	Timer	Protokollfrist	Sensurfrist
JUS111	Forvaltningsrett I	Skoleeksamen	22.1.	4	24.2.	26.1.
JUS112	Arve- og familierett	Skoleeksamen	18.6.	4	21.7.	23.7.
JUS113	Kontraktsrett I	Skoleeksamen	23.4.	6	19.5.	21.5.
JUS114	Juridisk metode	Skoleeksamen	21.2.	4	25.3.	27.3.
JUS121	Norske og intl. rettslige institusjoner	Hjemmeeksamen	19.3. (leveringsfrist)		21.4.	23.4.
JUS122	Erstatningsrett	Skoleeksamen	8.10.	6	10.11.	12.11.
JUS122	Erstatningsrett	Skoleeksamen	10.11.	6	11.12.	15.12.
JUS123	Forvaltningsrett II	Skoleeksamen	14.6.	6	15.7.	19.7.
JUS124	Tingsrett	Skoleeksamen	9.12.	6	11.1.	13.1.
JUS131	Kontraktsrett II	Skoleeksamen	16.10.	6	18.11.	20.11.
JUS132	Pengekravsrett	Skoleeksamen	4.12.	6	6.1.	8.1.
JUS133	Rettskilde- og metodelære	Skoleeksamen	30.4.	4	2.6.	4.6.

JUS134	Retts historie og komparativ rett	Hjemmeeksamen	18.6. (leveringsfrist)		21.7.	23.7.
JUS134-KINA	Retts historie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur	Hjemmeeksamen	Ikke satt		28.7.	30.7.
JUS135	Rettsstat og menneskerettigheter	Skoleeksamen	8.3.	6	2.4.	6.4.
JUS241	Strafferett	Skoleeksamen	6.11.	6	9.12.	11.12.
JUS242	Rettergang	Skoleeksamen	5.3.	6	1.4.	3.4.
JUS243	Allmenn formuerett	Skoleeksamen	16.6.	6	19.7.	21.7.

Kontinuasjoneksamen

Emne	Navn	Eksamensform	Dato	Timer	Protokollfrist	Sensurfrist
EXFAC	Juridisk forprøve	Skoleeksamen	09.08.2021	2	9.9.	13.9.
JUS111	Forvaltningsrett I	Skoleeksamen	10.08.2021	4	10.9.	14.9.
JUS112	Arve- og familierett	Skoleeksamen	11.08.2021	4	13.9.	15.9.
JUS113	Kontraktsrett I	Skoleeksamen	12.08.2021	4	14.9.	16.9.
JUS114	Juridisk metode	Skoleeksamen	13.08.2021	4	15.9.	17.9.
JUS121	Norske og internasjonale rettslige institusjoner	Hjemmeeksamen	6.8.21 (leveringsfrist)		8.9.	10.9.
JUS122	Erstatningsrett	Skoleeksamen	10.08.2021	6	10.9.	14.9.
JUS123	Forvaltningsrett II	Skoleeksamen	11.08.2021	6	13.9.	15.9.

JUS124	Tingsrett	Skoleeksamen	12.08.2021	6	14.9.	16.9.
JUS131	Kontraktsrett II	Skoleeksamen	09.08.2021	4	9.9.	13.9.
JUS132	Pengekravsrett	Skoleeksamen	10.08.2021	4	10.9.	14.9.
JUS133	Rettskilde- og metodelære	Skoleeksamen	11.08.2021	4	13.9.	15.9.
JUS134	Retts historie og komparativ rett	Hjemmeeksamen	6.8.21 (leveringsfrist)		8.9.	10.9.
JUS134- KINA	Retts historie og komparativ rett med særskild fokus på kinesisk rettskultur	Hjemmeeksamen	Ikke satt		-	-
JUS135	Rettsstat og menneskerettigheter	Skoleeksamen	12.08.2021	6	14.9.	16.9.
JUS241	Strafferett	Skoleeksamen	09.08.2021	6	9.9.	13.9.
JUS242	Rettergang	Skoleeksamen	10.08.2021	6	10.9.	14.9.
JUS243	Allmenn formuerett	Skoleeksamen	11.08.2021	13.9.	15.9.	15.9.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 103/20

Justering av studieplan for femårig masterprogram i rettsvitenskap for å uttrykke forventning om utveksling

Bakgrunn

I sitt møte 9. mars 2020 fikk studieutvalget en orienteringssak, sak 11/20-3, om forventet utveksling ved UiB og bestilling til fagmiljøene fra UiBs sentrale utdanningsutvalg.

I Ifølge UiBs handlingsplan for internasjonalisering skal andel utreisende studenter fra UiB opp i 40% innen 2022. Ett av tiltakene for å få opp andelen utreisende studenter er «forventet utveksling». (Se sak [3/2020 Kvalitetsarbeid og utdanningsledelse](#) til UiBs utdanningsutvalg). Forventet utveksling betyr at utveksling er normalen og en forventet aktivitet. Det er en integrert del av studieprogrammet og er et faglig og administrativt tilrettelagt mobilitetsvindu i studieplanen. Ønsker man heller å bli hjemme, må man aktivt be om det, og som erstatning for eksempel ta et engelskspråklig emne, slik at man får ta del i et miljø preget av internasjonale studenter. Forventet utveksling skal etter planen implementeres ved hele UiB innen utgangen av 2020 slik at studieprogram som lyses ut våren 2021 inneholder forventet utveksling.

Sak [36/2020 Studentmobilitet](#) til UiBs utdanningsutvalg gir en løypemelding for arbeidet med forventet utveksling ved de enkelte fakultetene. Fakultetets løypemelding er gjengitt i noe kortere form i sakspapirene til utdanningsutvalget, men som informasjon til studieutvalget gjengis det vi skrev i forarbeidet til saken i sin helhet her:

Studieplanar: rydde plass til utveksling i studieprogrammet og framheve utveksling som ein del av studieplanen

I det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap er det sett av plass til utveksling i eitt eller to semester på 5. studieår, altså i 9. og 10. semester av graden. I det toårige masterprogrammet i rettsvitenskap (som er likt som dei to siste åra av det femårige) er det sett av plass til utveksling i eitt eller to semester på 2. studieår, altså i 3. og 4. semester av graden. I studieplanen er utveksling alt tydeleg nemnt som ein av valmoglegheitene på 5. studieår, lista opp som valfritt. I løpet av hausten vil vi sjå på korleis vi kan omformulera det studieplanen seier om utveksling på ein slik måte at vi uttrykker ei forventning om utveksling. Samstundes må det framleis vera tydeleg at det er valfritt, då vi ikkje vil ha kapasitet til å svara alle studentane som elles lurar på om dei MÅ reisa på utveksling.

Fakultetet har vedteke ei ny studieordning som skal implementerast gradvis frå hausten 2021. I den nye studieordninga vil det også bli mogleg å utveksla på vårsemesteret i 3. studieår, i tillegg til på 5. studieår. Studentane som byrjar på studiet hausten 2021 vil følgja ny studieordning. Det betyr at dei første studentane som kan utveksla allereie på 3. studieår vil kunna gjera dette vårsemesteret 2024.

Kvalitetssikring av avtalar

Ved Det juridiske fakultet er dette eit kontinuerleg arbeid som vert følgt opp nærast frå dag til dag. Fakultetet har ei stor avtaleportefølje med mange lokale bilaterale avtalar. Avtalene er bygd opp og utvikla gjennom mange år for å sikra jusstudentane eit best mogleg studietilbod ved gode universitet i utlandet. I samband med ny programperiode for Erasmusprogrammet har vi gått gjennom avtaleporteføljen og vurdert kva for avtaler som skal vidareførast og ikkje. I og med at vi i løpet av kommande programperiode vil implementera ny studieordning treng vi meir detaljert informasjon om

nivået på emna studentane våre kan følgja ved kvart einskild universitet, og særleg hos Erasmuspartnarane våre. Våren 2020 førebudde vi eit spørjeskjema til partnarane våre for å innhenta informasjon vi treng for å sortera mellom avtaler som i framtida vil eigna seg på 3. studieår og avtaler som vil eigna seg på 5. studieår. Ferdigstilling og utsending av skjemaet vart utsett som følgje av at avtalefornyingsarbeidet vart utsett med eitt år og alle erasmusavtalar vart automatisk forlenga til 2022.

Forenkling av søknadsprosessen

Sjølve søknadsprosessen er etter vår oppfatning ikkje vanskeleg, og vi meiner at heller enn å snakka om «avbyråkratisering av søknadsprosessen» så må vi vera medvitne om korleis vi sjølv snakkar om og formidlar søknadsprosessen. Seier vi at det er vanskeleg, opplever studentane det som vanskeleg. Seier vi at det er lett og at dei får hjelp om dei står fast, så opplever studentane det som lett.

Når det gjeld søknad om førehandsgodkjenning har fakultetet i løpet av dei to siste åra forenkla særleg sakshandsaminga av denne, og også gjort det meir føreseieleg for studentane, ved at vi har oversikter over emne som allereie er førehandsgodkjende ved dei mest brukte utvekslingsdestinasjonane. I søknad om førehandsgodkjenning kryssar studentane av for om dei kun planlegg å ta emne som alt er førehandsgodkjende, eller om dei også planlegg å ta andre emne. Kun når studentane vel nye emne som ikkje har vore førehandsgodkjende tidlegare må det gjerast ei konkret vurdering. Dette forenkla sakshandsaminga, i tillegg til at oversiktene over allereie godkjende emne gjer det enklare for studentane å vita kva for type emne dei kan ta ved dei ulike universiteta, og å vera trygge på at emna vil bli godkjende når dei er greidde.

Tilby alternativ til dei som vel å bli heime

Allereie frå hausten 2016 innførte Det juridiske fakultet eit krav om at studentar som ikkje reiser på utveksling som del av graden sin, må velja minst eitt spesialemne som vert undervist på engelsk. (Nokre unntak gjeld.) Dei engelskspråklege emna har mange internasjonale utvekslingsstudentar, i tillegg til at dei ofte omhandlar internasjonal rett eller internasjonale spørsmål. Kravet om engelskspråkleg emne vart innført for å sikra at også studentar som ikkje reiser ut får utvikla språkkompetanse, internasjonalt nettverk og interkulturell kompetanse.

I ny studieordning vil studentar som ikkje vel å reisa på utveksling i vårsemesteret på 3. studieår måtta ta eit emne i komparativ rett og rettshistorie der deler av undervisninga, og deler av dei obligatoriske oppgåvene i emnet, skjer saman med internasjonale utvekslingsstudentar. Emnet skal leggjast opp på ein måte som gjer at det blir kravd samhandling og samarbeid mellom internasjonale og norske studentar. I tillegg vil det framleis vera tilbod om engelskspråklege valemne der storparten av studentane er internasjonale utvekslingsstudentar. Det er venta at kravet om engelskspråkleg emne som del av graden dersom ein ikkje reiser ut, vil vidareførast også i ny studieordning. Dette bidreg til å bringa norske og internasjonale studentar saman, og til å sikra at norske studentar vel emne som i stor grad omhandlar utanlandsk eller internasjonal rett.

Justering av studieplanen

Dagens sak til studieutvalget gjelder oppfølging av tiltaket justering av studieplanen. I brev fra UiBs studieavdeling av 24.02.2020 (19/25033) om Prosjekt Studentmobilitet, er arbeid med studieplaner ett av tiltakene som listes opp for å implementere forventet utveksling:

«1. Studieplaner

- a. *Rydder plass i studieprogrammet til utveksling: Alle studieprogram må sikre at de lever opp til kravene i Studietilsynsforskriften om at «Studietilbud som fører fram til en grad, skal ha ordninger for internasjonal studentutveksling. Innholdet i utvekslingen skal være faglig relevant.»*
- b. *Fremheve utveksling som del av studieplanen: Det skal komme tydelig frem at utveksling er en forventet og faglig anbefalt aktivitet, gjerne med en beskrivelse av hvilke emner som er forhåndsgodkjente og kan inngå i et utvekslingsopphold.»*

I masterprogrammet i rettsvitenskap har vi helt siden ny studieordning ble innført i 2004 hatt et tydelig «mobilitetsvindu» på femte studieår, og muligheten for utveksling går klart frem av studieplanen. Dagens formuleringer uttrykker likevel ikke at utveksling er en *forventet og faglig anbefalt aktivitet*. Dette har vi sett nærmere på hvordan kan endres.

Gjeldende studieplan følger som vedlegg, og forslag til justeringer for å i større grad uttrykke en forventning og anbefaling om utveksling, er vist med spor endringer i vedlegget, i tillegg til å være fremhevet med gul markering.

I tillegg er det forslag til endringer som samsvarer med forslag til endringer i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet i sak 104/20.

Vedtaksforslag

Endringer i Studieplan for femårig masterprogram i rettsvitenskap vedtas som foreslått. Endringene trer i kraft straks.

Studieplan for MAJUR Rettsvitenskap (jus), master, 5 år, haust 2020

Master i rettsvitenskap. Graden gir rett til tilsvarende tittel. Vitnemål vert utferda når graden er oppnådd. Det er eit vilkår for tildeling av graden at kandidaten gir følgjande løfte (kandidatløftet):

"Aldrig vidende at ville vige fra Ret og Retfærdighed, mindre raade nogen til uforældne Processer eller i andre Maader med sine Raad befordre nogen uretvis Sag eller Intention."

Omfang og studiepoeng

300 studiepoeng. Normert studietid er fem år.

Undervisningspråk

Norsk. Enkeltemne kan ha undervisning på engelsk eller eit skandinavisk språk.

Studiestart - semester

Kvar haust.

Mål og innhald

Masterstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen er på til saman 300 studiepoeng (fem årseiningar). I dette inngår examen philosophicum med 10 studiepoeng og examen facultatum med 10 studiepoeng, spesialemne på til saman 30 studiepoeng, og eit sjølvstendig skriftleg arbeid på normalt 30 studiepoeng (masteroppgåve). Etter søknad kan masteroppgåva vere på 60 studiepoeng.

Oppbygging:

Studiet byggjer på problembasert læring. Dei to første åra er studentane delte inn i arbeidsgrupper leia av ein vidarekomen student, som møtast kvar veke for å løyse ei gitt oppgåve. På tredje året er gruppene frivillige og sjølvstyrte. Kvar enkelt student skal skrive eit sjølvstendig svar som dei får tilbakemelding på. Det er krav om å kommentere medstudentane sine oppgavesvar.

På fjerde eller femte studieåret kan ein velje emne etter egne interesser. Eitt av emna må ha engelsk som

undervisningsspråk og eksamensspråk. Ein skal også skrive ei masteroppgåve basert på ei juridisk problemstilling. I løpet av denne perioden har ein høve til å reise på studieopphald i utlandet, **og dette er noko fakultetet oppmodar studentane om å gjere.**

Kravet om engelskspråkleg emne gjeld ikkje for dei som reiser utanlands og tek emne der undervisningsspråket **og eksamensspråket** er ikkje-skandinavisk. Kravet om engelskspråkleg spesialeemne gjeld heller ikkje for studentar som vel å skriva masteroppgåve på 60 studiepoeng, eller for studentar som vel bestemte kombinasjonar av spesialeemne på til saman 30 sp. Sjå nærare informasjon under overskrifta «tilrådde valemne».

Godkjend deltaking i det tverrfaglege emnet TVEPS kan påførast vitnemålet med null studiepoeng.

Det første semesteret går ex.phil. og ex.fac. parallelt fram til oktober/november. Vi gjer merksam på at studentar som har examen philosophicum og examen facultatum frå før, får berre 10 studiepoeng i haustsemesteret. Emnet i forvaltingsrett I byrjar i månadsskiftet oktober/november og endar med eksamen i januar.

Læringsutbyte

KUNNSKAPER

Kandidatene skal ha god kunnskap om grunnleggende rettsregler og sammenhenger innen alle fagområder som omfattes av studiet, og spesialisert kunnskap innen fagområder som dekkes av spesialemnene og masteroppgaven.

- Dette innebærer også at kandidatene har god kunnskap om:
- det norske rettssystemets oppbygging og funksjon
- den norske rettskulturens historie, særegenheter og grunnleggende verdier
- hvordan norsk rett påvirkes av EU-retten, EØS-retten, internasjonale menneskerettigheter og annen folkerett
- juridisk metode, herunder hvordan juridisk argumentasjon varierer på ulike rettsområder
- mangfoldet av metoder i rettsforskning, og hovedlinjer i den rettsteoretiske diskusjonen
- juristers rolle i samfunnet og etiske utfordringer knyttet til yrkesutøvelsen
- hvordan ny teknologi kan brukes til å automatisere beslutningsprosesser og bidra til å løse rettslige problemer på nye måter, men også de rettslige og etiske utfordringer dette medfører
- akademiske krav til kildehenvisninger og bruk av andres arbeider

FERDIGHETER

Kandidatene kan anvende juridisk metode til å identifisere, drøfte og ta standpunkt til rettslige problemstillinger, også utenfor de rettsområder som er del av studiet. Dette innebærer å kunne:

- fastlegge rettslig relevant faktum i et saksforhold, og på grunnlag av dette identifisere og formulere rettslige problemstillinger
- innhente og systematisere rettslig relevant materiale fra norske, skandinaviske og engelskspråklige kilder, også ved bruk av digitale verktøy
- foreta en selvstendig, helhetlig, kritisk og etisk gjennomtenkt analyse for å nå et faglig forsvarlig standpunkt om hva som er gjeldende rett
- foreta rettspolitiske og komparative vurderinger av rettsreglene
- løse nye problemer og bidra til rettslig nytenkning

Kandidatene kan formidle og evaluere juridiske analyser og standpunkt på en poengtert, presis og etterrettelig måte både muntlig og skriftlig, på så vel norsk som engelsk, gjennom å

- utarbeide ulike former for selvstendige skriftlige arbeider
- diskutere og prosedere ulike rettslige standpunkt
- gi tilbakemeldinger på andres arbeid og selv motta og gjøre bruk av slike tilbakemeldinger

GENERELL KOMPETANSE

Gjennom studieprogrammet oppnår kandidatene generelt anvendbar kompetanse knyttet til å

- systematisere og avveie argumentasjon, rådgi og treffe avgjørelser
- identifisere og vurdere etiske aspekter ved juridisk argumentasjon og standpunkt
- tilegne seg ny kunnskap, følge med i rettsutviklingen og løse nye rettslige spørsmål
- samarbeide med jurister fra andre land, forstå og gjøre seg nytte av deres perspektiver på felles rettslige utfordringer og bidra med norske perspektiver
- samarbeide med fagpersoner fra andre disipliner og på det grunnlag kunne vurdere den rettslig relevante argumentasjonsverdien av kunnskap som er frembrakt av andre vitenskaper og bidra til tverrfaglige løsninger av komplekse samfunnsproblemer
- formidle juridiske analyser til allmennheten, skriftlig og muntlig, på norsk og på engelsk
- presentere og argumentere for egne vurderinger og konklusjoner for større og mindre grupper av tilhørere
- bidra med rettslige perspektiver i samfunnsdebatten
- planlegge og gjennomføre større arbeidsoppgaver innen en gitt tidsramme
- følge akademiske krav til kildehenvisninger og bruk av andres arbeider
- arbeide selvstendig og i grupper
- forholde seg til de rettslige og etiske utfordringene knyttet til den teknologiske utviklingen

Vitnemål for graden Master i rettsvitenskap fra Det juridiske fakultet forutsetter at kandidaten etter fullført studium avlegger følgende løfte:

Aldrig vidende at ville vige fra Ret og Retfærdighed, mindre raade nogen til uforødne Processer eller i andre Maader med sine Raad befordre nogen uretvis Sag eller Intention.

Opptakskrav

Opptak til studiet skjer via Samordna opptak. Jf. [Forskrift om opptak til høyere utdanning](#) . Det er krav om generell studiekompetanse eller tilsvarende. Studiet er adgangsregulert.

Tilrådte forkunnskapar

Gode norskkunnskapar.

Innføringsemne

Examen philosophicum og examen facultatum må være greidd før ein begynner på andre studieår.

Obligatoriske emne

Til saman 270 studiepoeng obligatoriske emne inngår i programmet. Dei resterande 30 studiepoenga vert valde blant nærare angitte spesialeemne **og kan også gjerne takast under utveksling til utlandet.**

Første studieår

- Examen philosophicum
- [EXFAC / Juridisk forprøve](#)
- [JUS111 / Forvaltningsrett I](#)
- [JUS112 Arve- og familierett](#)
- [JUS113 Kontraktsrett I](#)
- [JUS114 Juridisk metode](#)

Andre studieår

- [JUS121 Norske og internasjonale rettslige institusjoner](#)
- [JUS122 Erstatningsrett](#)
- [JUS123 Forvaltningsrett II](#)
- [JUS124 Tingsrett](#)

Tredje studieår

- [JUS131 Kontraktsrett II](#)
- [JUS132 Pengekravsrett](#)
- [JUS133 Rettskilde- og metodelære](#)
- [JUS134 Retts historie og komparativ rett](#)
- [JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter](#)

Fjerde studieår

- [JUS241 Strafferett](#)
- [JUS242 Rettergang](#)
- [JUS243 Allmenn formuerett](#)

Femte studieår

- [JUS399 Masteroppgave](#)
- [JUS397 Masteroppgave \(60 sp\) forskerlinje](#)
- [JUS396 Masteroppgave \(60 sp\)](#)
- [JUSETIKK Kurs i etikk for jusstudenter](#)

Kurs i etikk for jusstudenter er tilrådd i løpet av fjerde eller femte studieår. Gjennomført eller manglande deltaking vert ført på vitnemålet.

Tilrådde valemne

Generelt om spesialeemne på femte studieår

I mastergraden i rettsvitenskap skal det som hovedregel inngå 30 studiepoeng spesialemerne. **Desse kan gjerne takast under utveksling. Om ein ikkje dreg på utveksling, må likevel eitt av emna må ha engelsk som undervisnings- og eksamensspråk.**

Tilgjengelege spesialemerne finn du under fanen [Studieløp](#).

Utvekslingsopphald i utlandet eller spesialemerne frå andre norske juridiske fakultet kan inngå i form av godskriving av spesialemerne, jf. § 5-9 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen. **Fakultetet tilrår alle studentar å dra på utveksling, då dette gjev eit fagleg tilskot som elles er vanskeleg å oppnå.**

Det som er bestemt om spesialemerne gjeld ikkje for studentar som etter søknad har fått løyve til å skriva stor masteroppgåve (tilsvarande 60 studiepoeng).

Spesielt om engelskspråkleg spesialemerne

Det som er bestemt om engelskspråkleg emne gjeld ikkje for dei som reiser utanlands og tek emne der undervisningsspråket **og eksamensspråket** er ikkje-skandinavisk.

Kravet om engelskspråkleg spesialemerne gjeld heller ikkje for studentar som vel ein av følgjande kombinasjonar av spesialemerne på til saman 30 sp:

1. [JUS254-2-A](#) Politirett og [JUS255-2-A](#) Påtalerett,
2. [JUS256-2-A](#) Skatterett I, [JUS256-2-B](#) Skatterett II, og [JUS257-2-A](#) Grunnleggande selskapsrett **og JUS257-2-B Aksjeselskapsrett – fordjuping (tre av fire)**
3. [JUS260-2-A](#) Design- og patentrett, [JUS260-2-B](#) Opphavsrett, [JUS260-2-C](#) Kjenneteiknsrett og [JUS260-2-D](#) Marknadsføringsrett (tre av fire)
4. [JUS325](#) Rettshjelp

Omfang masteroppgåva

I løpet av fjerde eller femte året på masterstudiet skal studenten levere eit sjølvstendig skriftleg arbeid tilsvarende 30 studiepoeng (masteroppgåve) til individuell vurdering. **Ein kan også skrive masteroppgåva si på -utveksling (nærare reglar gjeld).**

Etter søknad kan studenten få løyve til å levere eit sjølvstendig skriftleg arbeid tilsvarende 60 studiepoeng (stor masteroppgåve).

Rekkefølge for emne i studiet

- Emne på første studieår ([JUS111](#), [JUS112](#), [JUS113](#) og [JUS114](#)) må vere greidd før ein begynner på andre studieår.
- Emne på andre studieår ([JUS121](#), [JUS122](#), [JUS123](#), [JUS124](#)) må vere greidd før ein begynner på tredje studieår.
- Emne på tredje studieår ([JUS131](#), [JUS132](#), [JUS133](#), [JUS134](#), [JUS135](#)) må vere greidd før ein begynner på fjerde eller femte studieår.

Rekkefølga for emna i studiet går fram av utdanningsplanen for den enkelte studenten.

Etter tredje studieår kan studentane velje å ta masteroppgåve og spesialeemne eller tilsvarande, før emna på fjerde studieår. Det betyr at du kan reise på utveksling enten etter tredje eller etter fjerde studieår.

Krav til progresjon i studiet

1. Emna i studiet er obligatoriske om ikkje anna er fastsett i studieplanen. Dei skal takast i den rekkefølga som er fastsett i studieplanen. Fakultetet kan gjere unntak frå dette i individuell utdanningsplan.
2. Ved undervisning og prøving på det enkelte emnet vert det føresett kunnskap frå tidlegare emne i utdanningsplanen.

Studiestader

Bergen

Delstudium i utlandet

Det juridiske fakultet anbefaler at alle som har høve til det reiser på utveksling i løpet av studiet. Det finst mange alternativ for deg som ønsker å studere eit semester eller to ved eit universitet i utlandet. Du kan reise på utveksling etter å ha fullført tredje eller fjerde studieår, og vi oppfordrar deg til å gripe denne sjansen.

I løpet av studieopphaldet kan du ta valfrie juridiske emne. Ved nokre institusjonar kan du og-eller skrive masteroppgåve.

Samanlikna med andre fag på universitetet, er juss særns nasjonalt orientert. Du lærer først og fremst om det norske rettssystemet, på norsk, sjølv om norsk rett på mange felt er påverka av internasjonale reguleringar. Innflytelsen frå EU/EØS står sentralt, i tillegg til menneskerettane. Nettopp fordi jusstudiet er så nasjonalt retta, bør du reise ut som del av utdanninga di. Då vil du få andre perspektiv, både knytt til juridisk metode, materiell juss og sjølve rettssystemet.

Vi har valt ut særskilde samarbeidsuniversitet for å finne det fagtilbodet som passar best for våre studentar. ~~Meir~~ enn 1/3 Mellom 40 og 50 %-av studentane ved jusstudiet reiser på utveksling.

Kva med å studere sjørett i Southampton, konfliktløyning i USA, EU-rett i Brussel, menneskerettar i Lancaster, miljørett i Auckland eller kinesisk rett i Beijing? Du kan velje mellom rundt 100 universitet i heile Europa og dessutan i Kina, Russland, Sør-Afrika, Australia, New Zealand og USA.

Undervisningsmetodar

1. Det skal vedtakast hovudlitteratur for kvar emne. Det kan i tillegg vedtakast innføringslitteratur og tilleggslitteratur.

2. Hovudlitteraturen skal ha eit omfang på mellom 30 og 60 tekstsider pr. studiepoeng.

3. Undervisninga er basert på problembasert læring (PBL).

- *Førelingar* vert som hovudregel tilbodne i alle emne.
- *Arbeidsgrupper* under leiing av ein vidarekommen student vert haldne i alle emne på første og andre studieår. Arbeidsgruppene konsentrerer seg om oppgåveløysing. Det er krav til førebuing og aktiv deltaking, svar på oppgåver og kommentering av oppgåver skrivne av medstudentar.
- På tredje studieår vert studentane plasserte i virtuelle grupper der ein skriv oppgåvesvar og kommenterer kvarandre sine oppgåver. Det vert i tillegg tilrettelagt for frivillige og sjølvstyrte arbeidsgrupper.
- *Storgrupper* under leiing av ein lærar vert haldne i alle emne i dei tre første studieåra. Ei storgruppe består av tre arbeidsgrupper. Det er krav til førebuing og aktiv deltaking.
- *Seminarundervisning* vert tilbode på fjerde studieår. Det er krav til førebuing og aktiv deltaking.
- *Undervisningsformen* i spesialemna på femte studieår varierer. Sjå kvar enkel emneskildring.
- *Rettleiing* for masteroppgåva.

Omfang av rettleiinga

Studentane har rett til rettleiing under arbeidet med masteroppgåva. Det vert gitt 10 timars rettleiing per student. Studentar som etter søknad har fått løyve til å skrive masteroppgåve på 60 studiepoeng, får 20 timars rettleiing. Timetalet omfattar den tida rettleiaren bruker til lesing av utkast, til utarbeiding av kommentarar og til samtale med studenten. Rettleiinga skal avgrensast til eitt semester, med mindre noko anna er særskilt avtalt, eller det er særlege grunnar til at arbeidet med masteroppgåva har teke lengre tid. For studentar som etter søknad har fått løyve til å skrive masteroppgåve på 60 studiepoeng, skal rettleiinga, med dei same atterhalda, avgrensast til to semester.

Form

Rettleiinga kan gjevast individuelt eller i grupper. Dersom rettleiinga blir gjeven i gruppe, skal det i tillegg vere noko individuell rettleiing.

Arbeidsplan

Student og rettleiar skal fastsetje ein arbeidsplan i første møte.

Endringar i rettleiingstilhøvet

Ein student som meiner at rettleiinga eller rettleiingssituasjonen ikkje er tilfredsstillande, skal gi melding om dette til fakultetet og eventuelt få oppnemnt ny rettleiar dersom det er grunn til det.

4. Undervisningsformene i kvart enkelt emne går fram av emneskildringa.

5. Obligatorisk undervisning: Det gjeld obligatoriske arbeidskrav, under dette obligatorisk frammøte m.m. Dette er nærare regulert i "Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen".

Vurderingsformer

1. Hovudregelen er at emna vert avslutta med 4 timars skuleeksamen. Vurderingsforma og lengda går fram av emneskildringane
2. Eksamen vert halden kort tid etter at emnet er avslutta.
3. Spesialemne kan ha andre ordningar; sjå emneskildringane.
4. Oppgåvene som vert gjevne til eksamen kan omfatte læringskrav også frå tidlegare emne.

Karakterskala

1. Karakterskalaen er A - E for Greidd (Bestått) og F for Ikkje Greidd (Ikkje bestått). Fakultetsstyret kan vedta at karakteren skal vere Greidd/Ikkje Greidd for eitt eller fleire bestemte emne. Sjå emneskildringane.
2. Vurderinga av prestasjonane skal skje ut frå innhaldet i det enkelt emnet, læringsmåla, krava til læringsutbytte, prøvingsforma og det studietrinnet emnet er plassert på.

3. Vurderinga skal elles skje på grunnlag av [Retningsliner for karaktersetting i masterstudiet](#).

Grunnlag for vidare studium

Mastergraden gir grunnlag for opptak til ph.d.-utdanning. Opptak krev godkjent prosjektskildring.

Det er mogleg å oppdatere og utvide kompetansen ved å ta ytterlegare spesialeemne etter avslutta grad ved å søkje særskild studierett til å ta spesialeemne.

Relevans for arbeidsliv

Få utdanningar fører fram til jobb i så mange ulike bransjar som juristutdanninga. Vi finn juristar overalt i arbeidslivet og det vil alltid vere stor etterspurnad etter dei med juridisk utdanning.

Medan fleire juristar går inn i næringslivet, f.eks. innan bank, forsikring, varehandel, industri eller skipsfart, jobbar andre innanfor offentleg forvaltning som i NAV, Skatteetaten og Konkurransetilsynet. Departementa og politiet/påtalemakta er populære og viktige arbeidsgivarar for juristar. Andre aktuelle arbeidsplassar er mediebransjen og organisasjonslivet. Ein kan dessutan arbeide med forskning og undervisning ved universitet og høgskolar.

Ein kan også bli dommar eller gå inn i advokatyrket. Det er berre juristar (advokatar) som har løyve til å drive profesjonell retts hjelp og føre saker for domstolane. For å få tittelen advokat og løyve til å arbeide som advokat, må ein ta eit obligatorisk advokatkurs. Ein må også ha to års godkjend juridisk praksis, vanlegvis som advokatfullmektig, dommarfullmektig eller politifullmektig.

Evaluering

Studiet er underlagt fleire formar for evaluering:

1. Alle emna som kan inngå i masterstudiet i rettsvitenskap vert evaluert kvart tredje år. Det nærare innhaldet i evalueringa vil gå fram av emneskildringa. [Ordninga er etablert frå hausten 2016. Frå hausten 2019 vil alle emna ha oppdatert informasjon om evalueringsform.]
2. Ekstern evaluering:
 - a) NOKUT har kontinuerleg tilsyn med kvaliteten i høgare utdanning
 - b) Programsensorar knytt til masterprogrammet i rettsvitenskap gjer evalueringar av nærare angjevne, avgrensa delar av studiet og avgjer årleg rapport
 - c) UiB sentralt fører tilsyn med drifta via nærare fastlagde rapporteringsrutinar

All intern evaluering skal følgje dei krava som er fastsette i "Handbok for kvalitetssikring av universitetsstudia" ved Universitetet i Bergen.

Skikkavurdering og autorisasjon

Master i rettsvitenskap gjev med visse tilleggskrav (kurs og praksis) rett til autorisasjon som advokat, jf. domstolloven § 220. Autorisasjon vert gjeve av Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.

Programansvarleg

Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen. Integrert masterprogram i rettsvitenskap har ikkje eige programstyre, men vert administrert av Studietualet på vegner av Fakultetsstyret.

Administrativt ansvarleg

Fakultetsdirektøren v/studieseksjonen ved Det juridiske fakultet, Universitetet i Bergen. post@jurfa.uib.no

Undervisning

Profesjonsstudiet i rettsvitenskap byggjer på ein kursmodell.

Dette inneber at alle studentane i utgangspunktet tek dei same faga/kursa i same rekkjefølgje, slik desse blir gjennomførte i det enkelte studieåret. På denne måten byggjer det eine faget på det andre, og det blir jamn progresjon gjennom heile studiet. Prøvinga av studentane skjer på kvart enkelt fag eller kurs. For å få godkjent lukka kurs, må du som hovedregel ha oppfylt krava i studieplanen om å vera til stades på samlingar, levera oppgåver, med meir.

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 104/20**Endring av Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet**

Gjennom arbeid med forslag til justeringer i Studieplan for integrert masterprogram i rettsvitenskap i forbindelse med implementering av «forventet utveksling» ved UiB, har vi samtidig blitt oppmerksom på behov for mindre endringer i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet når det gjelder reglene som gjelder kravet om engelskspråklig emne i graden.

Dagens regulering av dette er gitt i § 2.1, og forslag til endringer av denne er markert med spor endringer:

§ 2-1 Master i rettsvitenskap

Femårig integrert masterprogram: Fakultetet tildeler graden master i rettsvitenskap som gir rett til tilsvarende tittel, fastsatt med hjemmel i lov av 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3-2. Normert studietid for hele studiet medregnet examen philosophicum og examen facultatum er 5 år. Hvert studieår er på 60 studiepoeng og graden er på totalt 300 studiepoeng (ECTS).

Masterprogrammet omfatter examen facultatum, examen philosophicum, fag innen offentlig rett, privatrett og internasjonal rett, metode- og perspektivfag, og et selvstendig skriftlig arbeid (masteroppgave). Det juridiske fakultet fastsetter hvilke fag og emner som inngår i studiet og den rekkefølge emnene skal tas i.

I løpet av fjerde eller femte studieår skal studenten følge et kurs i fagetikk.

~~Følgende tillegg til § 2-1 gjelder fra og med studieåret 2016/2017:~~

For studenter som ikke velger utenlandsopphold i løpet av fjerde eller femte studieår, skal ett av spesialemnene i graden ha engelsk som undervisningsspråk **og eksamensspråk**.

Kravet om engelskspråklig emne gjelder ikke for studenter som velger utenlandsopphold og tar emner der undervisningsspråket er ikke-skandinavisk. Kravet om engelskspråklig spesialempne gjelder heller ikke for studenter som velger å skrive masteroppgave på 60 eller 70 studiepoeng, eller for studenter som velger en av følgende kombinasjoner av spesialempner på til sammen 30 sp:

I) JUS254-2-A Politirett og JUS255-2-A Påtalerett,

II) JUS256-2-A Skatterett I, JUS256-2-B Skatterett II, og JUS257-2-A Grunnleggende selskapsrett **og JUS257-2-B Aksjeselskapsrett – fordjuping (tre av fire)**

III) JUS260-2-A Design- og patentrett, JUS260-2-B Opphavsrett, JUS260-2-C Kjenneteiknsrett og JUS260-2-D Marknadsføringsrett (tre av fire)

IV) JUS325 Rettshjelp

Der JUS330 Forhåndsgodkjent prosedyrekonkurranse foregår på engelsk, og emnet inngår i mastergraden i rettsvitenskap, vil det samtidig oppfylle krav til engelsk spesialempne.

Begrunnelse for de foreslåtte endringene

«Følgende tillegg til §2-1 gjelder fra og med studieåret 2016/2017:» foreslås sløyfet fordi det nå har gått så lang tid siden kravet om engelskspråklig emne ble innført, og dette er den nye normalen som det ikke lenger er nødvendig å spesifisere når gjelder fra.

På bakgrunn av en enkeltsøknad om godskriving av spesialemne fra UiO ser vi at det er hensiktsmessig å spesifisere at det engelskspråklige emnet i graden skal ha engelsk både som undervisnings- og eksamensspråk.

Enkelte tematiske emnepakker gir av faglige hensyn fritak fra kravet om engelskspråklig emne. Samme faglige hensyn gjelder om man fordyper seg i selskapsrett i kombinasjon med skatterett, som om man fordyper seg i skatterett i kombinasjon med selskapsrett. Derfor foreslås det at emnet JUS257-2-B Aksjeselskapsrett – fordjuping tas inn i den tematiske emnepakken selskapsrett/skatterett og gjelder som unntak fra kravet om engelskspråklig emne uavhengig av hvilke tre av fire emner man velger.

Når dette emnet ikke ble med fra starten skyldes det at da krav om engelskspråklig emne ble innført var det et svært lite antall studenter som faktisk valgte kombinasjonen JUS256-2-A, JUS257-2-A og JUS267-2-A. Ved innføringen av kravet om engelskspråklig emne ble innført vurderte man også andre mulige tematiske unntakspakker. Men fordi man ønsket, og ønsker, at unntaksreglene skal være færrest mulig, ble emnepakker som reelt sett få studenter velger ikke tatt med. Faglig sett er det likevel vanskelig å begrunne at ikke hvilken som helst kombinasjon av de fire nevnte emnene skal gi grunnlag for unntak fra kravet om engelskspråklig emne.

Forholdet til Studieplan for integrert master i rettsvitenskap

Tilsvarende endringer i Studieplan for masterstudiet i rettsvitenskap er foreslått som del av sak 103/20.

Vedtaksforslag

Endringene i § 2-1 i Utfyllende regler for studier ved Det juridiske fakultet vedtas som foreslått og trer i kraft umiddelbart.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 105/20

Synne Sæther Mæhle

SU

Obligatorisk oppgave på JUS-273-2-A, samt endring av litteraturliste

Til SU sender jeg her et forslag om endring av litteraturliste til spesialemnet legal philosophy JUS-273-2-A, se eksport fra Leganto som vedlegg i egen fil.

I tillegg foreslår jeg å innføre en obligatorisk oppgave, slik mange andre spesialemner har, av flere grunner:

(i) rettsfilosofi er en særlig sjanger som nesten ingen jusstudenter har skriveerfaring fra, (ii) positiv erfaring fra vår 2020, der et frivillig tilbud om skrivetrening pga koronasituasjonen ble tatt godt imot av studentene, og sist, men ikke minst (iii) skrivetrening rundt samme oppgave vil kunne bidra til felles læringsklima for studentene, som erfaringsvis kan ha nokså ulik bakgrunn.

Nedenfor ligger forslag om endret emnebeskrivelse, som jeg har forsøkt å innrette langs samme linjer som for øvingsoppgaver på andre engelske spesialemner.

I tillegg har jeg lagt inn ett ord i «mål og innhold» i emnebeskrivelsen, se gul markering.

Vennlig hilsen

Synne

Studiepoeng, omfang

10 ECTS Credits

Studienivå (studiesyklus)

Master

Fulltid/deltid

Full time

Undervisningssemester

Spring

Mål og innhold

The course gives an introduction to international legal philosophy. The course provides basic knowledge about **selected** perspectives in legal philosophy on the character and objectives of law as a functioning element of a modern democratic society founded on the rule of law. It also gives an insight into central debates concerning the character and role of legal argumentation.

Læringsutbytte

Based on the course the student should be able to

- distinguish and discuss central positions in international discourse of legal philosophy.
- compare and evaluate differences between such central positions in international discourse of legal philosophy
- identify, discuss and state opinions about the character and role of legal argumentation in a modern democratic society based on the rule of law.

Krav til forkunnskaper

Three years of university studies

Tilrådte forkunnskaper

Three years of law studies.

Good written and spoken English.

Krav til studierett

- Admitted to the integrated master programme in law
- Admitted to the two-year master programme in law
- Granted admission to elective courses at the Faculty of Law
- Granted additional right to study following completed master degree in law at UiB
- Exchange students at the Faculty of Law

Undervisningsformer og omfang av organisert undervisning

Lectures.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Mandatory paper of maximum 1500 words (excluding footnotes), of a topic announced during the course. The paper will be awarded a pass/no pass. No grade will be given. Students who have failed the paper will be given an opportunity to write a new paper prior to the exam

~~None.~~

Vurderingsformer

Four hour digital exam. [Information about digital examination.](#)

Hjelpemiddel til eksamen

Support materials allowed during exam:

See section 3-5 of the Supplementary Regulations for Studies at the Faculty of Law at the University of Bergen.

Special regulations about dictionaries:

According to the Regulations for Studies, one dictionary is permitted support material during the examination. Bilingual dictionaries containing for example both Norwegian-English and English-Norwegian are considered as one dictionary.

Bilingual dictionaries to/from the same two languages - for example Norwegian-English/English-Norwegian - in two different volumes are also considered as one dictionary (irrespective of publisher or edition).

Dictionaries as described above cannot be combined with any other types of dictionaries.

Any kind of combination which makes up more than two physical volumes is forbidden.

In case a student has a special need for any other combination than the above mentioned, such combination has to be clarified with/approved by the course coordinator minimum two weeks before the exam. Students who have not been granted permission to have a special combination minimum two weeks before the exam will be subject to the [usual regulations](#) (Section 3-5) about examination support materials.

Karakterskala

A - E for passed, F for failed.

Vurderingssemester

Exams are held in teaching semesters only. Students who completed the exam in the teaching semester, but did not achieve a pass grade, or who due to illness, pregnancy or other special circumstances were unable to sit the exam, are entitled to (re)sit the exam the following semester.

Emneevaluering

According to administrative arrangements for evaluating courses at the Law Faculty

Emneansvarleg

Professor dr. juris Synne Sæther Mæhle.

JUS273-2-A Legal Philosophy / 2021V

Course Code: 2021V-JUS273-2-A-0 Course Name: Legal Philosophy Course Year: 2021

28 items in 3 sections

[Gå til liste](#)

Introductory reading

[Gå til seksjon](#)

[Philosophy of law : a very short introduction](#)

Forfatter: Wacks, Raymond. **Type:** Bok **ISBN:** 9780192806918 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)070731330

Utgiver: Oxford University Press **Utgivelsessted:** Oxford **Utgivelsesår:** 2006 **Sider:** XVI, 127 s. **Bind/Volum:**

147 **Tilgjengelig fra:** Bibliotek for juridiske fag UBBJUR Pensum. Ikke utlån Wac

[Gå til referanse](#)

[Chapters 1, 2, 3, 5 og 7](#)

Forfatter: Brian Bix **Type:** Bokkapittel **Boktittel:** Jurisprudence : theory and context **Bokforfatter:** Brian Bix

Kapittelnummer: 1, 2, 3, 5 og 7 **ISBN:** 9780414022980 **Utgiver:** Sweet & Maxwell **Utgivelsessted:** London

Utgivelsesår: 2012 **Sider:** XX, 342 **Utgave:** 6th ed.

[Gå til referanse](#)

Required reading

[Gå til seksjon](#)

[Natural law and morality, What's it all about? Modern legal positivism. Law and moral](#)

[legitimacy](#)

Forfatter: Wacks, Raymond **Type:** Bokkapittel **Boktittel:** Understanding jurisprudence **Bokforfatter:** Wacks,

Raymond **Kapittelnummer:** 1, 2, 4, 5, 13, 15 **ISBN:** 9780198806011 **OCLC-nummer:** (UK)018458290 **Utgiver:**

Oxford University Press **Utgivelsessted:** Oxford **Utgivelsesår:** [2017] **Sider:** XX, 407 sider **Utgave:** Fifth edition

Tilgjengelig fra: Bibliotek for juridiske fag UBBJUR L 25 Wac

[Gå til referanse](#)

The Rule of Law: Pasts, Presents, and Two Possible Futures

Annual review of law and social science

Forfatter: Krygier, Martin **Type:** Artikkel **ISSN:** 15503585 **Utgiver:** Annual Reviews **Utgivelsesår:** 2016-10-27

Totalt antall sider: 199-229 **Sider:** 199-229 **Bind/volum:** 12 **Hefte:** 1 **DOI:**

10.1146/annurev-lawsocsci-102612-134103

[Gå til referanse](#)

The Law's Own Virtue

Oxford Journal of Legal Studies

Forfatter: Raz, Joseph **Type:** Artikkel **ISSN:** 01436503 **Utgiver:** Oxford University Press **Utgivelsesår:** 2019

Sider: 1-15 **Bind/volum:** 39 **Hefte:** 1 **DOI:** 10.1093/ojls/gqy041

[Gå til referanse](#)

Populism and the Rule of Law

Annual Review of Law and Social Science

Forfatter: Lacey, Nicola **Type:** Artikkel **ISSN:** 15503585 **Utgivelsesår:** 2019 **Bind/volum:** 15 **Hefte:** 1 **DOI:**

10.1146/annurev-lawsocsci-101518-042919

[Gå til referanse](#)

The Rule of—and not by any—Law. On Constitutionalism

Current Legal Problems

Forfatter: Baer, Susanne **Type:** Artikkel **ISSN:** 00701998 **Utgiver:** Oxford University Press **Utgivelsesår:** 2018

Sider: 335-368 **Bind/volum:** 71 **Hefte:** 1 **DOI:** 10.1093/clp/cuy010

[Gå til referanse](#)

The rule of law and the importance of procedure

Forfatter: James E. Fleming (author./forfatter/) **Type:** Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Jeremy Waldron **Boktittel:**

Getting to the Rule of Law : NOMOS L **Bokforfatter:** James E. Fleming (author./forfatter/) **Kapittelnummer:** 1

ISBN: 0814728782 **OCLC-nummer:** 751978627 **Utgiver:** New York University Press **Utgivelsessted:** New York, NY **Utgivelsesår:** 2011 **Bind/Volum:** 31 **Kommentarer:** Includes bibliographical references and index.

[Lenke \(bilibsys-d.userservices.exlibrisgroup.com\)](http://bilibsys-d.userservices.exlibrisgroup.com)

[Gå til referanse](#)

[Law in the Supreme Court: Jurisprudential Foundations](#)

Forfatter: Richard H. Fallon (author.) **Type:** Bokkapittel **Boktittel:** Law and Legitimacy in the Supreme Court

Bokforfatter: Richard H. Fallon (author.) **Kapittelnummer:** 4 **ISBN:** 0674986091 **OCLC-nummer:** 1021883170

Utgiver: Harvard University Press **Utgivelsessted:** Cambridge, MA **Utgivelsesår:** 2018

[Lenke \(bibsys-d.userservices.exlibrisgroup.com\)](#)

[Gå til referanse](#)

[Legal positivism: contemporary debates](#)

Bidragstyper/medforfatter: Andrei Marmor (redaktør) **Type:** Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Julie Dickson

Boktittel: The Routledge companion to philosophy of law **ISBN:** 9780415878180 **Utgiver:** Routledge

Utgivelsessted: New York **Utgivelsesår:** 2012 **Totalt antall sider:** XVIII, 630 **Sider:** 48-64 **Redaktør:** Andrei

Marmor **Tagger:** Litteraturkiosken

[Lenke \(litteraturkiosken.uib.no\)](#)

[Gå til referanse](#)

[The foundations of a legal system](#)

Forfatter: Hart, H.L.A. **Type:** Bokkapittel **Boktittel:** The concept of law **Bokforfatter:** Hart, H.L.A. **ISBN:**

0198760051 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)874039363 **Utgiver:** Clarendon Press **Utgivelsessted:** Oxford

Utgivelsesår: 1961 **Sider:** 100-120 **Tagger:** Litteraturkiosken **Tilgjengelig fra:** Bibliotek for juridiske fag

UBBJUR Penum. Korttidslån Har; Bibliotek for juridiske fag UBBJUR Magasin L 25 Har; Bibliotek for juridiske fag

UBBJUR Penum. Ikke utlån Har

[Lenke \(litteraturkiosken.uib.no\)](#)

[Gå til referanse](#)

[Integrity in law](#)

Forfatter: Dworkin, Ronald **Type:** Bokkapittel **Boktittel:** Law's empire **Bokforfatter:** Dworkin, Ronald **ISBN:**

0006860281 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)874150264 **Utgiver:** Belknap Press **Utgivelsessted:** Cambridge,

Mass. **Utgivelsesår:** 1986 **Sider:** 225-275 **Tagger:** Litteraturkiosken **Tilgjengelig fra:** Bibliotek for juridiske fag

UBBJUR Penum. Ikke utlån Dwo; Bibliotek for juridiske fag UBBJUR Penum. Korttidslån Dwo

[Lenke \(litteraturkiosken.uib.no\)](#)

[Gå til referanse](#)

[The right answer Farrago](#)

Forfatter: Dworkin, Ronald **Type:** Bokkapittel **Boktittel:** Justice in robes **Bokforfatter:** Dworkin, Ronald **ISBN:** 9780674027275 **OCLC-nummer:** (NO-TrBIB)060822481 **Utgiver:** Belknap Press **Utgivelsessted:** Cambridge, Mass. **Utgivelsesår:** 2006 **Totalt antall sider:** 308 s. **Sider:** 41-43 **Tagger:** Litteraturkiosken **Tilgjengelig fra:** Bibliotek for juridiske fag UBBJUR Pensum. Ikke utlånt Dwo; Bibliotek for juridiske fag UBBJUR Pensum. Korttidslån Dwo

[Lenke \(litteraturkiosken.uib.no\)](#)

[Gå til referanse](#)

[The rule of law as the rule of reasons](#)

Forfatter: Cohen, Mathilde **Type:** Artikkel **ISSN:** 00012343 **Utgivelsesår:** 2010-01-01 **Totalt antall sider:** 1-16 **Sider:** 1- **Bind/volum:** 96 **Hefte:** 1

[Gå til referanse](#)

[Virtuous Adjudication; or the Relevance of Judicial Character to Legal Interpretation](#)[Statute Law Review](#)

Forfatter: Amaya, Amalia **Type:** Artikkel **ISSN:** 01443593 **Utgiver:** Oxford University Press **Utgivelsesår:** 2019 **Sider:** 87-95 **Bind/volum:** 40 **Hefte:** 1 **DOI:** 10.1093/slr/hmy033

[Gå til referanse](#)

[Precedent](#)

Bidragster/medforfatter: Andrei Marmor (redaktør) **Type:** Bokkapittel **Kapitelforfatter:** Fredrick Schauer **Boktittel:** The Routledge companion to philosophy of law **ISBN:** 9780415878180 **Utgiver:** Routledge **Utgivelsessted:** New York **Utgivelsesår:** 2012 **Totalt antall sider:** XVIII, 630 **Sider:** 123-136 **Redaktør:** Andrei Marmor **Tagger:** Litteraturkiosken

[Lenke \(litteraturkiosken.uib.no\)](#)

[Gå til referanse](#)

[Framing the Study of Precedent](#)

Forfatter: Randy J. Kozel (author.) **Type:** Bokkapittel **Boktittel:** Settled versus right : a theory of precedent

Bokforfatter: Randy J. Kozel (author.) **ISBN:** 1108229581 **Utgiver:** Cambridge University Press **Utgivelsessted:** Cambridge **Utgivelsesår:** 2017 **Sider:** 19-33 **Tagger:** Litteraturkiosken

[Lenke \(litteraturkiosken.uib.no\)](#)

[Gå til referanse](#)

[The Differentiation of law](#)

Forfatter: Frederick. Schauer (redaktør) **Type:** Bokkapittel **Boktittel:** The force of law **Bokforfatter:** Frederick. Schauer (redaktør) **Kapittelnummer:** 11 **ISBN:** 9780674368217 **Utgiver:** Harvard University Press **Utgivelsessted:** Cambridge, Mass **Utgivelsesår:** 2015 **Sider:** XIV, 239

[Gå til referanse](#)

[Vulnerability and Inevitable Inequality](#)

[Oslo Law Review](#)

Forfatter: Albertson Fineman, Martha **Type:** Artikkel **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsesår:** 2017 **Sider:** 133-149 **Bind/volum:** 4 **Hefte:** 03 **DOI:** 10.18261/issn.2387-3299-2017-03-02

[Gå til referanse](#)

[Vulnerability under Article 14 of the European Convention on Human Rights](#)

[Oslo Law Review](#)

Forfatter: Mjöll Arnardóttir, Oddný **Type:** Artikkel **Utgiver:** Universitetsforlaget **Utgivelsesår:** 2017 **Sider:** 150-171 **Bind/volum:** 4 **Hefte:** 03 **DOI:** 10.18261/issn.2387-3299-2017-03-03

[Gå til referanse](#)

[Human dignity in Europe: a foundational constitutional principle](#)

[European public law](#)

Forfatter: Dupre, Catherine **Type:** Artikkel **ISSN:** 13543725 **Utgiver:** Aspen Publishers, Inc **Utgivelsesår:** 2013-06-01 **Totalt antall sider:** 319-339 **Sider:** 319-339 **Bind/volum:** 19 **Hefte:** 2 **Kommentarer:** E.P.L. 2013, 19(2), 319-339

[Lenke \(eu01.alma.exlibrisgroup.com\)](#)

[Gå til referanse](#)

[Homo juridicus : on the anthropological function of the law](#)

Forfatter: Alain Supiot **Type:** Bok **ISBN:** 9781844671052 **Utgiver:** Verso **Utgivelsessted:** London

Utgivelsesår: 2007 **Sider:** XXV, 246

[Gå til referanse](#)

[In search for the ontological presuppositions of critical jurisprudence](#)

Krytyka Prawa

Forfatter: Rafał Mańko, Jakub Łakomy **Type:** Artikkel **ISSN:** 2080-1084 **Utgivelsesår:** 2018 **Sider:** 469-486

Hefte: 2

[Gå til referanse](#)

[Law and Its Theory: a Question of Priorities](#)

Bidragster/medforfatter: George, Robert P.; Finnis, John; Keown, John. **Type:** Bokkapittel **Kapitelforfatter:**

Julie Dickson **Boktittel:** Reason, morality, and law : the philosophy of John Finnis **ISBN:** 9780199675500

OCLC-nummer: (NO-TrBIB)131590227; 131590227-47bibsys_network **Utgiver:** Oxford University Press

Utgivelsessted: Oxford **Utgivelsesår:** 2013 **Sider:** XII, 615 s. **Tilgjengelig fra:** Bibliotek for juridiske fag

UBBJUR Pensum. Ikke utlån Rea

[Gå til referanse](#)

Additional reading

[Gå til seksjon](#)

[The European Union's Rule of Law Agenda: Identifying Its Core and Contextualizing Its Application](#)

Hague Journal on the Rule of Law

Forfatter: Mak, Elaine ; Taekema, Sanne **Type:** Artikkel **ISSN:** 1876-4045 **Utgiver:** Springer International

Publishing **Utgivelsessted:** Cham **Utgivelsesår:** 2016 **Totalt antall sider:** 25-50 **Sider:** 25-50 **Bind/volum:** 8

Hefte: 1 **DOI:** 10.1007/s40803-016-0022-1

[Lenke \(eu01.alma.exlibrisgroup.com\)](#)

[Gå til referanse](#)

Methodologies of Rule of Law Research: Why Legal Philosophy Needs Empirical and
Doctrinal Scholarship
Law and philosophy

Forfatter: Taekema, Sanne **Type:** Artikkel **ISSN:** 01675249 **Utgivelsesår:** 2020-05-14 **DOI:**
10.1007/s10982-020-09388-1

[Gå til referanse](#)

Why General Jurisprudence is Interesting

Crítica. Revista Hispanoamericana de Filosofía

Forfatter: Julie Dickson **Type:** Artikkel **ISSN:** 0011-1503 **Utgiver:** Instituto de Investigaciones Filosóficas, UNAM
Utgivelsesår: 2018 **Sider:** 11-39 **Bind/volum:** 49 **Hefte:** 147

[Lenke \(eu01.alma.exlibrisgroup.com\)](#)

[Gå til referanse](#)

Is general jurisprudence interesting?

Bidragster/medforfatter: Toh, Kevin; Shapiro, Scott J.; Plunkett, David **Type:** Bokkapittel **Kapitelforfatter:**

David Enoch **Boktittel:** Dimensions of normativity : new essays on metaethics and jurisprudence **ISBN:**

9780190640408 **LCCN:** 2018031202 **Utgiver:** Oxford University Press **Utgivelsessted:** New York **Utgivelsesår:**

[2019] **Totalt antall sider:** XIII, 437 sider **Sider:** 65-86 **Tilgjengelig fra:** Bibliotek for juridiske fag UBBJUR

Pensum. Ikke utlån Dim

[Lenke \(litteraturkiosken.uib.no\)](#)

[Gå til referanse](#)

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 106/20**JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter. Ordgrense og hjelpemidler i skoleeksamener.**

I sitt møte den 4. februar 2020, sak 5/20 fattet fakultetsstyret slikt vedtak:

S 5/20

Sensorhonorar

Saksforelegg fulgte vedlagt

Vedtak:

«I lys av årets økonomiske ramme for fakultet, og den kommende studiereformen med endrete prøvingsformer, finner styret det forsvarlig å fatte følgende vedtak:

- 1. Honorar for sensur av 6-timers skoleeksamen uten ordgrense settes til 1,42 timer*
- 2. Det ytes 2 timer ekstra i til enesensor i kommisjon med flere enn 25 besvarelser for gjennomføring av begrunnelse. Dette gjelder ikke for emner med vurderingsuttrykket bestått/ikke-bestått.*
- 3. Honorar for kommentering av obligatorisk kursoppgave økes med 15 %*
- 4. Ordningen med kommentering fra eksterne av arbeidsgruppeoppgaver på 3. studieår, fjernes fra og med studieåret 2020/2021.»*

SU hadde da behandlet saken på sirkulasjon i desember 2019, og uttalt i sak 103/19-1:

Studieutvalget står bak den saksframstillingen som presenteres i saken til fakultetsstyret, og overlater til styret å prioritere mellom de foreslåtte strategiene.

For studieutvalget er det særlig viktig å opprettholde kvaliteten på sensuren og på kommenteringen; det gjelder både med hensyn til å sikre riktig sensur og å optimalisere studentenes læringsutbytte.

Et underliggende premiss har vært at de tre fjerdeårsemnene skulle beholde sine rammer, og honoraret økes med 42 %. Alle øvrige emner (som har skoleeksamen) må velge mellom en tidsramme på fire timer eller en ordgrense må max 4000 ord.

Med unntak JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter, oppfyller nå alle obligatoriske emner dette.

Emne	Form	Timer	Ordgrense
JUS111	Skole	4	Ingen
JUS112	Skole	4	Ingen
JUS113	Skole	6	3750
JUS114	Skole	4	Ingen
JUS121	Hjemme		5000
JUS122	Skole	6	4000
JUS123	Skole	6	4000
JUS124	Skole	6	4000
JUS131	Skole	6	4000
JUS132	Skole	4	Ingen
JUS133	Skole	4	Ingen
JUS134	Hjemme		
JUS134	Hjemme		
JUS135	Skole	6	Ingen
JUS241	Skole	6	4500
JUS242	Skole	6	Ingen
JUS243	Skole	6	Ingen

Vi ser at JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter har en ordning som ville innebære økte sensorhonorarer.

Fristen for å publisere endringer i JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter (gjeldende for 20721) er 9. november.

Emneansvarlig for JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter har ønsket å opprettholde 6 timers eksamen og innføre ordgrense på 4000 ord.

Med hensyn til hjelpemidler til eksamen: Dette er en oppfølging av tidligere vedtak om at analoge hjelpemidler utfases fra studieåret 2020/21, og emneansvarlig bes ta stilling til hvilke digitale hjelpemidler som skal gjøres tilgjengelig.

Forslag til vedtak:

For JUS135 Rettsstat og menneskerettigheter gjelder følgende for vurderingsformer og hjelpemidler til eksamen fra og med studieåret 2020/21:

Vurderingsformer

Obligatoriske undervisningsaktiviteter er vilkår for å gå opp til eksamen, og inngår følgelig i sertifiseringsgrunnlaget.

Etter kurset avlegges 6 timers digital skoleeksamen med absolutt ordgrense på 4 000 ord. En lavere, anbefalt ordgrense vil bli gjort kjent i tilknytning til hver eksamen.

Informasjon om digital eksamen finner du her: <http://www.uib.no/utdanning/86719/digital-eksamen#>.

Eksamensspråk

Oppgaven: Norsk

Besvarelsen: Norsk/skandinavisk/engelsk

Hjelpemiddel til eksamen

Digitale hjelpemidler:

Informasjon om tillatte digitale hjelpemidler finnes under § 3-5 a) i fakultetets [utfyllende regler](#).

I tillegg er følgende tillatt på denne eksamen:

- Forskrifter
- Rettspraksis

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 107/20

JUS287-2-A EU and EEA Commercial Law. Emneansvar

Professor Christian Franklin er nå ansvarlig for dette emnet alene. Han har tidligere delt emneansvaret med professor Halvard Haukeland Fredriksen, og de ønsker nå å gå tilbake til denne ordningen.

Vedtaksforslag:

Emneansvaret for JUS287-2-A EU and EEA Commercial Law deles mellom professor Christian Franklin og professor Halvard Haukeland Fredriksen. Der ikke annet er avtalt, er fordelingen 50/50.

[Tilbake til saklisten](#)

Sak 108/20**JUS264-2-A God forvaltningsskikk. Læringsutbytte og litteratur.**

Vi har mottatt forslag fra emneansvarlig Camilla Bernt om endring i emnebeskrivelsen for spesialemnet JUS264-2-A God forvaltningsskikk. Forslaget er vedlagt i sin helhet.

Vedtaksforslag:

Læringsutbyttebeskrivelsen og litteraturlisten for JUS264-2-A God forvaltningsskikk endres som foreslått med virkning fra V21.

Studiepoeng, omfang

10 studiepoeng

Studienivå (studiesyklus)

MA-nivå

Fulltid/deltid

Fulltid

Undervisningssemester

Vår

Undervisningsstad

Det juridiske fakultet, Bergen

Mål og innhold

Kurset bygger på ~~den~~ grunnleggende tanke om at forvaltningen trenger flere verktøy enn bare den juridiske metode og tradisjonelle forvaltningsmessige saksbehandlingsrutiner i sitt møte med borgerne. Borgere som møter forvaltningen, har i en del tilfeller vanskelig for å orientere seg i regelverket, både når det gjelder rettigheter, og plikter, og prosessuelle bestemmelser. ~~Møtet~~ s de i slike tilfeller med juridisk og byråkratisk språk, kan det resultere i forvirring, misforståelser og misnøye.

Juridisk metode er et verktøy for å løse rettstvister. Forvaltningsmessig saksbehandling er tradisjonelt rettet mot en mest mulig vurderingsfri og standardisert anvendelse av rettsregler og etablerte faglige og politiske prinsipper og målsettinger. Dette er en beslutningsmodell-tilnærming som er tilpasset profesjonelle beslutningstakere og andre profesjonelle aktører, og som passer dårlig og er vanskelig å forholde seg til for parter uten en slik profesjonell utdanning eller erfaringsbakgrunn. Resultatet er mange ganger en høy grad av fremmedgjøring fra borgeren føler seg fremmedgjorts-side i sitt i møte med forvaltningen, og ikke makter å forstå og forholde seg til det som skjer i saksbehandlingen. og Dette skaper ikke sjelden et unødvendig høyt konfliktnivå, noe som kan medføre både økt belastning for saksbehandlere og fare for rettstap eller unødvendig belastning for borgeren.

I Forvaltningsloven og i deler av særlovgivningen er det søkt tatt høyde for dette ved bestemmelser om veiledningsplikt for forvaltningen. Dette skal, for å ivareta behovet for en mer dialogpreget og veiledende kommunikasjon overfor borgeren. I praksis viser det seg imidlertid at det er svært vanskelig å oppfylle denne ambisjonen. Det er åpenbart at det også trengs andre verktøy i tillegg til juss og tradisjonell saksbehandling for å oppnå god kommunikasjon.

-Dette kurset bygger på en hypotese-erkjennelsen av om at mye kunne vært vunnet kan vinnes både mht. ressursbruk og allmennhetens tilfredshet dersom forvaltningen hadde hatt større fokus på settes bedre i stand til å ta vare på behovet for kommunikasjon og konfliktforståelse og kommunikasjon med borgeren, både under saksbehandlingen og etter at vedtak er truffet. Det er grunn til å tro at et ikke helt lite antall saker kunne vært løst eller avsluttet tidligere med et vesentlig lavere konfliktnivå dersom forvaltningstjenestemenn var hadde bedre kunnskap om mer bevisste på hvordan de kommuniserer med borgerne for å unngå misforståelser og

fremidle-gi dem en bedre forståelse av de hensynene som ligger bak den enkelte avgjørelse.

FormMålet med kurset er å skape bevissthet om og forståelse av problemene og kildene til misforståelserne som kan oppstå i møtet mellom borgere og forvaltningen, og å oppøve ferdigheter som kan bidra til bedre kommunikasjon og konflikthåndtering. Kurset vil foregå som et samspill mellom teori og praksis, der deltakerne medvirker aktivt i hele kursforløpet, med klasseromsundervisning med forelesning, diskusjoner og praktiske øvelser. Undervisningen foregår intensivt med 20 timer i løpet av en uke.

Følgende tema vil bli behandlet:

1. a) Generelt om kravet til forsvarlig saksbehandling

Den liberale rettsstats oppfatning av forholdet mellom borger og forvaltning. Kravet om rettssikkerhet ved forvaltningsvedtak. Et utvidet rettssikkerhetsbegrep med krav om hensynsfull saksbehandling og aktivt fokus på å ivareta borgerens behov. Den menneskerettslige dimensjon.

b) Generelt om god forvaltningsskikk og forvaltningsetikk

Rettslig status og utviklingstrekk for kravet om god forvaltningsskikk. Grensen og forholdet mellom juss og etikk på dette feltet.

2. Hva er en konflikt, og hvordan eskalerer konflikter?

Definisjon av konflikt. Dimensjoner i en konflikt. Konfliktrappen (konflikteskalering). Modellen standpunkter-interesser-behov.

3. Kommunikasjon

Grunnleggende innføring i de mekanismene som gjør seg gjeldende i kommunikasjon mellom mennesker, og som kan bidra til å endre budskapet på veien mellom sender og

mottaker. Innføring i lytte- og spørreteknikk med sikte på å få et godt opplysningsunderlag, sikre at man har forstått riktig, og at parten føler seg forstått og ivaretatt.

4. Innføring i forhandlingsteknikk ~~og mekling~~

Innføring i grunnleggende prinsipper for forhandlinger, kommunikasjon og konfliktløsning, med praktiske øvelser gjennomføring av rollespill.

5. Konflikthåndtering og kravet om likebehandling og lovmessig forvaltning.

Hvilke rammer setter det forvaltningsrettslige prinsippet om likebehandling og kravet til lovmessig forvaltning for konfliktløsning i forvaltningen? Finnes det rom for minnelige løsninger i forvaltningssaker?

Læringsutbytte

Forståelse og kunnskaper om det rettslige grunnlaget for kravet til forsvarlig saksbehandling, konkretisert med forvaltningens veiledningsplikt, kravet om hensynsfull saksbehandling og kravet om en objektiv og borgervennlig myndighetsutøving. Oversikt over bakgrunn og utviklingslinjer i synet på forholdet mellom borger og stat, ~~og den~~ menneskerettslige dimensjon.

Grundige kunnskaper om og forståelse av den rettslige standarden god forvaltningsskikk og begrepet forvaltningsetikk, og utviklingstrekk og diskusjon om disse begrepene, herunder diskusjonen om forholdet mellom jus og etikk på dette feltet.

Evne til å analysere en konflikt ved hjelp av de faglige tilnærmingsredskapene konflikteskalering ~~og~~ konfliktdimensjoner og modellen standpunkt-interesser-behov, og til å reflektere over bruken av begrepene i eget liv og i forvaltningssammenheng.

Beherskelse av faglig basert kommunikasjons- og spørreteknikk og ~~til å~~ kunne anvende denne kunnskapen og disse ferdighetene til å forbedre og reflektere over egen kommunikasjonsevne i rollen som tilsatt i forvaltningen.

Beherskelse av ~~ledende~~ grunnleggende forhandlingsteori og grunnleggende ferdigheter i forhandlingsteknikk av nytte for forvaltningstjenestemenn.

~~Kunnskap om aktuelle konflikt- og tvisteløsningsmetoder for konflikter i forvaltningssaker, så som mekling og domstolsbehandling, og vurdere fordeler, ulemper, og begrensninger ved disse.~~

Kunne perspektivere teorien med egne erfaringer i og utenfor undervisningen.

Kunne reflektere over hvordan konfliktforståelse, og kunnskaper og ferdigheter innen kommunikasjons- og forhandlingsteori, er viktig for å oppnå en forsvarlig saksbehandling i samsvar med god forvaltningsskikk.

Kunne formidle og formulere sin viten og argumentasjon faglig og språklig korrekt på en strukturert og sammenhengende måte.

Krav til forkunnskaper

Studentene må forstå norsk, dansk og engelsk og kunne snakke et skandinavisk språk.

Studentene må ha tre års universitets- eller høyskoleutdanning.

Personer med mindre utdanning, men med yrkeserfaring fra forvaltningen, kan gis studierett etter vurdering.

Krav til studierett

Emnet er åpent for studenter med en av følgende studieretter:

- Studierett på integrert masterprogram i rettsvitenskap
- Studierett på toårig masterprogram i rettsvitenskap
- Særskilt studierett til spesialemner ved Det juridiske fakultet
- Poststudierett ved Det juridiske fakultet
- Innvekslingsstudenter ved Det juridiske fakultet

Forkunnskapskravet kan likevel begrense enkelte studenters adgang til emnet.

Undervisningsformer og omfang av organisert undervisning

Forelesninger ~~og seminarer~~. 20 timer totalt.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

To refleksjonsnotater å på cirka 900 ord pr. notat skal leveres to uker etter at undervisningen er avsluttet. Et av to notater må være bestått, og begge skal oppfylle kravet om "seriøst faglig forsøk".

Krav om 80 % oppmøte på undervisningen. Studentene må møte første dag for å beholde plassen sin på kurset. Studenter som ikke møter første dag mister plassen sin, og plassen tilbys deretter til studenter på venteliste.

Vurderingsformer

Hjemmeeksamen.

Det tilbys kontinuasjonseksamen (tidsbestemmes konkret), men ikke ordinær eksamen i mellomliggende semestre.

Hjelpemiddel til eksamen

Informasjon om tillatte hjelpemidler finnes under § 3-5 flg i fakultetets utfyllende regler.

I dette emnet er det ingen ekstra hjelpemidler.

Karakterskala

A til E for bestått og F for ikke bestått.

Fagleg overlapp

Deler av undervisningen ~~og enkelte deler av pensumet om konflikter, konflikteskalering og kommunikasjon~~ overlapper med valgemnet JUS-261-2-A Konfliktmekling. Stofftilfanget og vinklingen på de overlappende temaene er likevel svært ulike. Emnene må derfor regnes som fullt ut selvstendige fag som kan tas ved siden av hverandre.

Emneevaluering

I henhold til retningslinjer for evaluering av emner ved Det juridiske fakultet.

Programansvarleg

Studieutvalget har programansvaret for fakultetets studietilbud.

Emneansvarleg

Professor Camilla Bernt.

JUS264-2-A / God forvaltningsskikk: Etikk, kommunikasjon og konfliktforståelse i forvaltningen

Hovedlitteratur:

Bernt, Camilla og Bernt, Jan Fridthjof med bidrag fra Arne Fliflet, *God forvaltningsskikk: Rettssikkerhet, kommunikasjon og konfliktforståelse i forvaltningen* Gyldendal akademisk 2018 (231 s.)

Litteratur i digitalt kompendium i Litteraturkiosken:

- Adrian, Lin, «Procesrettfærdighed – det er også måden, der tæller», *Juristen* nr. 3 2013 s. 107-116. (10s.)
 - Bernt, Jan Fridthjof, » Forvaltningsrettslig rettssikkerhet i masseforvaltningens tid». I: Banoun, Gjems-Onstad og Skaar (red.), *Høyt skattet. Festskrift til Frederik Zimmer*, Universitetsforlaget, Oslo 2014, s.51-72 ISBN: 9788215022130. (12 s.)
 - [Bernt, Jan Fridthjof, «God forvaltningsskikk. -Forvaltningsretten nedenfra» i Jensen, Madsen og Mørup \(red.\) Festskrift til Karsten Revsbech, Jurist- og økonomforbundets forlag 2020 s. 55-71.](#)
 - Bernt, Jan Fridthjof, «Kampen om sosial- og helserettens identitet - En øvelse i demokratiforståelse». I: Hartlev, Mette; Jørgensen, Stine; Aune, Helga; Hellum, Anne. *Ketsch me if you can. Sociale rettigheter og ligestilling* 2017. ISBN: 978-87-619-3854-1 s. 17-32. (16 s.)
 - Bernt, Jan Fridthjof, «Kan kommunalt selvstyre og rettssikkerhet forenes?», *Lov og rett* 1994 s. 67-92. (26 s.)
 - Bernt, Jan Fridthjof, «Sosialomsorgen - en historie om løftebrudd og lovbrudd». I: *Festskrift til Jussformidlingens 35-årsjubileum, Bergen 2008* (Det juridiske fakultets skriftserie, Bergen, nr. 114) s.34-46. (13 s.)
 - Boe, Erik, »Lovregulering av utbyggingsavtaler – to konkurrerende lovforsalg». I: *Lov og rett* 2004, s. 515-531 (16 s.)
 - Gammeltoft-Hansen m.fl., *Forvaltningsret* 2. udg., (København 2003) ISBN 9788757445121:
 - kap. 16 God forvaltningsskikk. (s.617-647) (31 s.)
 - Ketcher, Kirsten, «Borgerens ret til høflig og hensynsfuld behandling» i Arne Fliflet mfl., *Festskrift til Hans Gammeltoft-Hansen*, Jurist- og økonomforbundets forlag 2004 s. 337-349. (13 s.)
- Tilgjengelig på www.regjeringen.no:
- Asplan Viak *Undersøkelse om og evaluering av lov, forskrift og veiledning om utbyggingsavtaler*. Sluttrapport 2009-12-23., pkt. 2, 4 og 6. https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/krd/vedlegg/boby/utbyggingsavtaler/asplanvia_kuba2009.pdf. (31 s.)

| Totalt sidetall hovedlitteratur etter endringer: ~~399~~ 416 s.

Innføringslitteratur tilgjengelig på www.rechtsdata.no:

• Bernt, Jan Fridthjof og Rasmussen, Ørnulf, *Frihagens forvaltningsrett, bind I, 2*, utg. (Bergen 2010)

9788245005653:

○

○ Kap. 5 Forvaltningsloven (s. 147-181)

○ Kap 6 Generelle regler om forvaltningsvirksomhet:

☞ Punkt 6.1 Generelle krav i Forvaltningsloven til saksbehandlingen (s. 183-198)

○ Kap.7 Utredningsplikt. Varsel, innsyn og kontradiksjon (s. 249-273)

○ Kap. 8 Avgjørelsens grunnlag, form og begrunnelse (s. 275-288)

[Tilbake til sakslisten](#)

Sak 109/20

JUS271-1-C International and Comparative Energy Law. Litteratur og obligatorisk aktivitet.

Vi har mottatt fra emneansvarlig Ernst Nordtveit et forslag om endring i emnebeskrivelsen for spesialemnet JUS271-1-C International and Comparative Energy Law.

Det gjelder litteraturlisten – se vedlagte.

Videre gjelder det forslag om å endre obligatorisk undervisningsaktivitet i emnet, idet kravet om oppmøte strykes.

Obligatorisk undervisningsaktivitet

Mandatory paper

An independent thesis between 2500 and 3000 words. The thesis theme will be announced during the course.

Attendance

~~Minimum 75 % attendance is required. The attendance list must be signed by the students each lecture.~~

Vedtaksforslag

1. Litteraturlisten for JUS271-2-C International and Comparative Energy law endres som foreslått.
2. Obligatorisk undervisningsaktivitet for JUS271-2-C International and Comparative Energy law endres som foreslått.

Framlegg til endring av litteraturliste:

JUS271-2-C: International and Comparative Energy law

(Endringsframlegga er markert med spor endringar)

Literature:

Ernst Nordtveit, "International energy law in perspective: the relationship between national and international energy law" in Hunter, TS; Herrera Anchustegui, I, Crossley, P; Alvarez, G (eds) *Routledge Handbook of Energy Law* (Routledge, 2020) p. 42-57.

Catherine Redgewell, International regulation of Energy activities, in M Roggenkamp, C Redgewell, A Rønne, and I del Guayo (Ed.), *Energy Law in Europe: National and International Regulation*, Third edition 2016, Chapter 2.

David M. Ong, From stakeholders to actors? the progressive integration of environmental, social and cultural considerations within international energy law, " in Hunter, TS; Herrera Anchustegui, I, Crossley, P; Alvarez, G (eds) *Routledge Handbook of Energy Law* (Routledge, 2020) p. 14-41.

Hans Vedder, Anita Rønne, Martha Roggenkamp and Ingio del Guayo, EU Energy Law, in M Roggenkamp, C Redgewell, A Rønne, and I del Guayo (Ed.), *Energy Law in Europe; National and International Regulation*, Third edition 2016, Chapter 4

Rafael Leal-Arcas* and Andrew Filis, The Fragmented Governance of the Global Energy Economy: a legal-institutional analysis, in *Journal of World Energy Law and Business*, 2013, Vol. 6, No. 4

E. Woerdman, M. Roggenkamp and M. Holwerda (eds.), Essential EU Climate Law, chapter 2: *EU climate policy* (Edward Elgar, 2015) pp.10-40

A. Rønne: The allocation of Emission Rights in P. Adriaanse et al, *Scarcity and the State I*, Intersentia, 2016, p. 341-352

Greg Gordon, John Paterson, Licensing the exploration for and production of petroleum on the UK continental shelf, in Tina Hunter (ed), *Regulation of the Upstream Petroleum Sector. A Comparative Study of Licensing and Concession Systems*, 2015, p. 107-131.

Ernst Nordtveit, Regulation of the Norwegian upstream Petroleum sector, Tina Hunter (ed), *Regulation of the Upstream Petroleum Sector. A Comparative Study of Licensing and Concession Systems*, 2015, p. 12—158.

Tina Hunter, Licensing and Concession system for developing Australia's conventional petroleum resources, in Tina Hunter (ed), *Regulation of the Upstream Petroleum Sector. A Comparative Study of Licensing and Concession Systems*, 2015, p. 61-106.

Tina Hunter, Comparison of access to petroleum in developed and developing licensing and concession systems, Tina Hunter (ed), *Regulation of the Upstream Petroleum Sector. A Comparative Study of Licensing and Concession Systems*, 2015, p. 359-373.

Scott Styles, Joint Operating Agreements, in Greg Gordon, John Paterson and Emre Üsenmez (eds), *Oil and Gas Law: Current Practices & Emerging Trends*, Dundee University Press 2010, p. 265-301. Available in the Literature Kiosk

Greg Gordon, Offshore Safety: The European Commissions's legislative initiatives

C. Bataille and others, 'A review of technology and policy deep decarbonization pathway options for making energy-intensive industry production consistent with the Paris Agreement' (2018) 187 *Journal of Cleaner Production* 960-973.

F. Ekardt and J. Wieding, 'The temperature target of the Paris Agreement and the forgotten aspects of a meaningful energy transition' in K. Mathis and B.R. Huber (eds), *Energy Law and Economics* (Springer 2018) (pp. 77-100).

Sigrid Eskeland Schütz, Marine Spatial Planning – Prospects for the Arctic, *Arctic Review on Law and Politics*, Vol 9, 2018, p. 44-66.

[Penttinen, S-L, "Energy market liberalisation: from monopolistic to traded markets in the European Union" in Hunter, TS; Herrera Anchustegui, I, Crossley, P; Alvarez, G \(eds\) *Routledge Handbook of Energy Law* \(Routledge, 2020\), p. 77-89.](#)

[Ignacio Herrera Anchustegui, Ignacio, Transmission Networks in Electricity Competition: Third-Party Access and Unbundling – A Transatlantic Perspective \(April 1, 2018\). Ruiz Peris, J.I., \(ed\) “*Competencia en mercados con recursos esenciales compartidos: telecomunicaciones y energía*,” University of Valencia \(2018\). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3159458>](#)

[Bergqvist, Christian and Ignacio Herrera Anchustegui, and Christian Bergqvist, Ignacio, Uses and Abuses of EU Competition Law in Energy in Hunter, TS; Herrera Anchustegui, I, Crossley, P; Alvarez, G \(eds\) *Routledge Handbook of Energy Law* \(Routledge, 2020\), p. 77-89. \(January 28, 2019\). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3324189> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3324189>](#)

[Ignacio Herrera Anchustegui, Ignacio and Christian Bergqvist, Christian, The Role of State Aid Law in Energy in Hunter, TS; Herrera Anchustegui, I, Crossley, P; Alvarez, G \(eds\) *Routledge Handbook of Energy Law* \(Routledge, 2020\), p. 123-139. \(September 1, 2019\). *Handbook of Energy Law*, Soliman Hunter, T, Herrera Anchustegui, I, Crossley, P, Alvarez, G \(eds\), Routledge, 2019 – Forthcoming. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3446687>](#)

Herrera Anchustegui, Ignacio and Formosa, Andreas, Regulation of Electricity Markets in Europe in Light of the Clean Energy Package: Prosumers and Demand Response (September 5, 2019). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3448434> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3448434>

Raphael J Heffron and Kim Talus, “The development of energy law in the 21st century: a paradigm shift?”, *Journal of World Energy Law and Business*, 2016, 9, 189–202

Evan Healey, Hareem Hilal, Kathrine Cornali Lerche, Shao Yan Ng, Grace Osberg, Lene Emilie Øye, Audrey Vijn, “The divergent climate change approaches of the EU and the US: an analysis of contributing factors.” *Journal of Energy & Natural Resources Law*, 2019 Vol 37, No 4, 465–481, <https://doi.org/10.1080/02646811.2019.1649086>

[Tilbake til sakslisten](#)